

Montreālas Latviešu
Biedrības

ZINOTĀJS

ISSN 0227 - 2423

1993. GADA SEPTEMBRIS

MONTREALA, KVEBEKĀ

45. GADA GĀJUMS

Nr. 9. (534.)

L.K

Notikumi Latvijā strauji mainās. Un ne citādi tas ir Rietumos un pasaulē vispār. Cik līdzīgas šīs ainas - brīvība skan kā brīnišķīgs sapnis, bet to atrast un sargāt - viens no grūtākajiem uzdevumiem. Kur vien veļamies, tā ir briesmās, arvien apdraudēta. Vai nav savādi - tauta izdriņķojusi 50 gadu apspiestību, režīma nežēlastību, bet nu pēkšņi atrodas neziņā un nedrošības priekšā, jo nespēj tvert grožus rokā, lai veiktu darbu, lai atrastu kopējo pavedienu valsts veidošanā. Katrs uz savu pusi, katrs par savu taisnību... Ja Saeimā ievēlēja pārstāvjus no 8 vienībām (par partijām tās vēl grūti saukt), tad tagad drīz vien būs radušās vēl citas, jo balsotāju izraudzītās nu sadalās sīkākos grupējumos. Un pat rodas šaubas par to, kas varētu un kas nevarētu būt deputāts.

Visi sagaida tūlītējus rezultātus, kamēr valdībai nav receptes, kā to panākt. Un kam tad tā ir? Apstākļi ir tik sarežģīti un tos neuzlabo iekšējie un ārējie spēki, kas labprāt izmanto "skaldi un valdi" principu. Kur ir tas spēks un pavediens, kas izglābs tautu un valsti? Šo jautājumu jautā daudzi. Optimisti cer, ka tas atrisināsies pats no sevis. Šaubīgie krit žēlabās un izmisumā. Veiklie un izdarīgie izmanto stāvokli un nodrošina savu labklājību. Katram virzienam sava taisnība. Un katram sava veiksmē un nelaime. Ja tik vien paskatītos dažādajos spoguļos un izvērtētu to, kas no tiem atplauksni apstākļu vērotājam, rastos atziņa, ka ne viss iet tā, kā tam būtu jāiet, un ka lieti derētu pavērsties vēstures lappusēs un citos pagalmos. Un tomēr - ir arī paveikts! Vairāk, kā to gribam atzīt. Un tas būtu jāpatur prātā. Atcerēsimies, ko saka sakāmvārds par nepateicību!

Šķiet, ka ir viena lieta, kas varētu līdzēt, lai kopējais pavediens valsts veidošanā risinātos labvēlīgākā virzienā - šobrīd vairāk kā jeb kad vēlams veselīgs saprāts. Tam jāatrod izlīdzinājums starp galējiem poliem, tam jāpanāk savstarpēja cieņa politiķu un darba darītāju starpā. Ir zīmes, ka tas pamazām sakņojas veiklo un izdarīgo saimē (un te mēs nerunājam par mafiju un savlabuma meklētājiem, bet gan darba darītājiem).

Dažkārt mēs domas risinājam gaŗi un pašas risināšanas dēļ. Latvijas valsts veidošanas darbs ir tūlītējs. Tas prasa līdzekļus, idejas, politiķus, kārtotājus, amatu pildītājus, skolotājus, darba darītājus, kuŗiem visiem jāatver kopējais pavediens Latvijas nākotnei. Tādai nākotnei, kuŗā godīgi un atbildīgi darbinieki izpelnās visas tautas atzinību un nodrošina latviskās dzīves apstākļus brīvā un neatkarīgā valstī. Un visa tā latviešiem netrūkst! Tikai tas kopējais pavediens un saprāts!? - Tik bieži tas nemanot slid ārā no rokām! Un ja kādam tas noticis, jāiet palīgā. Ja palīdzību nepieņem, jāatvieto, jo nevaram atļauties, ka šis kopējais pavediens pārtrūkst.

Brīve un dzīve, saprātīgi veidotas, nodrošinās latviešiem savu neatkarīgu valsti un latvisko dzīves vidi un veidu Baltijas jūras krastā. Un varbūt, ka kopējais pavediens nav tikai viens, bet - vairāki. Un mums tik ļoti ir vajadzīgi tā meklētāji un rādītāji. Patreizējo politisko viru viņi, tos saskatīt un ievērot nenākas viegli, bet viņi mūsu darbīgo ļaužu vidū ir un būs. Ievērosim un uzklausīsim viņus, kad viņi mūs uzrunā.

Pēc vēl pāris gadiem (tikai tik niecīgs laika sprīdis aizplūdis mūžības straumē kopš 1991. gada augusta), Latvijas zeme un valsts būs spirtāka un veselāka. Par to taču šaubu nevarētu būt, jo mēs visi to gribam un vēlamies. Un tad kopējais pavediens būs kļuvusi cieša saite, kas vienos mūs darbā, ko vadīs veselīgs saprāts un degsme, kas pratis atzīt panāktā augļus.

Dievs solījis ir Jaunu Zemi
un Jaunu Debesi mums dot!
Gaišs Svētībā - Viss ko Tu lemi
mums Ērģļa Spārnus dāvānot...

Mēs, Jaunas Ēras Elpu tveŗam,
to - Tava Patiesība dod...
Mēs - Apskaidrības Rasu dzeŗam
Tā - cilvēci spēš aplaimot...

Ir jāšaredz tur zaļa zāle -
kur pagaidām melns sniegs vēl kūst,
Ir jāšadzird tur Laimes Tāle -
kur Atrasisitā Gaisma plūst...

No sīka grauda - mazas zīles -
aug pilna vārpa - ozols cēls...
Ar maigu dunu Svētās Dzīlēs -
mums Ceļu Rāda Dieva Dēls

Tur - Viņa Svētā Mīlestībā -
mūs acis jaunus ceļus redz...
Dievs - Svētais Gars ar Žēlastību
mūs dzīves Patiesībā sedz...

Tā - gaismo Domas, Vārdus, Darbus -
Tā - Jaunu Sauli Sirdis liek...
Nav melu, netaisnības skarbas,
Viss - Pārvērtībā skaistāks tiek...

"Tavs Prāts lai notiek!" Lūgšnā Svētā
mēs atkārtojam to ikviens -
līdz vērsies Gaismā Neredzētā
Šis - Jaunās dzīves Pavediens...

Lidija Venta- Dobrovolska

GLEZNA

Kad uz gleznas mana skats
pļautu rudzu lauku,
miņā nāk, ka reiz es pats
druvu vidū augu.

Toreiz gan vēl biju mazs -
lielie kūļus sēja.
Manās pekās rugājs ass
brūces iegravēja.

Gleznā rudzu statīņš stalts,
ezers viz un laistās.
Nespēj ielu bruģis kalts
zemes smaržu aizstāt.

Nespēj pilsēta, nedz parks
dvēseli vērst baltu.
Kad virs mežiem vakars sarkst
sevi nenovaldu.

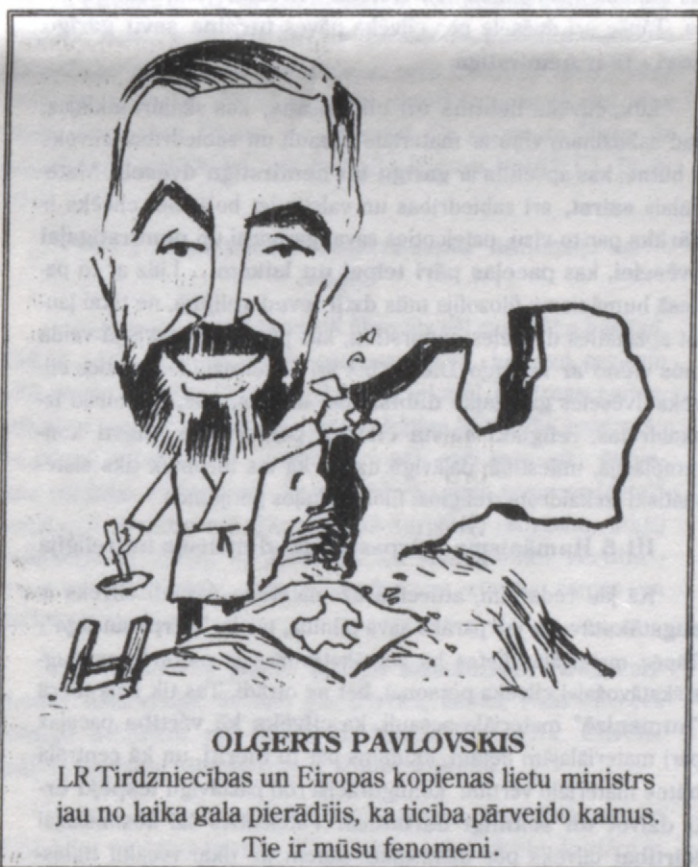
Esmu tur, kur egļu sils,
eju upi satikt.
Gleznā vizno ezers zils,
stalti rudzu stati.

Gunārs Freimanis

4. augustā no amata atteicies Kultūras ministrs **Raimonds Pauls**. 5. augustā viņu par savu padomnieku kultūras jautājumos iecēlis prezidents G. Ulmanis.

Latvijas valsts prezidents Guntis Ulmanis
Ienēsātās kurbēs darbs vienmēr sokās labāk!

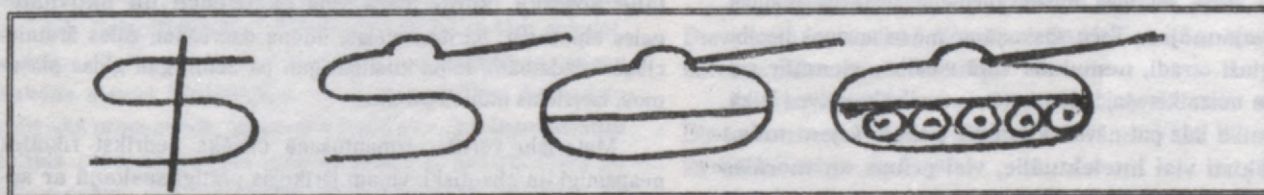
OLĢERTS PAVLOVSKIS

LR Tirdzniecības un Eiropas kopienas lietu ministrs
jau no laika gala pierādījis, ka ticība pārveido kalnus.
Tie ir mūsu fenomeni.

GUNĀRS MEIEROVICS

Baltijas un Ziemeļvalstu ministrs nolēmis dibināt jaunas apvienības, daudz stiprākas par citām. Tājie ziemeļnieki par to vairāk priecājas kā mūsējie. Viens no viņiem draudzīgi: - Nāc, es tevi iepazīstināšu ar mūsu skaistuli.

Amerikas humānās palīdzības dolāru liktenis Krievijā.
Ed. Keiša zīmējums

RELIGIJAS FILOZOFIJA

Prof. Dr. Staņislavs Ladusāns SJ

(1. turpinājums)

III 4 Humānisma "iekšējā" dimensija un reliģija

Turpinot filozofisko pētījumu par reliģijas iekļaušanu daudzpusīgā humānisma filozofijā, jāuzsver, ka cilvēkā eksistē divas augstākās spējas, proti, **prāts un griba**, kas mūs sevišķi interesē, lai filozofiski ieskatītos cilvēka personas **iekšējā dzīvē**, izceļot tās **garīgo raksturu**.

Mūsu **iekšējā pieredze** skaidri liecina, ka, pateicoties prātam, mēs iepazīstam to, ko jutekļi nespēj uztvert. Paceļoties pāri jutekļiem, prāts abstraktējot pazīst lietu **būtības**, pilnīgi **reflektē**, **intuitīvi apzinās pats sevi**, **izdara spriedumus**. Spriešanas spēja ļauj mums pazīt to, kas ir, to, kā nav, to, kas varētu būt vai kas nav **iespējams**... Jutekļi to nespēj. Konkrētas pieredzes piemēros mēs **induktīvi atklājam nepieciešamos un vispārējos likumus**. Ar prātu mēs nonākam pie nepieciešamā un universālā rakstura **zinātnēm**, ar to palīdzību valdot pār materiālo pasauli, radot tehnoloģiju.

Pateicoties **gribas aktiem**, mēs milam ar **jutekļiem neuztveramos priekšmetus**, tādus kā taisnība, patiesība, godīgums, brīvība, neatkarība utt.; **milam mūsu mīlestību**, tāpat kā, izmantojot prāta spēju pazīt, mēs **gūstam priekšstatu** par pazīto priekšmetu un **ari pazīstam pašu pazišanu**. Gribas aktos izpaužas mūsu **brīvība** pretstatā materiālās pasaules **determinismam**. Mēs apzināmies, ka esam **atbildīgi** par savu darbību, ka pārdzīvojam **sirdsapziņas pārmetumus** utt. Piemēram, ja **lauva** ir nogalinājis cilvēku, zvērs gulēs mierīgi; taču ja cilvēku nonāvējis **cilvēks**, tas tā nenotiks...

Kārlis Vojtila (Karol Wojtyła, pašreizējais pāvests) savā galvenajā darbā "Osoba i Czyn" ("Persona un darbība"), kas pirmo reizi tika publicēts 1969. gadā poļu valodā (vēlāk, 1977. g., angļu valodā, 1982. g. spāniski un itāliiski) plaši un dziļi analizē minēto fenomenoloģiju. Kā fenomenologs Vojtila ir ļoti **atvērts** spekulatīvā humānisma filozofijai, lai gan to neizstrādā **sistemātiski**.

Pārbaudot minētās intelektuālās, gribas aktu izsuktās un morālās parādības, prāts atklāj, ka cilvēkā eksistē **nemateriālā pasaule** vistiesākajā šī vārda nozīmē, kas būtiski atšķiras no visa, kas ir materiāls, proti, tā ir **no matērijas iekšēji neatkarīga** pasaule, **isti garīgu** realitāšu pasaule. Parapsiholoģija šodien sniedz šini ziņā jaunus pierādījumus.

Ši plašā un oriģinālā mūsu prāta, gribas un morālās dzīves pasaule prasa savas **eksistences izskaidrojumu**, kas būtu balstīts uz iemesla-celoņa un citu fundamentālo zinātnes principu pamata. **Matērija mums nevar dot isti garīgas realitātes**, jo tā **nesatur un nevar saturēt** sevi to, kas pēc savas būtības **nav materiāls**, kas ir nesalīdzināmi **augstāks** par matēriju, proti, prāta garīgos aktus, pašu prātu, gribas garīgos aktus, pašu gribu, cilvēka morālos aktus, kas sevi ietver atbildību utt. Tas viss **nevar sakņoties matērijā**, jo **neviens princips nevar saturēt sevi un dot to, kas tajā nav un kas tajā nemaz nevar būt**. Viss, ko **matērija** producē, ir **materiāls** un nekad nebūs būtiski **atšķirīgs** no matērijas. Tāpēc arī absolūti droši **jāsecina**, ka cilvēkā ir **stigri garīga, substanciālā realitāte**, proti, **garīgā dvēsele**, kas dod eksistenci prātam, intelektuālajiem aktiem, gribai un tās aktiem, garīgai morālajai un reliģiozajai dzīvei.

Zinātne rāda, ka visa mūsu ķermeņa matērija mainās, **periodiski atjaunojas**. Taču saskaņā ar mūsu apziņas liecību **mūsu es**, gluži otrādi, **nemainās** savā vienībā, **vienmēr paliek tas pats** neiznikstošajā identitātē visas cilvēka dzīves laikā, sākot ar bērnību līdz pat nāvei. **Vienmēr paliekošajam mūsu es tiek piešķirti visi intelektuālie, visi gribas un morālās dzīves akti**, kas ir plūstoši. Tātad jāsecina, ka cilvēkā eksistē **vienmēr paliekošs princips**, kas **nemainīgs pastāvīgi** turpinā eksistēt minēto aktu plūdamā, pats palikdams **neplū-**

tošs. Tāpēc tas ir **pavisam citāds** un **atšķirīgs** arī no matērijas, **kas pastāvīgi mainās**, **nemaz nespējot reflektēt par sevi pašu**, lai tādā veidā varētu apzināties prāta, gribas un morālās dzīves aktus, kuŗi plūst un paliek mūsu apziņā, pateicoties atmiņas spējai. Šis vienmēr paliekošais, pastāvīgi eksistējošais princips ir mūsu **garīgā dvēsele**, tāpat kā **garīgi ir prāta, gribas un morālās dzīves akti**, pats prāts un griba. Šis princips - viena vienīgā garīgā dvēsele - **izskaidro mūsu es apzinīgo vienību**, pamatojot mūsu iekšējo garīgo dzīvi.

Austrālijas fiziologs **Džons Ekkols** (John Eccles), kas ir apbalvots ar **Nobeļa prēmiju** medicīnā, ilgus gadus **zinātniski pēta** nenoliedzamo mūsu es realitāti, ceļot gaismā faktu, ka tieši **cilvēka pašapziņa** veido viņa specifisko raksturu un ka šī pastāvīgā, vienmēr **paliekošā pašapziņas vienība** atrodas cilvēka garā, tēdējādi tā **nevar sakņoties** materiālajās smadzenēs, kas periodiski mainās. Tāpēc viņš arī **secina**, ka fizioloģija nekādā ziņā **nevar izskaidrot cilvēka personas vienību**, mūsu identiski paliekošo es. Līdz ar to austrāliešu fiziologs **noteikti atmet materiālistisko monismu** (Dr. Augustin Basave Fernandez del Valle, *La sinrazon metafisica del ateismo* / "Ateisms bez metafiziskā pamata" / , Redžimontāna universitāte, 1986, 222.-224. lpp. - Karl R. Popper, John C. Eccles, *The self and its brain*, 1977, Springer-Verlag, Berlin, Heidelberg, New York).

Garīgā dvēsele, substance, **dod dzīvību** organismam un veido tik **dziļu vienību** ar mūsu ķermeni, ka to sauc par **substanciālo vienību**. Tāpēc arī mēs, kas sastāvam no garīgas dvēseles un miesas, dzīvojam un darbojamies kā **cilvēki**. Kad cilvēks mirst, viņa **dvēsele neiet bojā un nemaz nevar iet bojā**, jo, būdama isti garīga, tā **savā esamībā un darbībā ir iekšēji neatkarīga no materiālā ķermeņa**; būdama garīga, tā **nesastāv un savā būtībā nevar sastāvēt no kvantitatīvām daļām** kā materiālā būtne, kas, kvantitatīvi salikta no atsevišķām sastāvdaļām, sairst un iet bojā. Jāņem vērā dvēseles garīgums, tās eksistence un darbošanās neatkarība no matērijas un tās būtības nedalamība, kas **izslēdz sairšanas iespēju**, mirstību. Tāpēc arī dvēsele pēc cilvēka nāves **turpina savu garīgo dzīvi** - tā ir **nemirstīga**.

Lūk, cilvēka **lielums un cildenums**, kas skaidri atklājas, kad salīdzinām viņu ar materiālo pasauli un sabiedrību: cilvēks ir būtne, kas apveltīta ar **garīgu un nemirstīgu dvēseli!** Materiālais **sairst**, arī sabiedrības un valstis iet bojā, bet cilvēks ir **pārāks** par to visu, pateicoties savai garīgajai un **nemirstīgajai dvēselei**, kas **paceļas pāri telpai un laikam**... Līdz ar to patiesā humānisma filozofija mūs **dziļi ieved reliģijā**, ne tikai ļaujot apzināties dvēseles nemirstību, kas pēc nāves sevišķā veidā mūs **vieno ar mūžīgo Dievu**, bet arī liekot dziļi iedzīvoties cilvēka dvēseles **garīgajās dabiskajās dziņās**, kas, filozofiski izskaidrotas, **reliģiski saista cilvēka personu ar Dievu** kontemplācijā, mīlestībā, pašlūgīgā dzīvē, kā tas turpmāk tiks sistemātiski izskaidrots rēliģiozi filozofiskajos pētījumos.

III 5 Humānisma "pārpusaulīgā" dimensija un reliģija

Kā jau redzējām, attiecībā uz materiālo pasauli cilvēks ir **augstākstāvošs** jeb pārāks savā pilnībā, tas ir, **"pārpusaulīgs"**. Tāpēc materiālās lietas kā zemākstāvošas ir **pakārtotas** augstākstāvošajai cilvēka personai, bet ne otrādi. Tas tik lielā mērā **"humanizē"** materiālo pasauli, ka **cilvēks kā vērtība** paceļas pāri materiālajām lietām, kļūdamas par to **mērķi**, un kā centrālā būtne materiālo vērtību konfigurācijā **rod pastāvīgu iespēju ērti dzīvot un sekmīgi darboties**. Pateicoties šai kosmiskajai **kārtībai** cilvēks pēc dzimšanas saņem ne tikai vecāku mīlestību, kas viņu audzina, viņam tiek doti arī **visi tie fundamentālie apstākļi**, kuŗus prasa viņa **eksistence un aktivitāte**: gaiss elpošanai, barības vielas, ūdens dzeršanai, zāles ārstniecības vajadzībām, telpa kustībai gan pa zemi, gan gaisa plašumos, izejvielas industrijai utt.

Materiālo vērtību izmantošanā cilvēks nedrīkst rīkoties neapzinīgi un chaotiski; viņam jārikojas prātīgi **saskaņā ar savu racionālo dabu un dabiskās morāles likumiem**, kuŗus diktē viņa **sirdsapziņa**, kas kā iekšējā balss nāk no augšas, liekot prātam atklāt transcendentā **Likumdevēja** - Dieva - gribu

un vadību. Tādā veidā cilvēks atrod dabiski nosprausto morāli reliģisko ceļu, kas viņu, izmantojot materiālos līdzekļus, nepārprotami vada uz pēdējā dzīves mērķa sasniegšanu vienībā ar mīlestības apgaroto bezgalīgo Labumu - Dievu. Turpmākie filozofiski reliģiskie pētījumi šo atziņu analītiski sistematiskā veidā padziļinās.

III 6 Humānisma "starpcilvēciņa" dimensija un reliģija

Rodas jautājums, vai arī pilnvērtīgā humānisma filozofijas "starpcilvēciskā" dimensija ved pie atziņas, kas saistās ar reliģiju? Citiem vārdiem sakot, vai arī sociālā jeb horizontālā dimensija uzrāda kādu elementu, kas iekļaujas reliģijas integrālajā saturā?

Atbilde uz šo jautājumu ir apstiprinoša. Kāpēc? Tāpēc, ka daudzplāksnīgā humānisma filozofija apgaismo to lielumu un cieņu, kas piemīt cilvēkam, pateicoties viņa dvēseles garīgam un nemirstībai. Tieši tāpēc arī jāapgalvo, ka cilvēks nav un nevar būt viena no materiālajām lietām, kas ir brīvi izmantojama, nav un nevar būt līdzeklis, anonīma būtne vai kaut kas tam līdzīgs, bet savā iekšējā būtībā ir ļoti liela vērtība, mērķis materiālajā pasaulē un sabiedrībā. Cilvēka persona, iemiesojot sevī garīgo dvēseli, ir dzīvā Dieva līdzība, dzīvais Dieva atspoguļojums, kuŗu cienot, mēs cienām, godinām, milam pašu dzīvo Dievu.

Lūk, reliģiskais elements, ko pauž padziļināta, pilnvērtīgā humānisma "starpcilvēciskās" dimensijas izpratne: cilvēks, cieņot citus kā savus tuvākos, kā sev līdzīgos, kā brāļus, reāli un dzīvi ir saistīts ar Dieva godināšanu, ar mīlestību uz Dievu, ar reliģiju. Ja cilvēki un tautas šodien ilgojas pārvarēt naida, varmācības, nāves civilizāciju un šīs drāmatiskās degradācijas vietā likt mīlestības apgarotu kultūru, kas vienotu cilvēkus savstarpējā solidaritātē un brālībā, tad ir filozofiski jāatrod šīs kultūras dziļā reliģiskā sakne, proti, tas, ka cilvēks ir dzīvā Dieva attēls! Apustulis Jānis to sludina ļoti skaidros vārdos, kas labi izsaka un padziļina minēto filozofisko atziņu: *"Ja kāds saka: es milu Dievu un ienīstu savu brāli, tas ir melis. Jo kā tas, kas nemīl savu brāli, ko viņš redz, var mīlēt Dievu, ko neredz? Un mums no Dieva šis baušlis: kas mīl Dievu, tas lai mīl arī savu brāli!"* (1. Jņ. 4, 20-21).

III 7 Humānisma "transcendentā" dimensija un reliģija

Reliģiskajā nozīmē humānā filozofija vēl auglīgāka būs tad, kad tā nevis jau apskatītajā "pārpasaulīgajā", bet gan pavisam citā virzienā - humānisma "pārcilvēciskajā" jeb transcendentajā dimensijā pilnībā saistīsies ar reliģijas filozofiju, uzsverot, ka pilnīgi "cilvēciskais cilvēks" racionāli spēj sasniegt dabiskās reliģijas kalngalus. Paceļot cilvēka garu transcendentajā augstumā, humānisma filozofija, kā turpmāk redzēsīm, atklāj reliģāciju ar Dievu kā Radītāju un visaugstāko Vērtību - transcendentu mērķi, kas caurauž visus cilvēka esmes un darbības aspektus.

Tādā veidā visā pilnībā atklājas humānisma "transcendentā" dimensija, liecinot par cilvēka, tautas, visas cilvēces pilnīgo atkarību no Dieva kā laimes Pirmavota. Cilvēka dziļais garīgais aicinājums ir transcendentis.

Pasaule un cilvēks pasaulē nav nepieciešami Dievam, lai Viņš būtu un būtu laimīgs. Tie esam mēs, cilvēki, kuŗiem ir nepieciešams Dievs, lai mēs varētu eksistēt, darboties un būt laimīgi. Filozofiski pilnvērtīgajā humānismā atklājas "transcendentu" jeb "pārcilvēcisko" dimensiju un tai tiešām sekojot, mūsu laiku cilvēks un tautas atbrīvosies no bagātības, varas un tukšās slavas idolatrijām, no pornogrāfijas, ko izplata antireliģiskā propaganda, lai atrautu prātus no tām humānisma filozofijas evidencēm (acimredzamībām), kas racionāli pa dažādiem ceļiem ved pie Dieva un pie patiesās reliģijas. Tā garantē uzvaru cīņā pret minētajām idolatrijām, kā arī pret tik ļoti pielūgto hedonisma elku visās tā formās, kas

paralizē prāta un gribas darbību, tik daudzus šodien novedams pie garīgā akluma, pie pārsteidzības un neapdomības, pie mīlestības profanācijas, pie naida un paša Dieva zaimošanas, pie pārspīlētas pieķeršanās šai pasaulei, nemaz nedomājot par dzīvi pēc nāves un mūžīgajām vērtībām. Šo dabiskās reliģijas vērtību meklēšana un mīlestība liek turpināt un daudzveidīgi padziļināt pētījumu.

Taču pirms jaunu pētījumu ievadišanas reliģijas filozofijā, lai papildinātu un padziļinātu iepriekšējos meklējumus, mēs varam balstīties uz daudzpusīgā humānisma filozofijas pierādījumiem un skaidri un droši secināt, ka pilnīgi "cilvēciskais cilvēks" ir reliģiozs, tas ir, ka cilvēks saskaņā ar savu racionālo dabu un aicinājumu ir reliģiska būtne, jeb, kā apgalvojis Aristotelis, ir "reliģisks dzīvnieks". Cilvēks nespēj būt pilnīgi cilvēcisks, ja nav reliģiozs - ja viņš, būdams ontoloģiski vienots ar Dievu, savā esmē racionāli un brīvi nesaistās ar visaugstāko Būtni, tā piešķirot savai dzīvei un darbībai tās pilnvērtīgo jēgu.

Ceturtais pētījums: Filozofiskā saistība ar Dievu kā Radītāju un visaugstāko Labumu

Ja mūsdienīgie humānismi attālina cilvēku no Dieva, tad daudzpusīgā humānisma filozofija, gluži otrādi, tuvina cilvēku Dievam, saista viņu ar Dievu. Šī filozofiskā saistība ar visaugstāko Būtni, iekšējā miera un laimes Pirmavotu ir dabiskā reliģija. Taču šajā sakarībā tūlīt rodas svarīgs jautājums, kā pēc būtības raksturot šo saistību ar Dievu?

Turpinot un padziļinot pētījumu par dabisko reliģiju, kas liek racionālus pamatus patiesajai pārdabiskajai reliģijai, rodas atziņa, kas attiecīgi pamatota, racionāli atklāj to, ka dabiskā reliģija ir reliģiozā saistība ar Dievu kā Radītāju un visaugstāko Labumu - Vērtību, galīgo cilvēka dzīves mērķi.

Svētais Akvīns Toms ļoti spilgti un pārliecinoši izceļ šo atziņu. Pirmajā savā monumentālā darba "Summa Theologiae" (Teoloģijas kopsavilkums) daļā pierādījis, ka Dievs ir ("S. Theol." I, 2,3), viņš skaidri apgalvo: *"Sive autem religio dicatur a frequenti lectione, sive ex iterata electione eius, quod negligenter amissum est, sive a religatione, religio proprie importat ordinem ad Deum. Ipse enim est cui principaliter alligari debemus tanquam inefficienti principio; ad quem etiam nostra electio assidue dirigi dabet, sicut in ultimum finem"* ("S. Theol." II - II, 81,1.). Šis svarīgais teksts latviskā tulkojumā skan tā: *"Pieļaujot, ka vārds 'reliģija' etimoloģiski atvasinātos no sekojošiem vārdiem: no vārda, kas nozīmē 'biežu lasīšanu', no vārda, kas nozīmē 'atkārtotu tā izraudzīšanos, kas nolaidīgi ticis atstāts malā', vai arī no vārda, kas nozīmē 'jaunu saistību', reliģija īsti nozīmē to kārtību, kas izriet no pakļaušanās Dievam. Tas, tiešām, ir Viņš, ar kuŗu mums, galvenokārt, jāsaistās kā ar mūžīgo iemeslu - Cēloni; uz to kā uz galīgo mērķi cītīgi jāvirza arī mūsu izvēle."*

Atbildot uz šiem jautājumiem, jāsaprot, ka minētās norises izpaužas vairākos veidos, kas konkrēti nozīmē Dieva esamības pierādījumus un racionālos Dieva būtības paziņojumus ceļus, kuŗus saskaņā ar mūsu laika prasībām veiksmīgi izmanto reliģijas filozofija, attiecīgi sadarbodamās ar filozofisko jeb dabisko teoloģiju. Minētos procesus klasificē ne tikai izejas punkti, kas ir nenoliedzami ārējās un iekšējās pieredzes fakti, bet arī šo procesu gala rezultāti. Veidojot attiecības ar dabisko reliģiju, svarīgi konspektīvā veidā iepazīties ar šiem metafiziskajiem prāta procesiem.

1. - Metafiziski skaidrojot kārtību pasaulē, prāts atklāj, ka Dievs ir un ka cilvēks reliģiozi saistās ar Viņu kā ar visaugstāko universa Kārtotāju - Radītāju.

2. - Metafiziski skaidrojot kustību pasaulē, prāts atklāj, ka Dievs ir un ka cilvēks reliģiozi saistās ar Viņu kā ar pirmo kustības Sācēju - Radītāju.

3. - Metafiziski skaidrojot pakārtoto iemeslu-cēloņu eksistenci pasaulē, prāts atklāj, ka Dievs ir un ka cilvēks reliģiozi saistās ar Viņu kā ar pirmo iemeslu-cēloni jeb Radītāju.

4. - Metafiziski skaidrojot jaunradušos un sairstošo materiālo lietu eksistenci pasaulē, prāts atklāj, ka Dievs ir un ka cilvēks reliģiozi saistās ar Viņu kā ar absolūti nepieciešamo Būtni - Radītāju.

5. - Metafiziski skaidrojot tīrās pilnības pakāpes, prāts atklāj, ka Dievs ir un ka cilvēks reliģiozi saistās ar Viņu kā ar vispilnīgāko Būtni - Radītāju.

6. - Metafiziski skaidrojot dabisko dziņu pēc laimes, prāts atklāj, ka Dievs ir un ka cilvēks reliģiozi saistās ar Viņu kā ar vislielāko Labumu - galīgo dzīves mērķi.

7. - Metafiziski skaidrojot dabisko prāta dziņu uz vienību, prāts atklāj, ka Dievs ir un ka cilvēks reliģiozi saistās ar Viņu kā ar visaugstāko Likumdevēju.

8. - Metafiziski skaidrojot dabisko prāta dziņu uz vienību, prāts atklāj, ka Dievs ir un ka cilvēks reliģiozi saistās ar Viņu kā ar vispilnīgāko Vienību.

9. - Metafiziski skaidrojot neierobežoto prāta dabisko dziņu izzināt realitāti, prāts atklāj, ka Dievs ir un ka cilvēks reliģiozi saistās ar Viņu kā ar bezgalīgo Būtni.

10. - Metafiziski skaidrojot neierobežoto prāta dabisko dziņu izzināt patiesību, prāts atklāj, ka Dievs ir un ka cilvēks reliģiozi saistās ar Viņu kā ar pirmo Patiesību.

11. - Metafiziski skaidrojot neierobežoto prāta dabisko tieksmi pēc skaistā, prāts atklāj, ka Dievs ir un ka cilvēka persona reliģiozi saistās ar Viņu kā ar vispilnīgāko Skaistumu.

12. - Metafiziski skaidrojot kristiānisma vēsturiskās eksistences faktu, prāts atklāj ne tikai to, ka Dievs ir, bet arī to, ka Dievs ir atklājis patieso reliģiju, kas pārdabiski vieno cilvēku ar Dievu Tēvu un Dievu Dēlu un Dievu Svēto Garu ticībā, cerībā un mīlestībā. Ja ar metafizikas palīdzību, pateicoties analogiskas pazišanas procesiem, mēs patiesi varam gūt racionālas atziņas par Dieva būtību, kā to pieprasa dabiskā reliģija, tad kristīgā atklāsmē savās pārdabiskajās patiesībās iepazīstina mūs ar to nesalīdzināmi augstākā līmeni, mācot, ka patiesais Dievs ir tikai viens, mūžīgs un neizmērojams, viszinošs un visvarens, nemainīgs, neizprotams un neizsakāms: Tēvs, Dēls un Svētais Gars - trīs Personas, bet viena vienīgā Būtība - Substance...

Lūk, plašais un daudzveidīgais reliģijas filozofijas pētniecības lauks! Tas var tikt arī paplašināts, piemēram, ņemot vērā eksperimentālo zinātņu - fizikas, astrofizikas, astronomijas, ķīmijas, bioloģijas utt. - jaunākos atklājumus, kuri aktualizē konkrētos faktus, kas rada izejas punktus minētajiem metafiziskajiem prāta ceļiem uz Dievu. Ņemot vērā dažus zinātniskās metodoloģijas apsvērumus un vietējos kultūras apstākļus, šis reliģijas filozofijas traktāts nevar aplūkot visas divpadsmit koncepta temas, bet izvēlas no tām tikai piecas, attīstot pētniecību piecos virzienos.

IV 1 - Cilvēka filozofiski reliģiskā saistība ar Dievu kā Radītāju

Visos laikos reliģija ir bijusi tautu primitīvais mantojums, atzīstot Dievu par visaugstāko Būtni, kam pieder augstākā vara pasaulē un kas cilvēkam ir jāgodina, parādot reliģisko kultu. Nevienā vietā primitīvā reliģija netiek uzskatīta par parādību, kas radusies no nereliģiskiem fenomēmiem, piemēram, no animisma (dvēseļu un garu pielūgšanas), no animātisma (dvēseles vai materiālās varas kā neredzami valdošā spēka pielūgšana), no totēmisma (kāda dzīvnieka - "totēma" - godināšanas), no maģijas jeb burvestības utt. Gluži otrādi, vēsture māca, ka tautu pirmatnējais reliģiskais mantojums deģenerējas.

Nupat iesāktais ceturtais filozofiski reliģiozais meklējums, kas lielos vilcienos ir iepazīstinājis ar plašo pētniecības plānu, ir ļoti svarīgs, lai raksturotu reliģijas filozofiju kā sistemātisku zinātņu, kas dara zināmus galējos reliģijas izskaidrojumus un tā bagātina primitīvo tautu reliģisko mantojumu, liekot noteikti nošķirt reliģiju no visām citām dzīves un kultūras parādībām, atdalīt istos reliģiskos fenomenus no reliģiskās pagrīšanas simptomiem, kā arī pierādot, ka reli-

ģija nav iespējama ateismā un panteismā. Šādā perspektīvā filozofiski jāapgaismo vispirms patiesība par reliģisko saistību - reliģāciju ar Dievu kā personīgu Būtni un Radītāju.

4.1.1. - Reliģācija ar Dievu kā pasaules kārtības Radītāju

Pieredze skaidri liecina, ka neracionālas būtnes, darbojoties pasaulē, savā aktivitātē parāda lielu kārtību. Metafiziski skaidrojot šo darbošanās kārtību jeb mērķtiecību, prāts atklāj, ka ir Dievs, visaugstākā Būtne, un ka cilvēks reliģiozi saistās ar Viņu kā ar visvareno universa Kārtotāju - Radītāju. Tas ir liels solis uz priekšu dabiskās reliģijas filozofiskajā izskaidrošanā. Ieskatīsimies, kā tas notiek, vispirms gūstot skaidrību par šī meklējuma galvenajiem jēdzieniem.

Kārtība - organizētība, disciplinētība, atrašanās savā vietā - šeit nozīmē relativitāti, saskaņu, kas valda dažādu elementu savstarpējās attiecībās vai arī izsaka to saistību ar kaut ko citu, kas atšķiras no šiem elementiem. Vērtējot statistiski, kārtība nozīmē līdzsvarotu stāvokli dažādu būtņu attiecībās jeb arī eksistējošo līdzsvaru starp kādas pilnības dažādām pakāpēm. Šis skaidrojums attiecas uz lietu esamību. Vērtējot dinamiski, kārtība nozīmē lietu aktivitāti, kad tās savā darbībā tiecas sasniegt to, kas tām atbilst, tas ir, attiecīgos labumus. Šis pētījums vispirms filozofiski aplūko lietu dinamisko kārtību, to divejādi apgaismodams. Pirmkārt, tas izskaidro aktivitāti, kas izpaužas būtņu tieksmē iegūt noteiktus labumus saskaņā ar savu dabu. Šī ir iekšējā kārtība, kas mērķtiecīgi realizējas būtnēs pašās, neizslēdzot harmoniju ar ārējo kārtību. Otrkārt, aplūkojot būtņu aktivitāti, var secināt, ka šīs būtnes, lai gan daudzas un dažādas, darbojas saskaņīgi, tiecoties sasniegt arī kopejo labumu. Tā ir ārējā kārtība, ārējā harmonija, kas ir sasniegums un kas, kaut gan atšķiras no visiem būtņu iegūtajiem iekšējiem labumiem, izslēdz chaosu pasaulē, tā veicinot būtņu ipašu attīstību.

Labums, kas iespaido būtnes to iekšējā un ārējā dinamiskajā kārtībā, izraisot daudzveidīgu aktivitāti, ir mērķis. Tātad mērķis nozīmē to labumu, uz kuru būtnes tiecas savā darbībā.

Iekšējā pieredze liecina, ka mēs kā saprātīgas būtnes, brīvi izvēlēdamies, ko darīt, gribam iegūt kādu labumu, kas mūs pievelk un ar savu pievilcību liek būt aktīviem, nodarbina. Tieši šis labums, vērtība, pēc kuras mēs tiecamies, ir mērķis; motivējot ar savu pievilcību un liekot būt darbīgiem, tas ir iemesls, kas atšķiras no efektīvā iemesla jeb cēloņa.

Jāuzsver, ka mērķis kā iemesls reāli iespaido un vada ne tikai saprātīgo būtņu darbību, bet arī irracionālu būtņu darbošanos. Tas tiek akcentēts, nevis nelikumīgi paplašinot minēto iekšējo pieredzi, bet gan vadoties no metafiziskās nepieciešamības, kas noved pie atziņas, ka tikai uztverot mērķi kā iemeslu kļūst saprotams arī efektīvais iemesls-cēlonis. Mūsdienu zinātne pastāvīgi pārsteidz ar atklājumiem, pierādot, ka būtņu darbībai ir jēga, jo tās darbojas un līdz ar to eksistē mērķveidīgi, kā to izsaka teoloģijas jeb mērķtiecības princips: katrai aktīvai būtnei ir mērķis (latīņu valodā šis princips tiek formulēts ļoti skaidri: *Omne agens agit propter finem*).

Mērķtiecība jeb teoloģija, attīstoties dažādos virzienos, nozīmē to dinamisko ievirzi, kurā darbojoties būtne sasniedz savu papildināšanos jeb relatīvo pilnību kā uzdotu norisi saskaņā ar savu būtību, ņemot daļību arī vispārējās kosmiskās jeb ārējās kārtības uzturēšanā.

To spēcīgi uzsver grieķu filozofija. Saskaņā ar Anakagora (500-428) mācību, kārtība, kas dabiski atklājas istenībā, ir Prāta (Noūs) iespaida rezultāts. Arī Sokrāts, Platons, Aristotelis un citi grieķu filozofi saprot mērķus kā reālus iemeslus, kas iespaido būtņu darbību. Tiešām, ja pavērojam, kā dzīvo organismu dinamiskā teoloģija pastāvīgi, noteikti un saskaņīgi realizē dzīvības uzturēšanu, atjaunošanu, pasargā to no bistamiem traucējumiem un nodrošina

specifisko vairošanos, to visu nemaz neuztverot kā uzlikto mērķveidīgo uzdevumu, tad atziņa par mērķiem kā reāliem iemesliem kļūst skaidra un neapstrīdama. Tā apgaismo organismu iekšējās kārtības ritmu, kas harmoniski saistās ar ārējo kārtību mūsu līelajā "kosmoloģiskajā mājā". Tas viss liek nosodīt marksistisko dialektisko materiālistu kā nepatiesu, jo tas, skaidrojot realitāti, visur saskata nevis papildināšanos, relatīvo pilnību, harmoniju, bet savā ideoloģiskajā dogmatismā maldīgi runā par iekšējām pretešībām, opozīcijām, konfliktiem.

Pasaules kārtība, kā to pierādīs šis pētījums, atklāj transcendentā Prāta kā visaugstākā Kārtotāja klātbūtni realitātē. Šis Prāts (grieķiski Noūs) ir Dievs-Radītājs, kas pamato cilvēka personas dabisko reliģiju, kuŗa izpaužas Radītāja pazīšanās, godināšana, mīlestībā, pateicībā, darbošanās atdevē.

Nemot vērā, ka šis reliģijas filozofijas pētījums saistās ar Dievu-Radītāju, tuvojoties dziļākai reliģiozās saistības izpratnei, ir svarīgi isumā noskaidrot jēdzienu "radišana".

Rašanās process, ar kuŗu mūs iepazīstina ikdienas pieredze, nozīmē lietu pārveidošanu, piem., automobiļu aeroplānu, elektrisko sildīšanas ierīču ražošanu, izmantojot attiecīgās izejvielas utt. Radišana, ko attiecinām uz Dievu, raksturojot Viņa ārējo aktivitāti pirmatnējā pasaules organizēšanā, nozīmē būtņu radišanu pilnīgi no nekā, nevis no kāda iepriekš eksistējoša materiāla. Šāda radišana būtiski atšķiras no augstākminētās pārveidošanas. Tālāk pētījums sniegs šis tēzes pierādījumu. Radišanu šādā nozīmē precīzi raksturo sekojošais latīniskais formulējums: "Creatio est productio rei ex nihilo sui et subiecti" (radišana ir lietas produkcija absolūti no nekā). To pašu izsaka arī sekojošā uz Dievu attiecināmā radišanas definīcija: Radišana, ko veicis Dievs, ir lietas izcelsme visā tās substancialitātē jeb realitātē, realizējot būtņi visā pilnībā, kas ietver tās būtību un esmi jeb eksistenci (Productio ri secundum totam suam substantiam). Tas nozīmē, ka radišana vistiesākajā nozīmē ir būtnes kā būtnes izcelsme, pilnīgi nesaistoties ar kaut ko iepriekšeksistējošu. To labi pasaka trešā latīniskā definīcija: "Creatio est productio alicuius rei secundum totam suam substantiam nullo praesupposito."

Iepriekšējie meklējumi ir jau pietiekoši sagatavojuši šo pētījumu, lai tas ieietu jaunā fāzē, sniedzot attiecīgus pierādījumus reliģiozās reliģācijas izpratnē. Šajā metafiziskajā domu virzībā ir izšķiramas vairākas kustības līnijas jeb norises, kas kopā veido saskanīgu vienību.

Pirmā norise. Ir skaidrs, ka pasaulē eksistē un mērķveidīgi darbojas dabiskās būtnes - būtnes, kas nav mākslīgi radītas, cilvēkam pārveidojot iepriekš eksistējošus materiālus. Pētot istenību, ar kuŗu mūs saista pieredze, ko eksperimentālās zinātnes šodien ir ļoti paplašinājušas, šādā perspektīvā mēs atklājam, ka dabiskās irracionālās būtnes darbojas mērķtiecīgi, tas ir, savā dinamismā pauž racionālu kārtību. Kāpēc? Tāpēc, ka tās savā darbībā "stūrgalvīgi" ievēro noteiktu un pastāvīgu ritmu un tā sasniedz rezultātus, kas nes labumu kā pašām būtņēm, tā arī pasaulei vispār, veicinot tās vienību.

Savā visumā pasaule tiek dēvēta par universu. Vārds universs ir salikts jēdziens, kas veidojies no vārda unitas (vienība) un no vārda versa (vērst), kuŗš ir atvasināts no latīņu darbības vārda vertere (vērst), un izsaka to, ka milzīgais pasaules lietu daudzums ir vērst jeb virzīts uz vienību un ka šis daudzums veido vienībā saskanīgu būtņu kopumu. Cilvēka prāts vispār saprot universu kā harmoniju, tas ir, neskaitāmu lietu daudzumu, sakopotu vienībā, un vienību šo lietu apbrīnojamajā daudzumā un dažādībā.

Tas izsaka daudzveidīgu kārtību - gan dzīvo būtņu iekšējo kārtību, gan ārējo kārtību, ko veido debesu ķermeņu harmonija. Tajā universs, uzturot noteiktu un pastāvīgu saistību ar zemi, ļauj zemei netraucēti, bez katastrofiskām sadursmēm turpināt savu eksistenci, līdz ar to lielajā "kosmiskajā mājā" uzturot un ļaujot attīstīties visām dzīvām būtņēm ar cilvēku kā izcilāko tās "iemitnieku" priekšgalā.

Kāpēc par spīti faktam, ka matērija pati sevi ir pakļaujama dažādādām determinācijām, minētā kārtība tomēr realizējas? Tas notiek tāpēc, ka dabiskās būtnes transcendentās vadības iespaidā, par kuŗu runāsim turpmāk, darbojas pastāvīgi noteiktā veidā (piemēram, augi ar saknēm un lapām asimilē derīgus elementus dzīvības uzturēšanai). Tādējādi šis būtnes rada aktīvu dažādu elementu konvergenci, lai dabiski sasniegtu vēlamu efektu, proti, tām atbilstošo labumu jeb mērķi. Ja tas tā nenotiktu, nebūtu iespējams dabiskās būtnes pakļaut jebkādam darbošanās veidam un tā rastos vispārējā darbības pārtraukšana, saskanīgās darbošanās veidam un tā rastos vispārējā darbības pārtraukšana, saskanīgās darbošanās neiespējamība, chaotisks sabrukums kā dzīvības būtnes, tā arī ārpus tām. Taču realitātē tas tā nenotiek. Pateicoties minētajai transcendentajai vadībai, kuŗu turpmāk aplūkosim īpaši, realitātē valda pastāvīgs un stingri noteikts darbošanās ritms un tādējādi tiek sasniegti dabiski iekārotie rezultāti jeb mērķi.

Šis darbošanās ritms nozīmē divkāršu kārtību. Pirmkārt, tā ir kārtība, kas pastāv un kam ir jāpastāv starp darbīgo būtņi un tās darbību jau no paša darbošanās sākuma, jo citādi, tas ir, bez darbīgās būtnes strukturālās pakārtošanās noteiktai darbībai noteiktā un pastāvīgā būtnes darbība nemaz nevarētu realizēties, būtu pilnīgi neiespējama. Otrkārt, pastāvīgā un noteiktā darbība labumu jeb mērķu sasniegšanai ir iespējama, tikai pateicoties kārtībai, kāda valda un kādai ir jāvalda arī starp darbību un sasniedzamo gala iznākumu jeb mērķi, jo citādi, tas ir, bez noteiktas darbības pakārtošanas noteiktam sasniedzamajam gala iznākumam jeb labumam attīstītā mērķtiecīgā jeb teoloģiskā būtņu darbošanās vispār nebūtu iespējama un tāpēc arī neeksistētu.

Taču šajā sakarībā ir jāievēro sekojošais: irracionālo būtņu sasniedzamais labums jeb mērķis reāli neeksistē, jo tas ar irracionālo būtņu darbību vēl ir jāsasniedz. Tāpēc irracionālo būtņu darbība var sākties un savā dinamismā mērķtiecīgi attīstīties tikai tad, ja to intencionāli iespaido prāta pazīsts, izplānots un nosprausts mērķis. Tas nevar notikt pašas irracionālās dabiskās būtnes, kuŗām nav prāta un kas tāpēc neprāto, neplāno un nevar prātot un plānot, lai pazītu mērķi kā mērķi un līdzekļus kā līdzekļus sekmīgai mērķu sasniegšanai.

Tāpēc nepieciešami jāatzīst, ka līdzekļi mērķa sasniegšanai tiek savstarpēji sakārtoti un pakārtoti kādā transcendentā prātā, kas, stāvot pāri irracionālajām būtņēm, tās iespaidīgi orientē un mērķtiecīgā dinamismā vada, tāpat kā saprātīgais strēlnieks, izšaujot bultas, piešķir tām virzienu, lai tās varētu sasniegt savu mērķi.

Sv. Akvinas Toms to precīzi izsaka šādos vārdos: "Ea autem quae non habent cognitionem, non tendunt in finem nisi directa ab aliquo cognoscente et intelligente sicut sagitta a sagittante" (brīvā tulkojumā tas skanētu tā: "Tās būtnes, kas nepazīst, tiecas uz mērķi, saņemot vadību no kādas būtnes, kas pazīst, proti, prātīgi saprot, līdzīgi kā tas notiek ar neprātīgo bultu, kas ir atkarīga no šāvēja.") (S. Th. I., 2, 3, quinta via).

Lūk, daži piemēri, kas izskaidro dabisko būtņu iekšējo kārtību.

Šajā sajarībā Edvīns Friderichs (Edvino Friederichs) savā grāmatā "Higiene mental em contato com a natureza" ("Prāta higiēna saskarē ar dabu", Porto Alegre, 1970, Brazīlijā, 146. lpp.) ar zinātnisku precizitāti apskata lielo faktu dažādību, kas raksturo brīnišķīgo augu un dzīvnieku vitālo mērķtiecību. Sevišķi apbrīnojama tā ir dzīvnieku instinktos. Dzīvnieki, sekojot saviem instinktiem, būdami nesaprātīgi, realizē teoloģiskos aktus, liekot vairoties, radot pēcnācējus. Lai to realizētu, dzīvnieku instinktīvās funkcijas tiešām darbojas apbrīnojami veiksmīgi. Bez jeb kādas vingrināšanās tās ir pinīgas jau no paša dzīvnieka darbošanās sākuma un, darbībai turpinoties, vienmēr paliek tādas pašas, nemainās.

Jāapbrīno dzīvnieku orgānu vitālā mērķtiecība. Piemēram, acs, kas ir veidota no tik daudzām sīkām

sastāvdaļām, savā darbībā **pārspēj** visizsmalcinātākos cilvēku ražotos fotoaparātus. Ja šie aparāti, fiksējot kādu priekšmetu vai ainu, iegūtā attēla vietā vairs nevar tvert citus, tad acs to spēj darīt nebeidzamā atkārtojumā... Ja acs cilvēkiem un dzīvniekiem ir dota kā līdzeklis, lai tie varētu redzēt, tad arī augs savā lieliskajā uzbūvē ir dota kā līdzeklis, lai tie varētu dzirdēt, un tas nemainīgi atkārtojas no paaudzes uz paaudzi gadu tūkstošiem ilgi... Tātad ir kaut kas, kas zina, ko nozīmē redzēt, dzirdēt, kā arī just - uztvert pasauli arī ar citiem jutekļiem, piemēram, ar tausti utt. - izmantojot tos kā attiecīgos līdzekļus, lai šie jutekļi varētu darboties mērķtiecīgi. Cilvēka ārējo jutekļu strukturālais uzdevums ir informēt viņa iekšējos jutekļus, un šie jutekļi eksistē cilvēka labā, lai kalpotu prātam un lai tas, pateicoties šādai dabiskai kārtībai, nonāktu pie patiesības pazišanas, kas ar dziļu mērķtiecību iesaista saprātīgās būtnes sabiedrībā un universā. Tātad ir kaut kas, kas zina, ko nozīmē patiesība un tās pazišana.

Taču šeit ir jāraksturo vēl cita aprīnojama mērķtiecība jeb teoloģija, kas universā pakārto būtņu klases vienu otrai... Nedzīvās būtnes savos dinamiskajos procesos ievēro stingru kārtību, jot tās ne tikai saglabā piederību savai klasei un savu iekšējo būtību, bet arī, pateicoties savstarpējiem sakariem un dažādām kustībām, noteikti un pastāvīgi uztur redzamās pasaules kārtību, lai tā, kā jau redzējam, veidotu universu, proti, milzīgi lielo lietu un darbību kopumu sakārtotā vienībā jeb harmonijā.

Pievilkšanās spēka jeb gravitācijas likums liecina, ka debesu ķermeņi ir attiecīgi savstarpēji saistīti un, viens otru iespaidojot, uztur pasaulē pastāvīgu kārtību, kas ļauj eksistēt dažādādām būtnēm un pastāvēt dzīvībai.

Tā visa rezultātā veidojas kārtība, kuŗā zemākās būtnes tiek pakārtotas augstākajām: neorganiskās būtnes jeb minerāli - organiskajām; augi - dzīvniekiem un visas šīs būtnes - cilvēkam, kas ir materiālās pasaules kronis. Ārpus zemes eksistējošie debesu ķermeņi un to sistēmas pakļaujas tādai disciplīnai, ka zvaigžņu pasaulē valda kārtība. Katrai zvaigznei ir savs noteikts ceļš - orbītas, kā arī savs kustības ātrums. Savstarpējās zvaigžņu attiecības pastāvīgi regulē stingri noteikti likumi. Zvaigžņu kustība ir saskaņota ar pārējām universa daļām un visām tā parādībām tik noteikti, ka kārtība virs zemes var pastāvēt bez traucējumiem, katastrofām, tā sagādājot cilvēkiem, tautām un visai cilvēcei iespēju eksistēt un attīstīties.

Noslēdzoties pirmajai prātojuma norisei, pētījums tomēr liek to turpināt, lai dabiskā secībā iegūtu jaunas atziņas.

Otrā prātojuma norise. Aprīnojamo dinamisko pastāvību un noteiktību nesaprātīgo būtņu pasaulē var izskaidrot vienīgi ar dziļi iesakņotu universālo kārtību, kas pamatojas pašās lietās, kuŗas savā substancijālajā struktūrā ietver būtību un esmi. Tāpēc varam droši un skaidri secināt, kā tas pētījuma gaitā tā vai citādi jau bija uzsvērts: gan dzīvo būtņu iekšējā kārtība, gan arī aprīnojami lielais lietu un visdažādāko parādību daudzums universā, kas noteikti un pastāvīgi tiek uzturēti harmoniskā vienībā, liecina, ka ir Prāts (Noūs), ārkārtīgi gudra un varena Būtne, kas visu aprīnojami ietekmē...

Pastāvošā kārtība ir acīmredzama līdzekļu pakārtošana mērķiem, kas kalpo vispārējam mērķim, proti, harmoniskam universa sakārtojumam. Taču līdzekļu izvēle un to pakārtošana mērķiem, mērķu savstarpējā saskaņošana nozīmēs plānošanu, ko spēj veikt tikai prāts. Tātad eksistējošā kārtība universā un tā sastāvdaļās droši un skaidri atklāj, ka ārkārtīgi gudrais un izcili darbīgais Prāts ir pārpasaulīgs.

Trešā prātojuma norise. Turpinot pētījumu, ir jākonstatē, ka dabiskās būtnes - minerāli, augi, dzīvnieki - nav apdāvinātas ar prātu. Izņēmums ir cilvēks, kuŗa prāta vadība pasaulē tomēr ir tik ierobežota, ka pat paša cilvēka veģetatīvā dzīve, piemēram, elpošana, asins riņķošana utt. norit neapzinīgi, bez

viņa prāta vadības. Tāpēc šajā pētījumā varam secināt arī to, ka transcendentais Prāts, kas reāli pastāv un uztur universālo kārtību pasaulē, ir pilnīgi šķirts no pasaules, absolūti neatkarīgs savā esmē un aktivitātē, ir bezgalīgā Pilnība un līdz ar to visu universa kārtības ideju Pirmavots - bezgalīgā Esme (latīniski - *Esse Subsistens*), proti, Būtne, kuŗas būtība ir būt neierobežotai pilnīgai visos līmeņos un virzienos. Tikai šī Bezgalība - *Esse Subsistens* - dod un var dot galēju atrisinājumu mūsu izvirzītajam metafiziskajam jautājumam par kārtību jeb mērķtiecību pasaulē.

Bezgalīgā Esme jeb bezgalīgā Pilnība - *Esse Subsistens* - ir Dievs, jo savā pilnībā bezgalīgā Būtne precīzi atbilst pirmatnējam Dieva jēdzienam, kādu vispār ir izveidojuši, izstrādājuši reāli domājoši cilvēki. Pirmkārt, saskaņā ar šo primitīvo jēdzienu Dievs ir visaugstākā Būtne. Tiešām, Bezgalīgā Pilnība, kuŗas būtība ir savā pilnībā neierobežotā Esme, ir visaugstākā pārpasaulīgā Būtne. Otrkārt, primitīvais Dieva jēdziens izvirza nosacījumu, ka Visaugstākā Būtne ir nošķirta no pasaules. Tiešām, bezgalīgā Esme nevar būt identificējama ar pasauli, kas ir ierobežota savā pilnībā. Treškārt, saskaņā ar primitīvo Dieva jēdzienu pasaule ir atkarīga no Dieva, Visaugstākās Būtnes. Tiešām, pasaule ir atkarīga no bezgalīgās Esmes, jo tā realizē no Viņas pašas - *Esse Subsistens* - saņemtās kārtības idejas. Ceturtkārt, primitīvais Dieva jēdziens pieprasa no cilvēka Dieva, Visaugstākās Būtnes, pienācīgo godināšanu, reliģisko kultu. Tiešām, visaugstākais universa Kārtotājs, bezgalīgs savā Esmē, ir personīgs un bezgalīgs savā personīgajā pilnībā; cilvēka personai Viņš ir jāgodina ar sevišķu reliģiozo kultu.

Tātad pasaules visaugstākais Kārtotājs, bezgalīgā Esme, ir Dievs saskaņā ar pirmatnējo jeb vispārējo Dieva kā visaugstākās Būtnes jēdzienu, kā arī saskaņā ar definīciju, ko atklāsmē par sevi ir devis pats Dievs, atkārtoti uzsvērdams, ka Viņš, "Abraāma Dievs, Izāka Dievs, Jēkaba Dievs", tik tiešām, ir Bezgalīgā Esme - "*Es esmu Tas, kas esmu*" (Ex, 3, 5-6). Svarīgi šī Prāta, visaugstākā pasaules Kārtotāja, jēdzienu saistīt ar primitīvo Dieva jēdzienu, lai to zinātniski papildinātu ar metafizisko Dieva jēdzienu, kā to prasa reliģijas filozofija. Tāpēc arī sv. Akvinas Toms, noslēdzot savus piecus prāta "ceļus" uz Dievu, iegūto metafizisko Dieva jēdzienu katrreiz saista ar primitīvo Dieva jēdzienu, atkārtodams, ka prātojuma gala rezultātā, raugoties no tā vai citāda redzes viedokļa, reāli pazītais Dievs, tiešām, ir vispārēji saprastais Dievs: "*Hoc omnes intelligunt Deum*" ("Un šo saucam par Dievu" - S. Th. I, 2, 3).

Ceturta prātojuma norise. Kārtība pasaulē liecina ne tikai par to, ka visaugstākais Kārtotājs - Dievs - ir, bet arī par to, ka transcendentais Prāts, visaugstākais Kārtotājs ir Radītājs šī vārda vistiesākajā nozīmē. Kāpēc? Tas ir tāpēc, ka noteiktā un pastāvīgā kārtība nesapratīgajās lietās, kas mērķtiecīgi darbojas, kā arī visā šo lietu kopībā tik dziļi, tik intīmi sakņojas realitātē, vārdu sakot, ir tik dabiski "sakausēta" ar eksistējošajām būtnēm, ka to iespējams panākt, tikai radot absolūti no nekā lietas un pasauli oriģinālajā tās organizācijā jeb struktūrā, lai to atstātu vēlākām mākslīgām pārvērtībām. Lūk, piemērs, pēc kuŗa analogijas zināmā mērā var izskaidrot šo radīšanu! Kā mākslīgi radītajā pulkstenī tā sastāvdaļu un mehāniskās kustības kārtība ir stingri iekšēji nosacīta, jo cilvēks šo ierīci ražo ar nolūku mērīt laiku, tā arī pētījumā aplūkotā aprīnojama pasaules kārtība, kas stingri, noteikti un pastāvīgi pakārtota racionāli nospraustajiem mērķiem, nevis ārišķīgi, bet gan iekšēji sakņojas dabisko lietu struktūrā. Kā jau teikts, tas ir iespējams, tikai pateicoties tam, ka visvarena Prāts pirmatnējā lietu un pasaules organizācijā ir radījis būtnes absolūti no nekā. Turpinot savu eksistenci, šīs būtnes pamato dažādādus pārveidošanās procesus, mākslīgo kārtību.

Piektā prātojuma norise. Veiktais pētījums, metafiziski skaidrojot kārtību pasaulē, atklāj, ka ir Dievs un ka cilvēks reliģiozi saistās ar Viņu kā ar visaugstāko universa Kārto-

tāju - Radītāju.. Tā filozofija formāli atklāj pirmo dziļo evi-denci, kas būtiski raksturo dabisko reliģiju kā cilvēka per-sonas reliģāciju jeb jaunu saistību vispirms ar Dievu - Iemes-lu-cēloni. Lai šī atziņa, pētījuma gala rezultāts, būtu labāk saprotama, piektā metafizisko meklējumu norise tiek ievadīta ar sekojošu secinājumu sintēzi, kuŗa galvenajos vilcienos jau ir analītiski pierādīta. Tā, ietverdama sevi dziļi meta-fiziku, var tikt organiski un samērā viegli papildināta un pa-plašināta. Reliģijas filozofija ir cieši vienota ar dabisko jeb filo-zofisko teoloģiju un tāpēc saistās ar vispārējo metafiziku.

Lūk, jau pieminētā sintēze.

Pasaulē eksistē dabiskās būtnes, kas darbojas mērķ-tiecīgi, taču šīs dabiskās, mērķtiecīgi darbojušās būtnes beigu analizē vada kāds prāts. Tātad pasaulē eksistē dabiskās būtnes, kuŗas beigu analizē vada kāds prāts. Tomēr dabiskās būtnes nav apveltītas ar prātu, izņemot cilvēku (kuŗa prātam pakļaujas tikai dažas lietas). Tātad šis prāts, kas vada dabiskās būtnes, ir šķirts no pasaules un ir transcendentis. Šis prāts vai nu ir bezgalīgi pilnīgā Esme, vai nav bezgalīgi pilnīgā Esme: ja šis prāts ir bezgalīgi pilnīgā Esme, tad tas ir Dievs; ja šis prāts nav bezgalīgi pilnīgā Esme, to vada kāds cits prāts. Taču nevar bezgalīgi turpināt vadošo prātu virkni, jo tad šajā virknē netiktu vadīts nevienas prāts, līdz ar to netiktu vadītas arī dabiskās būtnes un tā būtu nepieļaujama pretruna ar evidente atziņu, ka šis, kaut arī nesaprātīgās būtnes, kas mērķtiecīgi darbojas, vada kāds prāts. Tātad nepieciešams pārtraukt šo virkni un jāapgal-vo, ka reāli pastāv visaugstākais Prāts - visaugstākais Kār-totājs, absolūti neatkarīgs savā esmē, kas iekšēji ietver sevi, **Bezgalīgajā Pilnībā un ārēji neizmēļamajā atveidu Pirm-tēlā, arī pasaules kārtībā atspoguļotās idejas.** Tādā veidā bezgalīgi pilnīgā Esme, visaugstākais pasaules Kārtotājs ir šīs pasaules Radītājs. Tātad ir Dievs, pasaules Radītājs, un reliģā-cija ar Viņu ir dabiskā reliģija.

Piektā prātojuma norise: beigu secinājums. Ievērojot to, ka visaugstākais universa Kārtotājs - Dievs Radītājs - ir ra-dījis katru cilvēka garīgo un nemirstīgo dvēseli, apveltī-dams viņu ar personas cieņu un privilģētū stāvokli "kos-miskajā mājā" - pasaulē, kā arī ņemot vērā tos labumus, ko sniedz cilvēku kopdzīve, vispirms jau ģimenē, metafiziskais pēti-jums liek cilvēkam pateicībā, godbijībā, apbrīnā uzlūkot Dievu Radītāju kā savu transcendentu un vislielāko Labdari. Šie un vēl citi reliģiozie akti cilvēka garā rada pastāvīgu ievirzi (habitus), kas nozīmē morālo dabiskās reliģijas tikumu kā taisnības izpausmi. Būtisks šī tikuma akts ir Dieva godināšana. Dievs ir bezgalīgi pilnīga un līdz ar to arī bezgalīgi svēta Būt-ne. Tāpēc Viņam pienākas bezgalīgs gods. Tā kā cilvēks ir ie-robežota būtne, tad viņa reliģiozais akts, ar kādu tas godina Dievu, nav pilnīgs taisnības tikuma istenojums, tomēr at-kārtodamies kļūst par pastāvīgu tuvošanos tās prasībām.

Gods ir kādas pazītas pilnības slavēšana. Dieva pilnība ir bezgalīga. Tā, pazīta ar Viņa paša bezgalīgo Prātu, nozīmē bez-galīgo iekšējo Dieva godu. Tāpēc gods, ko Dievam parāda cilvēks, pazīstot un slavējot Viņa pilnību, nepaliekina un ne-maz nevar pelielināt Dieva iekšējo godu, bet tikai ārēji izsaka bezgalīgās dievišķās pilnības izpausmi. Ārējais Dieva gods saistās ar cilvēka iekšējo pilnību, bet ne tādā mērā, kā viņa Dieva mīlestības akts, kas sniedz racionālai būtnei lielāku pilnību.

Ari no filozofiskā viedokļa cilvēkam ir pienākums mīlēt Dievu vairāk par visu. Kāpēc? Tāpēc, ka saskaņā ar patieso, realitātē valdošo kārtību mērķis ir jāmīl vairāk nekā līdzek-ļi, kuŗi iegūst savu nozīmi tikai saistībā ar mērķi. Bet Dievs ir cilvēka visaugstākais mērķis un reizē avots, no kuŗa izriet visu lietu vērtība. Tātad saskaņā ar patieso, realitātē valdošo kārtību Dievs ir jāmīl vairāk par visu. Te ir jājauta, vai gods, ko izrādām Dievam un reliģiskais kults vispār ir minē-tā mīlestība uz Dievu? Uz šo jautājumu jāatbild ar katego-risku "nē" arī no filozofiskā viedokļa, jo dabiskās reliģijas tie-šais jeb specifiskais priekšmets ir Dieva godināšana un citi reliģiskā kulta akti, bet mūsu Dieva mīlestības tiešais jeb

specifiskais priekšmets ir pats Dievs - tāds, kāds Viņš ir sevi, savā bezgalīgajā pilnībā. Taču neskatoties uz to, tomēr jāakcentē šāda svarīga sakarība: mīlestība uz Dievu kā cilvēka garīgās dzīves augstākā izpausme dziļi ietekmē Dieva godinā-šanas aktus un reliģisko kultu vispār, liekot apzināties visaug-stākā Kārtotāja bezgalīgās pilnības neizsīkstošo godību. Sv. Ak-vinas Toms to lieliski izceļ savā dzejojumā "Lauda, Sion", vienā no tā pantiem runādams par Dievu kā nebeidzami slavējamu Būtni: "Quantum potes, tantum aude: quia maior omni laude, nec laudare sufficis." Brīvā tulkojumā šie vārdi nozīmē: "Cik daudz vari, tik daudz dari, jo Viņš pārspēj katru slavu - kā nepilnīgu arī tavu."

Šodien ir nepieciešams dziļi izprast un praktizēt šo at-ziņu. Ja mūsdienā pasaulē konstatējam drausmīgu reliģijas un līdz ar to arī tikumiskās dzīves un pilnvērtīgas kultūras drāmatisku un traģisku pagrimšanu, tad jāatzīst: tas noticis tāpēc, ka cilvēkos un tautās ir iznīcināts dabiskās reliģijas pirmsākums un reālais pamats, proti, reālistiskā metafi-zika, kas, balstoties uz dabiski kritisko reālismu, atrod soli-du konsistenci un ir plaši atvērta vēsturiskajai Dieva atklās-meī, tā veidojot dabisko bāzi pārdabiskajai reliģijai. Jāatjau-no, jāattīsta, jāiedzīvina dabiski kritiskais reālisms un meta-fizika visās tās dimensijās, lai varētu atdzimt un uzplaukt reliģija kā visaugstākā vērtība cilvēkam un tautām.

/ Turpinājums sekos /

LATVIJAS BANKAS DARBĪBAS ATJAUNOŠANA

Sniedzam mūsu lasītājiem 4 nodaļas no LATVI-JAS BANKAS 1992. gada PĀRSKATA, kas izdots 1993. gadā un tikko saņemts šajā krastā. Interesen-tiem, kas vēlētos iepazīties ar visu pārskatu, jāsaži-nās ar LATVIJAS BANKU.

GALVENIE UZDEVUMI

LATVIJAS BANKA nodibināta 1990. g. 31. jūlijā ar Latvi-jas Republikas Augstākās Padomes lēmumu. Taču reāli savu darbību Latvijas Banka varēja uzsākt tikai pēc Latvijas neatka-ribas pasludināšanas. 1991. g. 3. septembra AP lēmums piln-varoja Latvijas Banku pārņemt bijušās PSRS specializēto valsts banku (Agrorūpniecības, Rūpniecības un celtniecības, Dzīvokļu un sociālās attīstības un Ārējās tirdzniecības) Latvijas nodaļas, kā arī PSRS Valsts bankas Latvijas nodaļu. Šis reorganizācijas rezultātā Latvijas Banka veica gan centrālās bankas, gan komercbankas funkcijas.

1992. g. maijā tika pieņemti likumi "Par bankām" un "Par Latvijas Banku". Saskaņā ar pēdējo Latvijas Banka nevar piedalīties uzņēmējdarbībā.

Lai novērstu šo pretrunu, Latvijas Republikas AP 1992. g. decembrī izveidoja Latvijas Bankas reorganizācijas un privati-zācijas komisiju. Šis komisijas darbības mērķis ir pārvaldīt komercfunkcijas veicošās Latvijas Bankas nodaļas līdz to priva-tizācijai un realizēt privatizācijas procesu.

Tātad Latvijas centrālā banka ar tai raksturīgām funkcijām ir izveidota 1992. g., un tā ir vienīgā likumīgā tiesību pārņēmēja 1922. g. dibinātajai Latvijas Bankai, kas pastāvēja de facto līdz 1940. g. okupācijai.

Īpaši nozīmīgi ir tas, ka 1992. g. tika ieviesta sava nauda - Latvijas rublis, kas sekmīgi atdalīta no bijušās PSRS naudas sis-tēmas un atrodas pilnīgā Latvijas Bankas kontrolē. Domājam, ka naudas reforma tiks pabeigta 1993. gadā, kad tiks ieviesta Latvijas nacionālā valūta - lats.

Atskaites gadā veikti pasākumi Latvijas naudas un banku sistēmas atveseļošanā un pārkārtošanā atbilstoši tirgus ekono-mikas principiem. Sekmīgi veikta kredītu un depozītu procentu likmju brīvlaišana, kā arī skaidrās naudas izmaksu liberalizācija. Tie ir pirmie nepieciešamie priekšnoteikumi, lai varētu uzsākt naudas piesaisti bankās depozītu veidā.

Uzsākta Latvijas rubļa stabilizēšana. 1992. g. nogalē bija vērojama iekšzemes cenu inflācijas samazināšanās. Decembrā

inflācija, salīdzinot ar novembri, bija 2,6%, bet analogi novembri - 12,0%.

Latvijas Banka aktīvi piedalās konvertējamo valūtu tirgū nolūkā stabilizēt Latvijas rubļa maiņas kursu. Latvijas Banka decembra beigās pārdeva vienu ASV dolāru bankām par 167 Latvijas rubļiem, kā arī atklātā tirgū iedzīvotājiem pēc līdzīga kursa - par 175 Latvijas rubļiem.

Ieviesta jauna iekšzemes norēķinu sistēma, kas ļāvuši jūtami paātrināt norēķinus Latvijas iekšienē. Ieviesta arī jauna norēķinu sistēma ar rubļa zonas valstīm, kas pamatojas uz jebkuņas naudas konversiju tirgū pēc tās reālās vērtības. Ar Latvijas Bankas atbalstu nekonvertējamo valūtu tirgus pakāpeniski attīstās. Pēc sākotnējo grūtību pārvarēšanas jaunā norēķinu kārtība nodrošina automātisku valūtu kursu pieskaņošanu atkarībā no reālās attīstības abās iesaistītajās partneru valstīs. Iespējama inflācijas eksports uz Latviju tādējādi tiek stipri apgrūtināts. Noslēgti vai atrodas noslēgšanas stadijā jauni norēķinu līgumi starp Latvijas Banku un citām bijušās PSRS republiku centrālajām bankām. Lai paātrinātu decentralizētos norēķinus, visām Latvijas komercbankām atļauts un ieteikts aktivizēt tiešo korespondentattiecību veidošanu ar komercbankām austumos.

Turpmāk Latvijas Bankas svarīgākie darba virzieni būs:

* pilnīgi atteikties no administrēšanas kredītu sadalē, aizstājot to ar reālai situācijai atbilstošu procentu likmju politiku,

* nodrošināt stabilitāti ārzemju valūtu tirgū, aktīvi tajā piedaloties kā pērkot, tā pārdodot valūtu,

* turpināt īstenot pretinflācijas programmu, kas saskaņota ar Starptautisko Valūtas Fondu un citiem ārzemju ekspertiem,

* turpināt darbu pie iekšzemes norēķinu sistēmas uzlabošanas, ieviešot komputēriem raksturīgus sakaru tīklus un pārejot uz elektroniskiem maksājumu dokumentiem papīra dokumentu vietā,

* ar ārzemju ekspertu palīdzību izveidot kvalificētu komercbanku darbības uzraudzības un kontroles dienestu (3. un 4. lpp.).

FISKĀLĀ POLĪTIKA

Latvijas Republikas valsts budžets 1991. g. un 1992. g. I pusgadā bija sabalansēts. Tā ienākumos lielāko daļu dod apgrozījuma, akcīzes un peļņas nodokļi (I pusgadā attiecīgi 23%, 20% un 22%).

Apstākļos, kad izveidojusies likviditātes krīze un "visi ir visiem parādā", uzņēmumu maksātspēja bija zema un ieņēmumi valsts budžetā ienāca neapmierinoši. Tomēr cenu nepārtrauktā celšanās spieda palielināt izdevumu posteņus. Līdz ar to 1992. g. II pusgamam bija paredzēts budžeta deficīts 3792 miljonu rubļu apmērā, bet faktiski tas bija 4592 miljoni rubļu.

Saskaņā ar Likumu "Par Latvijas Banku" tai ir tiesības piešķirt valdībai īstermiņa kredītu, kas nepārsniedz 1/12 daļu no kārtējā budžeta gada ieņēmumiem. Atskaites gadā Latvijas Banka šīs tiesības izmantoja, un gada beigās aizdevums valdībai bija 1200 miljonu rubļu.

Saskaņā ar Latvijas Republikas Finanšu ministrijas sniegto informāciju 1992. gadā kredītu Latvijas valdībai ir nolēmusies piešķirt šādu valsts institūcijas un starptautiskas organizācijas:

- 1) Kanāda - 10 miljonus CAD (1320 miljoni LVR);
- 2) Somija - 50 miljonus FIM (1616 miljoni LVR);
- 3) Vācija - 15,6 miljonus DEM (1647 miljoni LVR);
- 4) ASV - 10 miljonus USD (1670 miljoni LVR);
- 5) Pasaules banka - 45 miljonus USD (7515 miljoni LVR);
- 6) SVF - 54,9 miljonus SDR (12736 miljoni LVR);
- 7) Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banka - 30,8 miljonus ECU (6327 miljoni LVR).

Šo aizdevumu kopsumma ir 195,8 miljoni USD (32830 miljoni LVR), no kuriem faktiski ir saņemti 110,9 miljoni USD (18590 miljoni LVR).

Katrs no šiem aizdevumiem piešķirts konkrētiem mērķiem, piemēram, nacionālās valūtas stabilizācijai, rehabilitācijai, lauksaimniecības mašīnu, graudu, enerģētisko resursu iegādei.

TAUSAIMNIECĪBAS ATTĪSTĪBA

Neskatoties uz Latvijas Bankas veikto naudas stabilizācijas jomā, tautas saimniecības stāvoklis valstī vēl nav sācis uzlaboties. Joprojām liels ir valsts uzņēmumu ipatsvars, it sevišķi rūp-

niecībā, un privatizācijas tempi ir nepieņemami gausi. Kopējā Latvijas Republikas uzņēmējdarbību (bez lauksaimniecības) statūtu kapitāla valsts, pašvaldību un sabiedrisko organizāciju kapitāla daļa 1992. g. septembra beigās bija 88,7%, ražotās produkcijas apjomā - 80,6%.

Latvijas iekšzemes kopprodukts (GDP) faktiskajās cenās 1992. g. sasniedzis 182 miljardus rubļu, kas ir 6,3 reizes vairāk kā 1991. g., tomēr jāatzīmē, ka salīdzināmajās 1990. g. cenās tas ievērojami samazinājies - par 43,9%, sastādot 6,4 miljardus rubļu. Vislielākais samazinājums ir celtniecībā - par 65,4%, rūpniecībā - 47,1%, lauksaimniecībā un mežsaimniecībā - 27,7%.

Rūpniecībā ražošanas kopapjoms 1992. g., salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, bāzes (1990. g.) cenās samazinājies par 36,7 miljardiem rubļu jeb 35,1%. Samazinājums bijis visās rūpniecības nozarēs, bet vislielākais - mašīnbūvē (9,3 mljrd. rbļ.) un pārtikas rūpniecībā (8,7 mljrd. rbļ.). Ražošanas apjomu samazinājušas 485 uzņēmējdarbības jeb 76,5% no to kopskaita, tani skaitā 142 (22,4%) - vairāk nekā uz pusi. Šo sašaurināšanos izsauca, galvenokārt, izejvielu un materiālu cenu pieaugums, kā arī gatavās produkcijas noieta tirgus trūkums.

Tā rezultātā uzkrājās ievērojami gatavās produkcijas krājumi. Novembra beigās to vērtība bija 13,5 miljardi rubļu jeb 80,8% no novembra ražošanas apjoma, bet decembra beigās - 13,1 miljardi rubļu jeb 79% no decembra ražošanas apjoma. Lielākie nepārdotās produkcijas krājumi bija izveidojušies mašīnbūves un metalapstrādes, kā arī pārtikas rūpniecības uzņēmumos (attiecīgi 3,7 miljardi rubļu un 2,6 miljardi rubļu).

1992. gadā turpināja samazināties arī lauksaimnieciskās ražošanas apjoms - piena par 12%, gaļas par 15%, olu par 20%, tai skaitā kolektīvajās un valsts saimniecībās - attiecīgi par 32%, 25% un 26%.

Līdz minimumam samazinājušās investīcijas - ekspluatācijā gada laikā nodoti pamatfondi 4 miljardu rubļu vērtībā, kas ir tikai 28% no 1991. g. līmeņa.

Ražošanas sašaurināšanās rezultātā 1992. g. valstī sākās bezdarbs. Gada laikā, meklējot darbu, pieteikušies 75,5 tūkstoši cilvēku, gada beigās bija reģistrēti 33,2 tūkstoši bezdarbnieku, kas ir 2,3% iedzīvotāju darbaspējas vecumā. Tiesības saņemt bezdarbnieka pabalstu bija 25,2 tūkstošiem cilvēku. Bez darba vairāk nekā 6 mēnešus bija 3,3 tūkstoši cilvēku. Pastāv arī slēptais bezdarbs (vidēji ik mēnesi ap 40 tūkstošiem cilvēku). (14. - 16 lpp.).

STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA

1. Starptautiskais valūtas fonds (SVF).

1992. g. maijā Latviju uzņēma SVF. Saskaņā ar Latvijas Republikas Likumu "Par Latvijas Republikas iestāšanos Starptautiskajā valūtas fondā", Latvijas Banka kļuva par SVF depozitāriju Latvijas Republikas valūtas avuāriem. Latvijas Bankas prezidents Einārs Repše ir vietnieks Latvijas pilnvarotajam fondā.

Latvija ir iekļāvusies Ziemeļvalstu grupā, lai tā pārstāvētu mūsu intereses SVF pārvaldē.

1992. g. septembrī SVF akceptēja Latvijas Valdības un Latvijas Bankas izstrādāto valsts finanšu un ekonomikas attīstības programmu 1992. g. un 1993. g. pirmajam pusgamam. Pamatojoties uz šīs programmas nosacījumiem, Latvija saņēma SVF aizdevumu.

2. Starpbanku starptautisko norēķinu banka.

1992. g. jūnijā Latvijas banka atjaunoja savu līdzdalību Starpbanku starptautisko norēķinu bankā, kas bija pārtraukta no 1940. g.

3. Techniskā palīdzība.

No 1991. g. novembra Latvijas Banka pastāvīgi saņēma tehnisko palīdzību no SVF, ārvalstu valdībām un centrālajām bankām.

1992. g. Latvijas banku apmeklēja divas SVF tehniskās palīdzības misijas, kuŗu sastāvā bija ne tikai SVF darbinieki, bet arī pārstāvji no Somijas, Zviedrijas, Dānijas, Norvēģijas u. c. valstīm. Galvenie palīdzības sniegšanas virzieni bija un ir:

- * komercbanku un citu kredītiestāžu uzraudzība,
- * monetārā politika un vadišana,
- * valūtas operācijas,
- * centrālās bankas grāmatvedība.

Regulārās konsultācijas Latvijas Bankas darbiniekiem snieguši Vācijas Bundesbankas pārstāvji monetārās politikas, likumdošanas, grāmatvedības, banku statistikas, valsts vērtspapīru tirgus politikas u. c. jautājumos. Dažiem Latvijas Bankas Padomes locekļiem bija dota iespēja apmeklēt Vācijas Bundesbanku un tās nodaļu.

ASV Finanšu ministrija ir radusi iespēju finansēt U. Klauša kā ilgtermiņa un Juŗa Viksniņa kā īstermiņa konsultantu darbu Latvijā. Viņu uzdevums ir konsultēt Latvijas Bankas prezidentu par makroekonomikas, monetārās politikas, banku uzraudzības un citiem centrālās bankas ikdienu saistītiem jautājumiem.

Šveices valdība finansē konsultantu darbu, lai novērtētu bijušo valsts specializēto banku nodaļu kredītportfeli.

Ir sāktas sarunas ar Eiropas Kopienas par iespēju atrast ilgtermiņa konsultantu par centrālās bankas grāmatvedības jautājumiem (22. lpp.).

* Latvijas Bankas prezidents un tās padomes priekšsēdētājs ir **Einārs Repše**. Bankas padomē kā loceklis darbojas Kanadas latvietis **Bruno Reinholds Rubess**.

LATVIEŠU ORGANIZĀCIJU NOZĪME

Šogad, 1993. gadā, paiet 125 gadi kopš dibināta Rīgas latviešu biedrība, sirsnībā iesaukta par visu latviešu biedrību "māmuļu". Atzīstot un cildinot visu latviešu biedrību nozīmi un darbu mūsu sabiedriskā un kultūras laukā, LNAK padome savā sesijā 1993. gada 25. aprīlī izsludināja 1993. gadu par Latviešu biedrību gadu Kanadā.

Sākot ar 1868. gadu Tautas atmodas laikmetā, Rīgas "māmuļa" kļuva par tādu nevien citām latviešu biedrībām, bet arī latviešu organizācijām vispār. Rīgas latviešu biedrības ietekme latviešu dzīvē rosināja nacionālo pašapziņu un drosmi, kas izpaudās arvien lielākā latviešu tautas politiskā, sabiedriskā un kultūras organizētībā. Bija radušās atsevišķas organizētas vienības jau arī pirms 1868. gada, bet tām bija tikai lokāla nozīme, izņemot ap 19. g. s. vidū radušāmies dziedāšanas biedrībām un to koŗiem.

Bet viss sākās no mazuma, kā Kr. Barons teica - "Mazs avots kalnā ceļas...", un tādēļ pametīsim skatu atpakaļ mūsu tautas vēsturē, lai redzētu latviešu organizēšanās ceļu. Latvietis savā raksturā ir vienpatis, individuālists, bet nav arī bez savas daļas sabiedriskām tieksmēm, kas cilvēkiem vispār raksturīgas. Dzīvē ir nepieciešams apvienoties, lai varētu sekmīgi aizstāvēt kopīgas prasības, nodrošināt savas tiesības vai veicināt garīgās tieksmes.

Izveidojoties dzimtbūšanai Livonijā, latviešu zemnieki sāka bēgt uz Rīgu, jo "pilsētas gaiss darija brīvu". Te radās pirmās latviešu organizācijas. 14. g. s. beigās un 15. g. s. sākumā Rīgas latvieši bija apvienoti savās amata brālībās. Viņu lielākā daļa strādāja Rīgas ostā un tirdzniecībā. Alus nesēji, kuģu izkrāvēji jeb štaueri un svērēji jeb līģeŗi apvienoja ap 600 biedru. Kad privilēģētie vācu amatnieki un tirgotāji sāka ierobežot latviešu rosību un centienus, sākās cīņa par līdzīgām tiesībām, pamodās nacionālā apziņa. Reformācijas laikā 1524. gadā pie Jēkaba baznīcas latvieši nodibināja savu draudzi.

Šai laikā tika likti pamati latviešu rakstībai. Igaunņu profesors P. Ariste nesen atrada retu grāmatu "Missale", kas iespiesta 1525. gadā. Pēc sava satura tā ir rokas grāmata garīdzniekiem. Tur atrodami teksti arī latviešu valodā. 1532. un 1533. gadā krāvēju brālības jeb ģildes biedru sarakstā mācītājs Nikolajs Ramms, kas bija šīs brālības rakstvedis, ir ierakstījis dažus teikumus latviski.

Ar Latvijas pakļaušanu Krievijai sākās tumšākais un grūtākais laiks mūsu tautas vēsturē. Tikai ap 19. g. s. vidū sākās jauna rosība un iedriksrtēšanās. Sākumā bija koŗdziedāšana. Pirmais koŗis Latvijā bija Kr. Valdemāra 1848. g. dibinātais Ēdoles koŗis. Dažus gadus pēc tam koŗi radās arī Liezerē un Ārlavā. Dziedāšanas biedrību uzplaukums sākās pēc 1864. g. Juŗa Neikena sarīkotā 6 apvienoto koŗu koncertā Dikļos. Līdz 1. vispārējiem dziesmu svētkiem 1873. gadā Vidzemē un Kurzemē-Zem-

galē bija jau 45 koŗi, bet Latgalē, kur arvien vēl bija smagāki apstākļi, tikai viens. Tiem kopā bija vairāk kā 1300 dziedātāju.

Tā kā krievu valdība neatļāva dibināt biedrības, tad, lai apmierinātu latviešu gara prasības, Rīgā līdz 19. g. s. otrai pusei darbojās dažādi pulciņi. Pazīstamākais no tiem bija skolotāja Juŗa Cauniņa pulciņš.

1867. gadā Somijā un Igaunijā bija izcēlies bads. Arī latvieši gribēja vākt ziedojumus bada cietējiem, bet viņiem nebija nevienas organizācijas, kas uzņemtos vadību. 1868. gada sākumā pulciņš Rīgas latviešu lūdza valdībai atļaut dibināt ziedojumu vākšanas komiteju. Šoreiz drīzi vien valdība izdeva atļauju "Latviskai palīdzības biedrībai priekš trūkumu ciedzamies igauņiem". Par to rakstnieks Augusts Deglavs teicis: "*Mūsu tautā Baltijā parādījusies un pieņemta pirmoreiz par pilsoņu tiesību baudījušo tautu.*"

Tā kā palīdzības biedrībai bija ierobežots darbības laiks, tās vadība sāka domāt par pastāvīgas latviešu biedrības dibināšanu. Aktīvākie bija Bernhards Dīriķis, Jānis Baumanis un Richards Tomsons. Viņi izstrādāja statūtus, kuŗus valdība apstiprināja 1868. gada 22. novembrī. Tas bija sākums latviešu biedrību kustībai Latvijā, kuŗas pirmais lielākais sasniegums bija 1. vispārējo dziesmu svētku sarīkošana 1873. gadā, Rīgā.

Tanī pat laikā notika arī latviešu studentu organizēšanās Tērbatā. Jau 1856. gadā Kr. Valdemārs noorganizēja regulārus "latviešu vakarus". Šais puslīterāros, pussaviesīgos vakaros pulcējās 10 līdz 12 studenti, apliecinādami savu latvietību. Kad Kr. Valdemārs atstāja Tērbatu, šie latviešu vakari apsika.

Jaunu impulsu deva Kronvaldu Atis 1870. gadā. 19. februārī viņš sapulcināja 18 Tērbatas latviešus, lai nosūtītu apsveikumu Rīgas latviešu biedrībai sakarā ar tās jaunā nama iesvētīšanu. Tad arī nolēma organizēt "rakstniecības vakarus" nolūkā modināt nacionālo apziņu, kopt, cieņā turēt un godā celt savu tēvu valodu. Jau pirmajā pusgadā rakstniecības vakaros piedalījās 19 studentu. No šiem vakariem izauga pirmā latviešu studentu organizācija Lettonia. Līdz gadsimta maiņai Rīgā un Tērbatā nodibināja vēl trīs latviešu korporācijas; Selonija - 1880. gadā, Lettgallia - 1899. gadā un Tālavija - 1900. gadā.

Pēc koŗiem, biedrībām un korporācijām nāca politiskās partijas, kas gan līdz Krievijas sabrukumam bija nelegālas. Jau 19. g. s. pēdējā dekādē radās sociālistiski noskaņoti pulciņi. 1901. un 1902. gadā atsevišķie pulciņi apvienojās plašākās organizācijās - komitejās. Tādas nodibinājās Rīgā, Liepājā, Talsos un Ventpilī. 1904. gadā notika slepens pulciņu delegātu kongress, kuŗā nodibināja pirmo latviešu politisko partiju - Latviešu sociāldemokrātisko strādnieku partiju. Tanī pat gadā nodibinājās vēl otra sociālistiska partija - Latviešu sociāldemokrātu savienība. No "partijas" "savienība" atšķīrās, galvenokārt, ar to, ka tā atzina nacionālisma nozīmi. Savienība prasīja pašnoteikšanās tiesības visām tautām un muižu sadalīšanu bezzemniekiem. Jau Krievijas revolūcijas laikā, 1917. gadā, nodibinājās Latviešu zemnieku savienība.

Pēc Latvijas valsts nodibināšanas blakus jau pastāvošām organizācijām un partijām radās daudz citas, galvenokārt, profesionālu un saimniecisku interešu apmierināšanai. Biedrības, organizācijas un partijas cilvēki dibina savu centienu, tiesību un interešu aizstāvēšanai. Ko nevar panākt atsevišķs cilvēks, spēj vienādu uzskatu grupas. Organizācijā ir spēks.

Kā dzimtenē latvieši bija labi organizēti, tā arī trimdinieki organizējās un turējās kopā. Varbūt tā bija instinktīva noģieda, kas lika pulcēties latviešu centros, veidot savas organizācijas, lai pastāvētu kā latvieši un neizkustu patvēruma zemju tautās. Socioloģiski pētījumi pierāda, ka visilgāk un sekmīgāk asimilācijai pretojas tās etniskās grupas, kas ir labāk un daudzpusīgāk organizētas. Mēs gan dažkārt ironizējam par daudzajām latviešu organizācijām, bet tas nemaz nav bijis tik ļauni. Palīdzēja mums izdzīvot un pastāvēt. (*Apkārtraksts, Toronto latviešu biedrības informācijas izdevums, Nr. 97, 1993. gada jūnijs, 2. un 3. lpp.*)

Jānis Meŗaks

Visvecākā aktīvā latviešu biedrība Kanadā ir Edmontonas latviešu biedrība "Imanta", kas savus 45 pastāvēšanas gadus atzīmēja 1992. gada rudenī. Tai seko Montrealas latviešu biedrība, kas dibināta 1948. g. 4. janvārī.

ZINĪBU KALNGALĀ

Fricis Banga, "Profesora Jāņa Āboliņa mūža gājums", monogrāfija, Mežābele - Itaka, ASV, 1993., 202 lpp.

Autors apraksta prof. J. Āboliņa mūža gājumu un vērtē viņa veikumus, ar dokumentiem un faktiem cenšas dot pamatotas atbildes par viņa pētījumiem un daudzo lauksaimniecības mašīnu konstrukcijām. Datu sameklēšana un apstrādāšana prasījusi ilgu laiku, bet tie rūpīgi sagatavoti. Profesors bijis darba rūķis, iecienīts mācību spēks ar plašām zināšanām, godīgs un izpalīdzīgs. Viņš veicis daudzus ievērojamus darbus, bet nav iestājies komūnistu partijā, neskatoties uz viņa zinātniskiem panākumiem. Autors Fr. Danga iepazīs ar daudzām Āboliņa sarakstītām grāmatām, zinātniskiem darbiem un konstrukcijām, tos izvērtējis un aprakstījis.

Abi bijuši draugi kopš studiju laikiem, kaut studējuši dažādās fakultātēs un pēc tam dzīvoja divos dažādos kontinentos, sastopoties tikai 1988. gadā. Latvijā ir iznākusi cita autora grāmata ar īsu prof. J. Āboliņa biogrāfiju, atmiņām un panākumiem. Šīs grāmatas vienu otru papildina.

J. Āboliņš, vispirms, studēja Latvijas Universitātes Inženierzinātņu fakultātē, bet nākamajā gadā pārgāja uz Mechanikas, papildinoties arī matēmatikā. No tēva viņš nesaņēma materiālu palīdzību, pats strādāja un piepelnījās ar rakstīšanu. Latvijas brīvvalsts laikā bija mācības spēks, pētīja un izgatavoja dažādas lauksaimniecības mašīnas. Viņam piešķirtas stipendijas, par saviem atradumiem rakstījis laikrakstos.

Vācu okupācijas laikā Āboliņš strādāja Latvijas Lauksaimniecības akadēmijā, Jelgavā, ko vācieši uzskatīja par latviešu politiskās pretestības centru. 1943. gadā piedalījās kādā slepenā akcijā, pieprasot no uzticamiem mācības spēkiem rakstveida priekšlikumus, ja Latvija iegūtu autonomiju.

Krievu laikā liela loma bija LLA zinātniskai padomei, bet pirms jautājumu apskatīšanas tos apsprieda, t. s., "trīsstūrī" (rektors, sekretārs, arod biedrības priekšsēdētājs). Tāds princips valdīja fakultātē, mācību grupās, kursos. Toreiz trūka lauksaimniecības mašīnu un darba rīku, kolchozi piedzīvoja lopbarības trūkumu, lopi aizgāja bojā. Āboliņam piešķirts Republikas nopelniem bagātā zinātnieka nosaukums, kļuvis par profesoru, piešķirtas valsts prēmijas, radušies dažādi izgudrojumi. Šī laikā prof. Jānis Apsītis atbrīvots no darba par "nepareizu padomju studentu mācīšanu", arī citi mācītāji apvainoti un pazemoti. Prof. J. Āboliņa piemiņas fonds nodibināts 1990. gadā. Viņš veicinājis profesionālu sadarbību agronomiem ārzemēs un Latvijā. Otrreiz izdotā grāmata "Latvijas zemnieki, zeme un viņu darbs" apķīlāta.

Atmodas laikā, 1987. gadā, par labu Miera fondam Āboliņš iedrošinājis uzrakstīt aizaicināto rakstu - "Cik maksā bruņošanās?" Rakstos profesors sevi parādījis kā zinātnieku savā speciālitātē un kā cilvēku, kas dalās ar citiem savos spriedumos. Kādā braucienā gadījies apmeklēt latviešus Sibīrijā. Apmeklējot Pasaules izstādi Briselē, Āboliņš īsu brīdi satīcis savu brāli. Viņam bijis jāsteidzas, lai laikā tiktu uz kuģa. Paguvus pateikt, ka līdzīgos apstākļos kādam latvietim uzbāzts galvā maiss un ka tas ar varu aizvests uz kuģi un pēc tam uz Sibīriju.

Āboliņš sarakstījis 535 rakstus, no tiem 317 zinātniski un sabiedriski, parādot savi kā zinātnieku savā speciālitātē, kas dalās ar citiem savos spriedumos. Ilgus gadus nokalpojis komūnistu režīmam un saņēmis daudz atzinību, prēmiju, ordeņu un pateicības rakstu, bet tomēr padomju valdība viņu uzmanīja.

Neskatoties uz viņa daudzajiem panākumiem, godīguma sajūtas dēļ viņš nebūtu varējis iekļauties partijā. Viņu neuzņēma Zinātņu Akadēmijā par korespondētājlocekli un neizvirzīja par akadēmiku. Āboliņš palīdzējis daudziem latviešiem, kas nav vēlējušies iet kopā ar režīma cilvēkiem. Pētnieka gars un tieksme sniegt savas atziņas citiem, deva viņam dzīves piepildījumu.

Ģimenes dzīvē sieva Irma izprata vīra darba alkas, neko neiebilda, ja mazāk redzēja. Profesors izcēlās ar darba mīlestību, pašdisciplīnu, laika un darba iedalīšanu un labestību. Viņam bija godīgums (kas nebija komunistiem raksturīga īpašība), izpalīdzība, sirds siltums, humora izjūta, interese par medicīnu, vēsturi, ārzemēm un starptautisko politiku. Viņš atzīst, ka viena

no lielākām nelaimēm ir tautai neteikt patiesību. Āboliņš rūpējās par lauksaimniecības uzlabošanu Latvijā, atgādināja pārestības, kas nodarītas agrākajiem mācību spēkiem. Nepatīkami bija "uzraudzības" viri, kas izsekoja mācību spēku un studentu darbību. Viņa drosme un latviskā stāja parādās kino chronikā "Gaismēnas", runājot par zemniekiem.

Āboliņš nebija naidīgs pret baznīcu, bet domāja, ka tā neturās līdz laika garam. Autors tomēr nešaubās, ka Āboliņš ticēja Dievam, bet pielaida varbūtību, ka viņš sastapies ar liekulīgiem vai negodīgiem mācītājiem, tāpēc bijis atturīgs. Grāmatas beigu daļā aprakstītas profesora cilvēcīgās īpašības ģimenē un ārpus tās.

Kas autoram lies svarīgs un ievērojams, tas grāmatā nodrukāts ar "trekniem" burtiem. Danga grāmatā centies parādīt savu ilggadīgā drauga mūža darbu un panākumus. Fr. Banga mēģinājis sameklēt visus iespējamus vai atrodamos ziņu avotus un norādes. Jāpiebilst, ka ziņas par prof. Āboliņu ievietotas arī Latvijas PSR Mazajā Enciklopēdijā, kas izdota Rīgā. Varētu teikt, ka prof. Āboliņš ir bijis krietns latviešu darba rūķis.

V. Irbe

FORUMS: PĀRDOMAS, VĒROJUMI, PIEZĪMES

JĀRĀDA, KAS NOTICIS UN NOTIEK LATVIJĀ

Šī gada jūnijā, Rīgā, mūsu līdzstrādnieks J. T. Beldavs intervēja Latviešu Strēlnieku Apvienības priekšnieku **Vili Krūmiņu**, kas savā laikā bijis LPSR Augstākās Padomes loceklis un Izglītības ministrs. Zaudējis savu posteni par cenšanos ievest vairāk latviešu valodas un literatūras mācīšanu tā laika Latvijas skolās. Bijis arī virsnieks Latviešu Strēlnieku 201. divīzijā, kas kaņģoja Sarkanarmijas pusē. Kļūmiņš lielu daļu sava mūža pavadījis muzeju darbā. Tālāk **Viļa Krūmiņa teiktais**:

Domāju, ka LNNK būtu vislielākā partija, ja nebūtu ielaidusies ar Zigeristu. Varbūt viņš solījās partiju finansēt. LNNK piekritēju skaits pēdējos mēnešos ir nepārtraukti mazinājies. Nav arī saprotams, kā tapis Latvijas Ceļš, jo tur sapulcētās personas politiskā ziņā nav pat aptuveni vienādas. Daži tur ir ļoti solīdi cilvēki, par kuriem mēs būtu balsojuši neatkarīgi no tā, kādos sarakstos tie būtu, piem., jurists Romāns Apsītis un Georgs Andrejevs.

Augstākā padome pieņēma vēlēšanu likumu, atļaujot "Līdztiesībai" piedalīties kā Latvijas neatzinēju partijai. Civilizētās valstīs cilvēks, kas nav notiesāts, vēlēšanās piedalīties var, bet tas attiecas uz kriminālnoziedzniekiem. Mums darīšana ar politiskiem noziedzniekiem, kuŗu vainu arī viņi paši nenoliedz. Visi "Līdztiesība" kandidāti bija Rubika CK locekļi. Viņi parakstīja lapiņas, kuŗas puča dienās izsvieda no helikopteriem. Viņi puča dienās sanāca uz sēdēm, un ir zināms, kādus lēmumus tur pieņēma. To viņi arī nenoliedz. Kuŗā valstī šādi cilvēki var kandidēt uz parlamantu? Maršalam Petēnam pēc kara neļāva kandidēt, viņš pat nedrīkstēja turēt atklātas runas. Ar karaļa dekrētu Norvēģija atņēma politiskās tiesības Kvislingam un Knutam Hamsunam. Ar prezidenta Čakstes dekrētu uz visiem laikiem no Latvijas izsūtīja Andrievu Niedru. Šeit notiek pretējais - tādiem atļauj kandidēt un noturēt publiskas sapulces. Viņi atklāti deklarē, ka atzīst Latvijas neatkarību, bet tikai kā PSRS republiku. Sen atpakaļ Somija ir bijusi Zviedrijas province, bet parlamentā pat nedrīkst turēt runu par stāšanās atpakaļ Zviedrijā. Kā šeit var būt partija, kuŗas programmā galvanais ir atjaunot PSRS? Viņi arī prasa tādas valsts pilsonību, kuŗu viņi neatzīst. Krievijas pavalstniecību viņi ar to nepazaudē. Tagad tie, kas brauc uz Krieviju ar Latvijas pasi, tiek Krievijas pusē apturēti un sūtīti atpakaļ. Bez Latvijas pases nav šķēršļu braukšanai, piem., apciemot radus.

Pilsonības jautājums ir ļoti smags. Domāju, ka tas jāpieņem nesteidzoties - lēnām, jo šeit ir bīstamība no abām pusēm. Nulles varianta gadījumā pilnīga postaža jau nebūtu, bet izredzes latviešiem nebūtu labas. Iespēja tik plaši attīstīties un ar tādu apziņu un pārliecību, kā tas bija toreiz - Latvijas laikā, nebūtu. Kad mēs augām, uzskats bija tāds, ka Latvija tomēr ir latviešu tautas valsts un ar to arī minoritātes bija saradušas. Ko viņiem piešķir un kā viņiem atļāva šeit darboties, bija šīs valsts darīšana. Šī jautājumā vēs gribētu daudzko darīt. Pirmkārt, mums

būtu jānostiprina bāze, uz kuŗu dibinoties sākt darbību. Šī bāze būtu plašas informācijas došana pasaulei, ieskaitot Krieviju.

Sākot ar janvāra mēnesi pie manis šeit griezušies 5 rietumnieku žurnālisti no viņu populārākiem žurnāliem un avīzēm. 2 bi-ja no Vācijas ("Der Spiegel" un "Stern"), 1 no Anglijas "Newswweek", Reutersa aģentūras žurnāliste Suzane Vota (Waught) un no somu avīzes "Ahti Lahti". Pēdēja ir liberāļu avīze, bet pēc tirāžas otra lielākā Somijā.

Paši sev mēs publicējam visu visos sīkumos, bet mums vairāk vajadzētu izplatīt šo informāciju pasaulē. Šinī ziņā mēs nekā nedarām. Līdzīga situācija ir arī ar Krieviju. Pirms dažām dienām Strēlnieku apvienības uzdevumā visu pēcpusdienu nosēdēju, rakstīdams vēstuli Jeļcinam. Te ir daudzi, kas kaŗoja 1941. g. pie Maskavas, daudzi no tiem brīvprātīgie. Mums ir morāls pienākums uz to arī aizrādīt Jeļcinam. Vai kāds no mums Jeļcinu vispār ir informējis? Man liekas, - neviens, sevišķi jau ne mūsu Augstākās Padomes locekļi un labi nofrizētais Gorbunovs šē nav darījuši absolūti neko. Jeļcins saņem katru nedeļu veselu paku informācijas no Rīgas krieviem. Tagad viņš saņēma listi ar 100 tūkstoš parakstiem, kas taisās uzsākt sacelšanos pret Latviju. Jeļcins arī parakstīja šo listi. Ja tādā pašā garā turpinās darboties arī Saeima, tad šeit asumi nenovēršami.

Latvijā ir divas krasas partijas - latviešu radikāļi un krievi, kas grib paturēt šeit privilēģētu stāvokli un varu. Tos mēs saucam par "ģeržavņikiem". Līdz šim šī lieta ar prātu nav nemaz risināta. Ir cilvēki, kas šādu informāciju nevēlas izplatīt, un ir daudzi, kas strādā tam preti - piem., tie, kas sabiedrojušies ar Jurkānu. Šo jautājumu ar mani pārrunāja Latvijas Universitātes vēstures docents Dr. Klīve. Mums būtu jārada šeit viena liela un neatkarīga dienas avīze. Mūsu pašreizējās avīzes ir dažādu virzienu rokās. Ļoti labi redzu, kuŗās rokās ir televīzija un radio, ja rīta ziņās ir tikai Godmanis un Gorbunovs un Panoramā atkal tikai Godmanis un Gorbunovs.

Newsweek žurnālistei es stāstīju par 1959. gada notikumiem Latvijā. Tas viņai bija kaut kas pilnīgi jauns. 1959. g. Maskavā apsūdzēja par nacionālistu barvežiem 8 latviešus (V. Krūmiņš bija viens no tiem). Minēju, ka 5 no šiem 8 cilvēkiem bija brīvprātīgi kaŗojuši 1941. g. pie Maskavas, to aizstāvot. Viņa bija ļoti pārsteigta. Teicu, ka Kozirovs var brīvi runāt par to, ka šeit apspiež krievus. No mūsējiem pie Maskavas nolika galvas 2500 kaŗavīru, t. i., no 10 tūkstoš lielās divīzijas sastāva. Vai Krievijas vāras vīriem ar to nebūtu uzlikts morāls pienākums pret Latviju un latviešiem? Tālāk stāstīju, ka mūsu divīzija 1941. g. 5. decembrī pārrāva vācu fronti un devās no Maskavas priekšpilsētas uz rietumiem un otrā dienā bija jau tik tālu, ka iegājām Čaikovska muižā. Nākošā dienā uz turieni atbrauca britu ārlietu ministrs Idens. Viņa bilde bija ielikta avīzēs. Par to mēs neprasām nekādas pilnvaras vai citus labumus, bet mēs prasām, lai krievi un Krievija uzvedās solidi pret Latviju un latviešiem. Žurnāliste teica: *"Pirms mēneša es pat nezinaēju, ka pasaules kaŗa laikā ir bijusi vesela latviešu divīzija sabiedroto pusē."* Es minēju, ka šinī divīzijā bija 10600 kaŗavīru. Ap 70% no tiem bija Latvijas armijas aktīvā dienesta un rezerves kaŗavīru. Kroplīga, bet kaut cik vēl saglabājusies atblāzma no Latvijas armijas kaŗaspēka pēdējās struktūras. Tie taču arī tāpat cerēja, ka Rietumu sabiedrotie neatstās mūs ne Hitlera, ne Staļina varā. Tāpat arī bijām piekrāpti. Šai divīzijai bija zināmas autonomijas tiesības. Divīzijas pulka komandieŗus nevarēja mainīt bez Žukova piekrišanas un algas bija divarpus reiz lielākas kā krievu daļās.

Situācija Latvijā ir ļoti nopietna, tādēļ, ka kontingents, kas iebruca šeit no Krievijas pēc 1959. gada notikumiem, ir ļoti liels un bistams. Pirms 1959. g. šeit bija iebrāukuši, apmēram, 450000 no Krievijas. Tie vēl varētu šeit integrēties, jo ir šē diezgan ilgi. Tie, kas šeit iebruca kopš 1959. g. beigām un turpināja iebrāukt nākošos 30 gados, brauca uz šejieni ne tik daudz, lai iekārtotos darbā, bet lai būtu **vadošā darbā**. Tani laikā Maskavas žurnāli un radio stāstīja par nacionālo noslieci Latvijā. Proti, ka Latvijā ir ļoti daudz tādu, kas noslikuši nacionālisma pret-podomju garā, arī iestāžu funkcionāri un it sevišķi jaunākie kadri. Krievijai uz Latviju jāsuŗta pārliecināti komunisti viņus pārmācīt, pāraudzināt utt. Nākošos 10 gados no Krievijas iebruca, apm., 150 tūkstošu, kopā ar tiem, kas iebruca vēl nākošos 30 gados pēc 1959. g. - šādu iebrāucēju skaits ir, apm., 450 tūkstošu. Šis nav parastais iebrāucēju kontingents - ne tāds, kas iebruca Igaunijā un Lietuvā. Tur tie bija melnā darba strād-

nieki. Lietuvā, ja iebrāucējs negribēja strādāt melno darbu, priekš-nieka darbu nevarēja dabūt - vienkārši, nebija kur iekārtoties. Igaunijā krievi iebruca vēlāk, sevišķi, kad PSRS gatavojās 1980. g. Olimpiādei. Tad būvēja milzīgus kompleksus Tallinā. Iebruca, apm., 50 tūkstoši un tūlīt tur palika - tie bija strādnieki. Turpretim Latvijā iebruca, lai mūs pāraudzinātu. Rīgā, pirmkārt, nomainījās milicijā visi kaut cik vadošie darbinieki - no seržanta uz augšu. Pirms tam milicijā bija ap 70% latviešu, bet pēc 4 līdz 5 gadiem viņu bija tikai 18-20%. Dzīvokļu sadales pārvaldēs totāli jeb 100% darbiniekus pārmainīja uz atbrāucējiem no Krievijas. Apmainīja arī uzņēmuma vadītājus, direktorus un galvenos inženierus. Mūsu universitātē sagatavoto inženieru skaits bija divreiz lielāks kā krievu, bet vadošā darbā viņi vairs netika. Augstākā ranga inženieri bija tikai iebrāucēji.

Vecās PSRS republikās nekur nepārkārtoja skolas. Šeit no 60. -70. g. likvidēja visas nepilnās vidusskolas uz laukiem. Tās bija izveidojušās uz otrās pakāpes pamatskolu bāzes. Tās visas nolikvidēja, jo tās esot par mazām un neesot izdevīgi tās finansēt. Rajonu centros būvēja jauktas skolas, kur jau privilēģēta bija krievu valoda un daudz priekšmetu bija tikai krieviski. Šāda rusifikācija no visas PSRS notika tikai Latvijā. Toreiz, kad Pelše aizbrauca uz Maskavu, viņš vairākkārt publicēja rakstus centrālās avīzēs, kur viņš kā epilogu aprakstīja, kādā veidā vajagot veidot Padomju tautu. Latvija bija kļuvusi par izmēģinājuma poligonu šai pārveidošanas politikai. Tas Maskavai bija izdevīgi visādā ziņā, jo iebrāucēju bija daudz un tas bija iespējams. Latviju tad arī rādīja kā piemēru citām republikām. Ja varēja izveidot jauno republiku Latvijā, tad kādēļ to nevarētu izdarīt arī citur? Toreiz es strādāju muzejā un braucu uz muzeju pasākumiem Sverdlovskā, Minskā un Kijeivā, un visur man bija jādzird pārmetumi par to, ka ļaujām krieviem šeit tā rīkoties. Pat Ukrainā man teica: *"Ko jūs darīet? Jūs pielaižīet to, ar ko arī mūs tagad sāķ žņaugt."*

Janvāra mēnesi pie manis bija ieradies ASV sūtnis Siliņš. Es mēģināju viņam visu šo paskaidrot, t. i., ka Latvijas migranti nav tādi, kā Lietuvas vai Igaunijas migranti. Šeit lieta ir daudz nopietnāka. Mūsu migranti ir pieraduši pie privilēģēta stāvokļa, vairāk nekā Igaunijā vai Lietuvā. Ir jautājums - ja viņiem dos nulles variantu - kas būs tas, kas varēs viņus savaldīt?

Siliņa kungs mazliet simpatizē nulles variantam. Teicu, ka tādā gadījumā jūs mieru Latvijā nedabūsiet. Tad šinī rajonā miera nebūs. Vienalga kāds procents latviešu šeit būtu un kaut arī tie būtu komunisti, viņi šādai krievu uzmnācībai nepadosies, un tādā gadījumā miera šeit nebūs ne 20, ne 50 gados. Uz viņa jautājumu, ko tad vajadzētu darīt, es paskaidroju, ka būtu jāizstrādā pamatīga programma, sastāvoša no 4 punktiem. Jautājums ir komplikēts. Jāiezīmē zināms mērķis, uz kuŗu ejam. No šā mērķa nebadīties, bet to nevajadzētu arī skaļi propagandēt un par to pat nerunāt. Tomēr jau tad zinām, uz ko mēs izejam. Gribam panākt to, ka tuvākos 4 - 5 gados no galveniem centriem, galvenokārt, Rīgas, bet arī Liepājas, Jelgavas, Daugavpils u. c., aizbrauktu atpakaļ ap 50% migrantu. Tas nebūtu pārāk jāskandina, bet būtu jāsaķ iebrāucējus pāraudzināt. Ne par latviešiem, bet no sākuma par krieviem, jo viņi ir klaidoņi pēc savas būtības. Rādīt - cik Krievija krieviem ir skaista un laba zeme. Ņemt palīgā Jesēņinu, Ļermantovu un panākt, lai viņi idendificētos ar Krieviju un ar saiti uz turieni. Tam Siliņš piekrit. Būtu arī jāpārkārto Latvijas radio un televīzijas programma. Vienlaicīgi būtu jāizdod pamatīga krievu dienas avīze. Tāda, kā tagadējā viņu lieltirāžas avīze Sovjetskoje Mologoš vai Sevodņā, kas ir "ģeržavņiku" rokās, bet solidu krievu avīzi, kas tādu virzienu neatbalsta.

Otrais punkts būtu krievu ģeopolitikas atšifrēšana. Nosaukums "ģeržavņiks" ņemts no Berdjājeva rakstiem, kuŗus viņš publicējis Francijā par tiem, kas no Ivana IV un Pēterļa Lielā laika ieņēmuši galvā ideju par milzīgi lielo Krieviju. Nākošajai Romai esot jābūt Krievijai, un tai jāpārņem visu pasauli. Šeit ir krievu grupējums, kas cenšas pierādīt, ka Latvija un Igaunija ir bijušas sensenas krievu zemes, mēģina pierādīt latviešu valodas kopīgās saknes ar senslāvu valodu. Ja tas vēl par maz, tad saka, ka krievi te jau dzīvojuši no senseniem laikiem. Tas viss ir absurds. Pagājušā ziemā es nostrādāju 2 mēnešus, pētīdams vecus rakstus un tabulas par dažādiem laiku periodiem vairākos gadu simtos šinī Eiropas stūrī. Vislielākais krievu procents Latvijas

territorijā dzīvojis 1898. gadā, ja neskaita tagadējo laiku. Interesanti, ka tajā gadā notika tautas skaitīšana. Tur gan Latvijas teritorijā nav ieskaitīts Latvijas dienvidaustrumu stūris, t. i. Krāslavas apriņķis un mazliet no Ludzas - Zilupes stūra. Tas tajā laikā ietilpa Viķebskas guberņā un nav iekļauts tautas skaitīšanā. Pārējā, t. i., apm., 4/5 no Latvijas teritorija, bija 68,8% latviešu. Šajās vēsturiskās tabelēs vēl pierakstīts, ka latviešu procents patiesībā esot augstāks, jo daudz latviešu esot uzdevušies par vāciešiem. Vienkārši rēķinot, latviešu bija vismaz 70%. Tas ir viszemākais latviešu procents Latvijas vēstures pagātnē. Pirms zviedru astoņdesmit gadīgā perioda krievu Latvijā bija tikai pāris tūkstoši, izmērti dažādās vietās gar Daugavas krastiem. Pēc zviedru perioda, krievi gandrīz pilnīgi pazūd. Pēc tam viņi atkal sāk parādīties un sasniedz pieminēto maksimumu 1898. gadā. No 1912.-14. g. latviešu procents ir augstāks.

Šeit esošais krievu grupējums mēģina radīt kaut ko citu, kas nav vēsturiski pareizs. Par krievu ģeopolitisko hegemoniju rakstījis krievu vēsturnieks Vasilij Kļučevskis. Viņš bija Pēterburgas zinātnu akadēmijas vienīgais goda akadēmiķis. Mira 1914. g. beigās. Par Krievijas vēsturi Ivana IV un Pēterļa Lielā laikā viņš izsakās vienā frāzē: "Valsts uzpūtās - tauta gāja uz iznīcību." Tas nozīmē, ka ar valsts palielināšanos tauta atšķaidās, jo izplūst lielā teritorijā pa perifēriju, atstājot vācumu centrā. Kļučevskis šeit pamatojas uz Monteskjē dzīves darbu, kas pētīja, kā ietekmē ģeogrāfiskā vide teritorijas platību cilvēku un tautu raksturu un politisko iekārtu. Viņam tur ir plaši pētījumi par krieviem. Viņš raksta, ka Krievija nekad neesot bijusi valsts ar kompaktu iedzīvotāju sastāvu. Iedzīvotāji vienmēr dažādās vietās karojuši savā starpā un vākums centrā kļuvis arvien lielāks. Viņš paredzēja, ka tas būšot viens no iemesliem krievu tautas vislielākai traģēdijai, kuŗa noteikti nāksot. Liekas, ka tā jau tagad sākas. Ši ģeržavņiku tieksme arvien vairāk izplēsties ir visu laiku krieviem atnesusi tikai postu. Ši būtu mūsu programmas otrā daļa - parādīt vēsturisko situāciju patiesības gaismā.

Trešais punkts mūsu programmā būtu informācijas darbs starptautiskā mērogā. Parādīt, kas noticis un notiek Latvijā., Es jau runāju par žurnālistiem, kas bija še ieradušies un kam nebija ne vismazākās informācijas par šejienes apstākļiem, par latviešiem un Latviju. Žurnālisti jautāja: "Ko dara jūsu vēstniecības un diplomāti? - Vajadzētu būt tā, ka tas, ko jūs stāstiet būtu aprakstīts brošūrās un grāmatiņās angļu, vācu, franču valodās un izplatīts. Mēs varētu dot no šejienes pat gatavas publikācijas." Ši bija trešā lieta, ko pastāstīju Siliņa kungam.

Ceturtais programmas punkts būtu materiālā puse. Krievu repatriācijai būtu jāzīdod pamatīgas naudas summas, kādus 100 tūkstoš rubļus uz ģimeni (tas būtu Ls 500.-) Viņi varētu šeit iepirkties un bez bēdām aizbraukt. Siliņa kungs teica, ka visumā viņam neesot iebildumu pret šādu programmu. Es teicu: "Jums stāv vēl priekšā brauciens pie jaunā prezidenta. Ja jūs panāksiet kaut tik daudz, ka prezidents pateiktu kādā intervijā, ka Baltijas tautu liktenis viņam nav vienaldzīgs, tad jau arī tas kaut kas būtu, kaut arī pavisam mazs mājiens Krievijai. Jums arī jāņem vērā, ka latvieši sāk raudzīties uz amerikāņiem ne vairs tik draudzīgi, kā agrāk. Es jums atklāti pateikšu, ka arī man liekas savādi, ka visu laiku pēc kara - turpat 50 gadu - Jūsu valsts pasvitroja, ka Baltijas valstu ietilpināšanu Padomju Savienībā neatzīst. Tagad izliekas tā, it kā tā to atzitu, jo pat nepiemin šo neatzīšanas periodu. Lai Latvijas valsti veidotu, ir jāpanāk, lai šeit būtu tādi paši pilsonības likumi, kā, piem., Vācijā. Vācijā iebraucēju ir, apm., 4-5 %, šeit - 40%. Kā šeit var pieņemt nulles variantu? Tad te būtu jātaisa pavisam cita valsts, kas nozīmētu burtiski sagraut to, kas bija - gan mūsu priekšstatu par latviešu tautas vēsturi, gan literatūras vēsturi. Tad mums jāsāk valsts veidošanu pilnīgi no kaut kādas nezināmas nulles. Tā taču ir kliezoša netaisnība."

Teicu arī, ka man kā Strēlnieku Apvienības priekšniekam jāraksta pamatīga vēstule amerikāņu veterānu organizāciju vadībai, to 300 vēl palikušo Piemaskavas kauju vārdā. Lai Amerikas kara veterāni atbrauc šeit. Tad pabraukāsim šeit apkārt un viņiem parādīsim, kas še notiek. Un es vēl ieminējos, ka varbūt pat Jūsu prezidentam rakstīsim. Tas uz viņu atstāja iespaidu, un viņš kaut ko atzīmēja savā grāmatiņā. Varbūt, ka viņam rastos neērts stāvoklis, ja mūsu raksts tur pienāktu un prezidents ne par ko nebūtu informēts. Šķīpoties es teicu: "Siliņa kungs, jums

ir tāds liktenis, Jūs nekad nevarēsiet, arī pēc tam, kad sūtnis vairs nebūsit, būt vienaldzīgs par to, kas ar latviešiem te notiek."

Ģeržavņiki piedraudējuši izrēķināties ar mani un manu mazdēliņu.

IR TĀDS NAMS

Sākumā citāts no Latvijas Republikāņu partijas apsūdzības netaisnībai: *Vai ir noticis starptautisks kara tribunāls, kuŗā tiesātu padomju lielvalsts kara noziedzniekus? Vai ir tiesāta padomju sistēmas vadība un izpildītāji noziegumos pret cilvēci? Nē!!! Jau šī viena vienīgā atbildība ir apsūdzība visai starptautiskai sabiedrībai, visām valdībām, kas ne tikai neapasūdz genocīda politikas piekopsnā padomju lielvalsti (Krieviju) kopumā un katru izpildītāju atsevišķi, bet pat atbalsta un subsidē tās darbību šodien. Šī politika veido noziedzības nepārtrauktību. Noziedznieks ne tikai neapjauž, ka kāds var viņu sodīt, bet viņš gūst pārliecību, ka tieši viņa darbība ir pareizākā. Padomju nozieguma tiesisko turpinātāju jebkāda atbalstīšana ir starpvaldību līdzvainība jau esošajos un vēl tikai iekārtotajos Krievijas noziegumos pret cilvēci. Tieši šīs starpvaldību politikas neatņemama sastāvdaļa un sekas ir okupētās un pārkolonizētās Latvijas valsts atzīšana par neatkarīgu valsti ar visām no tā izrietošām sekām. Punktu šai lietai iecerēts pielikt pēc upuru labvēlīgas atbildes. Un tā ir brīvprātīga piedalīšanās savas kautuves spāru svētkos."*

Pirms latviešus nogādāja Sibīrijas samaltuvēs, viņus apzīmogoja ar dažādiem termiņiem "stūra nams". Nams uz Brīvības un Stabu ielas stūra. Gan jāsaka: apzīmogoja ne jau nams, ne jau ēka, bet tie vīri, kas sēdēja šī nama kabinetos. Gadu ritumā viņu tur ir bijuši daudz. Priekšnieki vien ir kādi desmit, bet tiesas dienā (kuŗai reiz taču jābūt!) apsūdzēto krēslos būs jāsēžas visiem šīs iestādes darboņiem. Un varētu gadīties, ka Rīgā atrūktu krēslu, kur tos apsēdināt, kamēr tiesneši nolasītu latviskā Latvijas vārdā spriedumu. Alfons Noviks jau ir tikai viens no genocīda vaininiekiem, kas būtu jātiesā. Bet tas varēs notikt tikai tad, kad Latvijā nesaimniekos Kremļa akceptēti un rikoti ierēdņi, kas, protams, negatavoja tiesāt paši sevi un savus kolēģus.

Ir tāds nams... Vai pasaule to zin? Droši vien, nezin, bet mums, latviešiem, par to jāraksta un jārunā un ne jau šodien vien, bet vēl ilgi. Dzejnieks Andrejs Eglītis grāmatas "Latvieši padomju vergu nometnēs" priekšvārdā saka, ka mocekļiem, kas cietuši no drausmīgā komunistu režīma, jāstāv kā simbolam par savu tautu un jāatgādina svešniekiem: "... es nāku no neskaitāmo upuru valstības un mudīnu latviešu tautu pie dzīvības avotiem, reizē bridīnot citas tautas - sargies no tā ceļa, kuŗu latvieši bijuši spiesti iet."

Ir 1993. gada augusta mēnesis. Formāli Latviju paverdzina, galvenokārt, latviešu izcelsmes indivīdi, daži pat no to vidus, kuŗus ilgus gadus nebija pakļāvis pieminētā nama zvēriskums, jo viņus sargāja to valstu armijas, kuŗās tie bija atraduši patvērumu. Maskava, acīmredzot, ir izlēmusi iztikt bez soboļeviem un višinskiem, jo par aizrītējušiem gadiem tika izaudzināti "kadri", kas ir cienīgi saukties par "Filbija gvardi".

Un tieši šajā gadā, augusta mēnesī, kad paverdzinātā latviešu tauta aizņemta ar domu, par cik latiem paaugstinās viņu pensijas un algas, gribu sacīt vārdus: "Es apsūdzū!" Es saprotu, ka mana apsūdzība izskanēs tiesnešu neuzklausīta, jo nav jau šādu tiesnešu. Tie, kuŗi šeit, Latvijā, sevi par tādiem sauc, tie liela daļa paši ir apsūdzēto sarakstā. Bet lai kā - mana apsūdzība izskanēs. Savus pirmos spīdzinātājus - čekistus, operatīvās daļas darbiniekus, izmeklētājus, apsargus un tiesnešus es vārdos nezīnu nosaukt, lai gan tiem pienāktos visbrangākais nosodījums, jo viņi ir vainojami pie bezgala daudzu latviešu nošaušanas un nomocīšanas. Tomēr ne jau visus pēckara gados Sibīrija samala. Daļa atgriezās. Vairums no tiem pieklusa, jo biedēja Sibīrijas briesmīgums.

Latviskas Latvijas alcējs Ernests Brastiņš bij manī ieaudzinājis neieļaušīgu kompromisos ar iebrucējiem un nesadarboties ar svešinieku. Un tāpēc turpināju represīvo, svešo, noziedzīgo režīmu nīst, neieredzēt un graut (Šī "graušana" gan bija visai maznozīmīga, bet padomju vara bijās pat no neciliem tās "grāvējumiem"...). Ja par pirmo desmit gadu pavadīšanu Kolimā jāapsūdz visas sistēma un čeka kopumā, tad otrreizējie mana un manas ģimenes mūža gandētāji ir prokurors Buse, kuŗam nacionālie

partizāni bij atstājuši redzamu spiedogu - sašāvuši roku (žēl, ka nenosāva pašu...) un izmeklētājs Rēvalds, kuŗš, iespējams, vēl ir dzīvs un neatrodas vis akmens lautzuvēs vai citumā, bet nenosodīts staigā pa Latvijas zemi.

Nošaut mani nenosāva, un arī Rēvalda un Buses spīdzināšanu pārcietu un pēc piecgadīgas prombūtnes atgriezos (Vai vēl ir vajadzīga kāda liecība un speciāla apsūdzība, lai šos noziedzniekus notiesātu?). Pēc atgriešanās atkal turpināju "graūt" un "vājināt" padomju varu. To nedarīt diezin vai drikst par latvieti sevi saucošs. Un tā 1983. gadā atkārtoti iznāca nokļūt sadista - čekista Rēvalda ķētnās, bet priekšplānā izvirzījās cits "nagu maucējs" - izmeklētājs Bērziņš, kas simtiem latviešu patriotu jau pirms tam bij paspējis nogādāt padomju vergu nometņu skavās. Jānosauc arī citi nākotnē tiesājāmie: toreizējais (1983. g.) ideoloģiskais sekretārs, kas deva akceptu manam arestam, prokurors Batarags, kas parakstīja aresta vēstuli, Rīgas čekas priekšnieks Johansons, kas kopā ar čekas ģenerāli B. Pugo vadīja šo procesu un tiesnesis Aivars Krūmiņš (tagadējais juridiskais padomnieks Kremļa radītajā instancē - Augstākajā Padomē...). Apsūdzības raksts viņu tiesāšanai nodrukāts grāmatā "Es sapņi par dzimteni pagalvi likšu" (1993. gadā, izdota Rīgā). Faktiski šo apsūdzības rakstu viņu tiesāšanai ir radījuši viņi paši, parakstot tur nodrukāto SPRIEDUMU mums - padomju varas "grāvējiem" 1983. gadā.

Daži vārdi par komunistiem. Vismaz visu nākamo - 21. gadsimtu - vārdu "komūnists" uzdzirdot, šausmās jānodrebinaš, jo viduslaiku inkvizīcija jau ir tirā bērnu spēle, salīdzinot ar tiem briesmu darbiem, par kuŗiem atbildīgi ir komūnisti. Un tas ir loģiski, ka šis noziedzīgās organizācijas pārstāvji, kas rotājās ar dažādiem segvārdiem (LC; DCP; ZS; u. c.) pārlūko okupēto un kolonizēto Latviju. Ja Kremļa negarantētu viņu atrašanos šajos pārlūku posteņos, tad šos farizejus ātri vien varētu padzīt...

Andrejs Eglītis pieminētās grāmatas priekšvārdā raksta arī šādas rindas: *"Tiem, kuŗiem bija jādeņ no tautas goda kausa, tiem pasniedz aizmirstības vērmēju dziru. Kāpēc Latvija nenoliecas tautas upuru priekšā?"* Jautājums (arī citi jautājumi šajā priekšvārdā) ir vietā. Un to jau ir jautājuši ne viens vien. Atbilde nav tālu jāmeklē" nav vēl tapusi tāda Latvija, kas cienītu savus brīvības cīnītājus, mocekļus un par tēvzemi kritušos. Ja tādai Latvijai ieburcējs būtu pieļāvis tapt, tad, pats par sevi saprotams, ka līdz ar šo tapšanas brīdi visi no padomju varas represētie latvieši būtu goda pilsoņi un pieprasītu no represētājvalsts genocīdā vainīgos izdot tiesāšanai. Un tiesātu arī tos, kas iztapīgi kalpoja jaunuma impērijai. Eglītis savu priekšvārdu nobeidz ar vārdiem: *"Tiesas dienu neaizmirsīsim, lai mūsu paaudzei nebūtu kauns uz vaiga jānes uz citu paaudzi."*

Gunārs Freimanis

PAZEMĪGA VĪRA LIELIE DARBI

Vairākus pēdējos gadus man bijusi izdevība izsekot kāda darbīga cilvēka veikumiem, lasot žurnālu *Newsbreezes*, ko izdod māc. Kārlis Grubers (Carl Gruber, agrāk saucies Kārlis Purgailis). Tie ir apbrīnošanas vērti un liecina, cik daudz var paveikt viens cilvēks. Īsumā pieminēsim viņa dzīves gaitas un darbošanos.

Pirmos 13 dzīves gadus Grubers aizvadījis Latvijā, ieskaitot I pasaules kara laiku un isāku posmu pēc Latvijas valsts nodibināšanās. Sajūtot Dieva aicinājumu, izceļojis uz Brazīliju, nākot sakaros ar mūža mežiem un turienes grūtībām. 15 gadus vēlāk ieradies ASV, lai turpinātu izglītības gaitas un pabeigtu universitāti teoloģijas zinātnē. Apmeties uz dzīvi Teksasā, Nacogdoches pilsētā, kur strādājis evaņģelizācijas darbu, un bijis mācītājs dažādās baptistu baznīcās un iestādījumos, kuŗu uzdevumā apceļojis vairākus kontinentus un neskaitāmas zemes, daudzas vairākkārtīgi. Tā bijis kontaktā ar visdažādākām tautībām un cilvēku slāņiem, sludinājis, runājis, mūzicējis saviem klausītājiem - spēlējis vijoli, jo viņam piemīt ļoti labas mūzikālas dotības. Liela priekšrocība tam, ka Grubers var runāt vairākās valodās un ka iedzilnājis visdažādāko tautu vēsturēs, rakstot par tām un savām ceļojumu gaitām savā žurnālā.

Tā viņš kļuvis "pasaules apceļotājs" vārda vispilnīgākā nozīmē, ne tikai pus pasaules, kā agrāk mēdza dēvēt cilvēkus, kas daudz ceļojuši. Taču, neskatoties uz ilgo prombūtni svešumā,

Grubers nav aizmirsis savu dzimto zemi Latviju. Izsakās, ka tā viņam vienmēr bijusi tuvu pie sirds, ko pilnībā tagad parāda paveiktie darbi tēvzemes labā. Pēdējo 4 gadu laikā viņš bijis Latvijā 10 reizes (tikai viens izklaidēšanās brauciens) un rūpējies, lai labāk izkārtotu palīdzības darbu, izsekotu sūtījumu sadalīšanai, uzklaustu vajadzības un, atgriežoties ASV, noorganizētu jaunus mantu sūtījumus no šīs zemes ļaudīm un baznīcām, sagādājot arī naudas līdzekļus. Tā tiek atbalstīti vecie ļaudis, slimie, kaŗa invalīdi, daudzbērnu ģimenes, remontētas baznīcas un iegūti jauni īpašumi kulta vajadzībām. Nākotnē paredzēts izveidot kristīga rakstura raidstaciju. Tagad sūtījumi uz Latviju aiziet lielos tilpņos. Viens tāds ar mantām aizsniedza Latviju pagājušā gada otrā pusē. Cits, galvenā kārtā ar medikamentiem un zālēm un citām mantām nosūtīts šogad. Par to varēja lasīt *Newsbreezes* jūl./aug. izdevumā. Kā parasti, tas ir uz laba krita papīra. Tam 28 lpp un vāku rotā A. Hermanovska zīmējums - Brauciens uz baznīcu svētdienas ritā Latvijas vasarā. Tekstā minētas ap 19 vietas dzimtenē, kuŗās Grubers iegriezies, vērojis, runājis, uzklaudis, nodevis veltes. Viņš centies pabūt pat tādās vietās, kuŗās līdz šim neviens cits dzimtenes apceļotājs, liekas, nav bijis, ieskaitot Latgali un Krievijas pierobežu, kur okupācijas kaŗaspēks pārgājis robežu, un citur, kur noslepkavoti robezsargi. Visu aprakstīto papildina ap 40 foto uzņēmumi. Jāpiebilst, ka vairākas šī žurnāla burtnīcas bijušas veltītas vienīgi aprakstiem par Latviju, tā veicot diženu propagandas darbu mūsu dzimtenes labā. K. Grubers piemin lielo alkohola postu, kāds tagad pārņēmis Latvijā visdažādākos iedzīvotāju slāņus. Tur esot maza dzimtība. Stārķu mazuli vairojoties lielākā skaitā kā bērni, un tie šīnī gadā ieradusies sevišķi daudz, varbūt visvairāk kā jeb kuŗā citā zemē.

Lasot par visu to, uzmācās jautājums, kā viens cilvēks var veikt tādu darbu nastu? Jāņem vērā, ka viņam ir sava - Gruber Evangelistic Missions (DEM). Kā uzticams palīgs noteikti jāskaita viņa dzīves biedre - Viviana, amerikāniete, kas viņu bieži pavada ceļojumos, ieskaitot Latviju. Ceļa izdevumiem aiziet viņu abu pensijas. Varbūt lielo darba vezumu palīdz vilkt kādi nezināmi rūķi un palīgi, par ko man ziņu nav. Būdam Latvijā, viņš nodevis savu balsi 5. Saeimas vēlēšanās.

Beigās varētu izteikt vēlējumu, kaut mums būtu vairāk tādu cilvēku, kāds ir māc. Kārlis Grubers. Sevišķi būtu jāmudina tie, kas vairs latviešu pasākumus neatbalsta un tajos nepiedalās, diezgan daudziem sastāvot amerikāņu draudzēs un baznīcās, kuŗi varētu daudz ko darīt. Te sevišķi būtu jāpiemin jaukto laulību piederīgie un citi, kas kaut kā atrāvušies no tautas kopības.

Ja kādam interesētu māc. K. Grubera vai viņa žurnāla adrese, tā ir sekojoša: Rev. Carlos Gruber (Newsbreezes), P. O. Box 633257, Nacogdoches, Texas 75963-257, USA. Var rakstīt latviski.

V. Zirņītis

SEPTIŅI PAR UN NEVIENA PRET...

Par mums

Apmēram, 75% no "Zelta Sietiņš" grupas šis bija pirmais brauciens uz, t. s., ārzemēm, bet Amerikas kontinentā bijām bijuši tikai 7. Tāpēc vērojumi - pirmreizēji un arī "vienreizēji". Katrs jau svešu zemi un ļaudis uzteņ pēc sava vērtību mēra, un tādēļ vienotu slēdzienu - tikai "labi", vai "tā pa vidam" - nevar dot. Tāpat kā, uzrakstot vārdu "mēs" - ar to ir jāsaprot 45 dažādi cilvēkbērni, katrs ar savu raksturu, audzināšanu, redzesloku un vēlmēm. Vieniem, un, protams, lielākajai daļai Niagāras ūdens kritums ir viens no 7 pasaules brīnumiem, bet kādam tikai liels ūdens daudzums, kuŗa apskatīšanai bija jāizdod tik daudz vērtīgo Kanadas dolāru. Daudziem milzīgā koncertslodze un daudzās tikšanās bija prieka un spēka avots, bet daži kurnēja, ka tik maz iespēju iepirkties (šopēties). Un tomēr, šķiet, ka katram jau acis un sirdis būs iebrusī kāda mazītiņa šķembīņa no sirsniņas, milestības un mākslas Zvaigznāja, kas mūs pavādīja visas 23 dienas Kanadā.

Par Kanadu

Tā kā šo atklāto vēstuli rakstu savā vārdā, tad, protams, šeit izteiktās domas un iespāidi ir subjektīvi. Un grūti jau tā norobežoties no agrāk gūtajiem iespāidiem, tādēļ, vērtējot, iznāk

salīdzināt. Un viss jeb gandrīz viss, liecina par labu Kanadai. Protams, ka tas nav rādītājs - bet šī zeme ir viena no tām, kuŗās es spētu iedomāt savu dzīvi. Un tādu nav daudz. Amerikā, Indijā, Japānā - nekad! Austrijā, Somijā, Kanadā - varētu mēģināt! Patik Kanada ar tās tirajām, darbīgi-mierīgajām lielpilsētām, omulīgajām, krāšņās puķēs grimstošām mazpilsētiņām, un kur tad lauki, pļavas, meži, kas tik ļoti atgādina Latviju! Tikai kalni tādi paaugstāki, citādi šķiet, ka tepat aiz meža likuma parādīsies kāds tik miļš ciems Latvijā. Un taujāta par to, ko negatīvu novēroju, tik vien varu nosaukt, ka dažviet ceļi Kanadā savu grumbu un ielāpu dēļ ir līdzīgi mūsējiem. Un tagad droši zināšu, ka otrā pasaules malā ir zeme, kur Latvija ir tepat blakām.

Par kanadiešiem

Zinājām maz, tik vien, ka vieni ir stingri franču valodas un paražu glabātāji, bet otri - atzīst tikai - angļisko. Saksarmē ar mums, to izjutām maz, ja nu vienīgi Kvebekas provincē sarunās bija jāatsauc atmiņā tās dažas franču valodas kripatņas, kas ir zināmas katram kaut cik inteligentam cilvēkam. Diemžēl, tās ir ļoti trūcīgas. Un izrādījās, ka starptautiskā žestu valodā - "paldies", "lūdzu", "ļoti gribas dzert", "tas ir garšīgi", "man patīk" ir saprotams visiem.

Un kā lai aizmirst aiskustinoši apaļīgo saimniecīti Lašinas skolā, kuŗa tā lepojās ar savām dzintara krellēm un vienmēr ievēroja, ka latviešiem šajā velnišķīgajā vasaras karstumā atkal pietrūkst dzeņamā. Tikai nākamajā vietā - Kornvolā novērtējam Lašinas aukstās klona gridas un zemo armijas gultiņu priekšrocības. Vismaz mazdruscip bija ko elpot! Bet kam sūdzēsies? Paši kanadieši teicās, tik traku karstumu neatceroties.

Te arī iznāca pirmā saskarsme ar kanadiešu ārstiem. Jāatzīst, ka tā turpinājās visu brauciena laiku. Izrādījās, ka latviešu dancotājiem vārgākās vietas ir ausis un kājas. Eva centās ar ārstu sarunāties angļiski, bet atklājās, ka šis - čīliešu ārsts itin labi pieprot krievu mēli, jo, Maskavā studējot, noprecējis krievieti.

Interesants vērojums bija arī tas, ka abu starptautisko festivālu rīkotāji-organizētāji bija tādi omulīgi kanadiešu vīrieši, vienmēr laipni, nesteidzīgi, ar alus skārdeni rokās. Pie mums, Latvijā, parasti šādos pasākumos šiverē daudz satrauktu un nervozu sievietes. Šī rīkotāju miera, mierīguma un miermīlīguma dēļ, laikam, jau arī bija iespējams izciest milzīgo festivālu slodzi - pa divi, pat trīs uzstāšanās dienā. Bija jau arī te pa kādai sievietei kārtas pārstāvei, bet viņas parasti veica sikākos darbiņus, t. s., gida pienākumus.

Droši vien, visiem ilgi miļā, bet varbūt arī paskumjā atmiņā paliks siciņā Šantala (Shantal Poisier). Mūsu latviešu meitenēm un, īpaši, zēniem neierastā Šantalas vaļība izraisīja ne vienu vien pārpratumu. Bet ko viņai var pārnest, ja latviešu zēni ir tik vitāli braši? Viņu dēļ - gan asaras, gan 50-to gadu stilā šūtais balles tērps. Vai tas līdzēja, rādis laiks.

Ļoti ceram, ka Kornvolā dzimusi draudzība ar "Canadian Dance Tapestry" dejotājiem un viņu iemācītās 3 kanadiešu tautas dejas būs labs pamats turpmākajai sadarbībai. Ceram, šo ļoti interesanto, savdabīgo, bet sastāva, vecuma un izpildījuma manierē mums tik līdzīgo vienību redzēt 1995. gada skolēnu svētkos, Rīgā. Paldies par to dienu, kad viņi ar drošām mašīnām atbrauca uz "Sidrabeni", lai aizvizinātu mūsējos apskatīt Toronto.

Bet, ja jau par kanadiešiem, tad vēl tik viens āķīgs, varbūt, mazliet netaktisks jautājums, uz kuŗu, esot Kanadā, nerādām atbildi: kāpēc šajā zemē ir tik daudz slimīgi resnu, arī ļoti jaunu cilvēku?

Par Kanadas latviešiem

Ko mēs viens par otru zinājām un tagad zinām? Parfrāzējot Māra Čaklā dzejoli - "maz, pavisam maz". Bet savu olecti klāt pielikt esam gatavi. Un tad veidojas stereotipi spriedumi par piesardzību, vienīgi un tikai rēķināt prasmi, apātiju pret "pastaliņām" un tml. Dzīvē viss ir kā jau dzīvē - piesardzība izrādās vēlēšanās sikāk uzzināt, kas un kādi mēs isti esam. Un jau pēc pirmā koncerta sirdis artveņas. Un mēs paši nekādi nevaram saprast, kur Andris Spura ņem spēku, enerģiju, neatlaidību un ticību, lai to dāsni dāvātu mums visu viesošānās laiku. Un mazajā Kornvolā atrodas divas burvīgas latviešu kundzes - Maija Smiltnieks un Rita Kofs, kuŗas absolūti nerēķinās ar savu laiku un iespējām, bet visu to ziedo mums. Īpašs paldies Ritās kun-

dzes vīram par 3 burvīgajām stundām baseinā, kad arī Āfrikas karstums. Un nekādi negribas ticēt, ka tikai mīlestība pret tautisko liek otaviešiem Matildei Šulces kundzei, Gunāram Balgalvim un Jānim Galdiņam mērot tālo ceļu uz mūsu koncertiem pat vairākas reizes. Pateicoties tieši viņiem, mūsu jaunieši iepazīna Kanadas galvaspilsētu Otavu ar tās jaukumiem. Vienā no pirmajiem koncertiem Lašīnā satikām Gūtmaņu un Vitolu ģimenes. Un tad "Tērvetē" viņi jau bija kā seni paziņas. Domāju, ka tieši "Tērvetē" kopīgi ar Vitolu ģimenes daudzajām atvasītēm pavadītais laiks visskaistākā atmiņā mūsu mazajiem bērniem. Audz liela ātri, mazā Mārite! Latvijas dziesmas un dejas gaida Tevi! Un tik garšīgas pusdienas, kā Lonijas kundze, prot izgatavot tikai latviešu māmuļa. Tāpēc jau arī mūsu puīši bija gatavi ēst pa trim porcijām uzreiz.

Jā, tagad no tāda krietna vietas un laika attāluma viss šķiet jauks un brīnišķīgs. Bet patiesībā tikai daži cilvēki zināja par tiem izmisuma mirkļiem, kuŗus es pārdzīvoju pēc atteikuma apmeklēt Toronto. "Kam jūs tur esat vajadzīgi?" Protams, ne jau mēs, bet mums bija vajadzīgs šis brauciens uz vienu no septiņiem pasaules brīnumiem - Niagāras ūdenskritumu un pasaules pilsētu Toronto. Latviešiem jau tā ceļošanas kāre ar mātes pienu asinis iezīsta. Un tad Andris Spura saka, jārunā ar Mārtiņu Štauveru. Braucam! Pie Štauveru mājas smaržo ista Latvijas liepa, uz galda gandrīz istas Latvijas zemenes. Un pārņem tāda drošības un uzticības sajūta. Štauvera kungs saka: "Jārikojas, jādara!" Un dara arī pats! Šķiet, tā bija svētīta diena. Jo viss it kā pagriezās uz saulaino pusi, viss nokārtojās. Bet ne jau nu pats no sevis - Juris Čālis, Alfons Kalns, Zigurds Akots - šie vīri nolēma un deva atļauju mums trīs dienas uzturēties "Sidrabeni". Kāpēc? Vai tā bija tikai cilvēkmīlestība, vai tomēr arī Dieva mīlestība, kas neatraida nevienu lūdēju. Sen jau pagājis tas laiks, kad ikviena tautieša parādīšanās vien jau bija notikums svešatnē. bet nu to latviešu un radu tik daudz! Un tomēr - ne jau tikai radniecības saites - laipni un viesmīlīgi mums atvēra durvis torontiešu mājās. Tā bija patiesa sirsnība un latviska gādība, ar kādu mūs uzņēma Zelma Gaikste, Venta un Alberts Lucs, Katrina Kraulis un Gunārs Klaiše, mākslinieks Ilgvars Šteins, Kornēlija Zariņa, Dakteru Mileiko un Upenieku ģimenes. Šo cilvēku nesavtība baroja ne tikai mūsu miesu, bet pildīja mūsu dvēseles ar vārdos neizsakāmām pateicības jūtām.

Ar ko atlidzināt? Ar mūsu koncertu smaidiem un sviedriem, ar mūsu šķīšanās asarām, ar pārliecību, ka "dots devējam atdodas".

Par darbu

"Vai nu tādu dancošānu var saukt par darbu?" kāds bildis. Bet turpat blakus bija iebildumi par pārlietu bērnu mocīšanu - pa divi, trīs uzstāšanās reizēm dienā! Bet šie bērni, tikko atbraukuši Rīgā, bija gatavi dancot atkal, tūlīt savu 27. koncertu. Un tomēr tas ir darbs - gan 3-4 stundu mēģinājumi dienā, gatavojot programmu, gan uzstājoties lielās un mazās koncertzālēs, uz kuŗa klaja, basketbola laukumā vai vienkārši pļavā. Mugurā kārtīgs, istas vilnas tautas tērps, rokās mūzikas instrumenti un deju atribūti. Bet kājas kust! Un jāatzīst, savu dejotāju sejas es sen nebiju redzējusi tik daudz saulainu un dzirkstošu smaidu, kā Kanadā. Ja jau darbs sagādā prieku sev un citiem, kas var būt vēl svētīgāk?

Par atpūtu

Pēc labi padarīta darbiņa pienākas laba atpūta. Labi, ja tā savienota ar ko lietderīgu. Ar izziņas iespējām, ar pasaules iepazīšanu, ar draudzības veidošanu. Viss tas bija. Pateicoties visu jau iepriekš nosaukto, un atvainojos visiem tiem cilvēkiem, kuŗus nenosaucu, pūlēm, gādībai un atsaucībai. Nu kaut vai pelde Sarkanajā upē (Red River) pie "Tērvetes", kur savas mājas peldvietā laipni atvēlēja brīnišķīgs pensionāru pāris! Vai individuālie ekskursiju braucieni uz Toronto un Montrealu? Cik reižu savu mašīnu dzenāja Andris un Dženifera Spuras, cik Kalna kungs, Štauvera kundze un Andris Gūtmanis? Atkal jāsa-ka, tā droši ir lielākā bagātība un vērtība, kas iegūta - redzētais, pārdzīvotais, iepazītais. Tā 40 Latvijas bērni un jaunieši stāstīs saviem radiem, draugiem, paziņām par brīnišķīgo, zaļo, tiro zemi - Kanadu - kur mit viesmīlīgi, atsaucīgi, sirsnīgi ļaudis. Pasaule taču izrādās tik maza.

Varbūt atkal tiksimies kādreiz?

Par nākotni

Jāatzīstas, vienubrid man likās - viss augstākais punkts sasniegts. Esmu devusi iespēju 45 cilvēkiem pabūt sapņu zemē. Tagad atkāpsos, būšu mierīgāka, atpūtišos. Bet tad - uzaicinājums uz Ķīnu, uz Floridas "Disney World", Kanadas, Spānijas, slovāku dejotāju viereizējā dejošana! Un nekā? Skaidri zinu, strādāšu, atkal cīnīšos, lai pasaule atklātu "Zelta Sietiņu". Kā nekā šis gads ir arī jubilejas gads! Kopā nodzīvoti 35 skaisti, grūti un radoši gadi. Marta vidū VEF skatuvi piedancos, piedimdinās, pieskandēs ap tūkstotis "sietiniešu". Jā tik daudz kopā sanāk - ar pavisam mazajiem, kas spēš pirmos soliņus Dailes virzienā un ved uz "Sietiņu" savus bērnus.

Ieceres? Ir! Būtu jāiestudē jauns mūzikls, varbūt, "Laimes lācis" jāparāda Rīgas skatītājiem. Kanadas programmas, jāgata-vojas lielajiem Latvijas skolēnu svētkiem 1995. gadā.

Jūs taču būsit ar mums, ja ne klātienē, tad vismaz domās, sirdīs un atmiņās, mūsu Kanadas draugi! Paldies!

Patiesi Jūsu

Baiba Šteina,
Zelta Sietiņa vadītāja

Un vēl citu piezīmes

Šis bija ceļojums uz kaut ko tālu un nezināmu. Pirmkārt, jau tāpēc, ka Kanada atrodas pavisam citā kontinentā, otrkārt, tāpēc ka, izbraucot no Rīgas, mums vēl nebija skaidrs, kur dzīvosim un ko ēdīsim pēc 13. jūlija, proti, kad festivāls Folklore Internationale būs beidzies.

Taču jau sēžoties lidmašīnā mūs pārņēma zināma cerību un drošības sajūta. Un tā mūs nepievīla. Jāteic, ka mēs bijām daudzās vietās Kanadā un katrā no tām guvām atšķirīgus iespaidus.

Lašīnā, Kvebekā, - festivāla krāsu gamma un kopības izjūta, Sentlorenca upe un tās kanāli, pieņemšana pie pilsētas mēra un muzejs, kur visu var aptaustīt ar rokām. Burvīgā ekskursija uz Montrealu, vāveres un džeza festivāls.

Kornvolā, Ontario, - milzīgs karstums, kādu Latvijā nekad nebijām izjūti, deju mācīšanās dziļās novakarēs (arī tad, ja dienā nodancoti trīs koncerti), pie kam pilnīgi brīvprātīgi un ar lielu sajūsmu, mūsu interesantā gide Šantela, Rītas kundzes izgādātais peldbaseins, kur es pirmo reizi braucu uz vēdera no slidkalniņa.

Niagārā, Ontario, - neaprakstāms skaistums, dabas vareņības un cilvēka necības izjūta. Tā kā man ir jauns foto aparāts, varu arī visu iemūžināt.

Sidrabenē, Ontario, - latviešu sirsnība, Toronto debeskrāpji, tautiešu atzinība pēc koncertiem, klintis.

Tērvetē, Kvebekā, - Lonijas kundzes ēdieni, ūdenskritums, dažādības, pēc arī slimnīcas apmeklējums Raitim.

Liels paldies Spuras kungam un Štauvera kungam par rūpēm, gādību un sirsnību, paldies Kanadai par atšķirīgo klimatu, mežoniģo dabu un Ontario ezeru, paldies festivalam par draugiem.

Sandra Paura

Visā visumā šis ceļojums bija brauciens dejošanai, tikai daļēji atpūtai. Mēs apskatījām Lašīnu, Korvolu, Montrealu, Otavu. Redzējām arī Tērveti, Sidrabeni un Toronto. Man ļoti, ļoti patika. Interesanti bija apskatīt tos "shopping" centrus, debeskrāpjus, pilsētas no augšas, Kanadas lauku dabu, Vienīgais, kas man nepatīk ir tas, ka šeit ir liela satiksme un ka visi (daudzi) runā franciski.

Zane Liepiņa, (10 g. v.)

Man šeit ļoti patika Niagāras ūdenskritums. Un Otava. Koncerti bija katru dienu.

Kaspars Čīma (7 g. v.)

Kad mēs braucām ar lidmašīnu, redzēju Eifeļa torni. Atbraucām un dzīvojām Lašīnā. Lašīnā mēs dzīvojām skolā. Tur mums iedeva lielu istabu. Pēc tam mēs braucām ar mašīnu uz Montrealu. Tur mēs apskatījām pilsētu. Vēl braucām uz Kornvolu, Toronto un Niagāras ūdenskritumu. Mums iedeva plaškus, braucām ar kuģi. Piebraucām tuvāk ūdenskritumam. Vēlāk mēs redzējām Sidrabeni. Sidrabenē mēs dejojām. Atbraucām uz Tērveti. Tur dejojām un dziedājām, kā arī kāpām kalnos un staigājām pa klintīm un gājām peldēties.

Inga Pešika (9 g. v.)

Šis brauciens man atstāja ļoti daudz patīkamu iespaidu.

Nemaz neskatoties uz gaŗo ceļu, kas bija gan nogurdinošs, gan satraukts, bet tomēr padomājot, ka jābrauc uz pasaules otro pusi, tas ir to vērts. Braucot uz Stokholmu, tā stunda pagāja ļoti nemanot, uz Parīzi - tās dažas pagāja ātrāk, kā es domāju. Uz Montrealu bija kā bija.

Lašīnā gāja ļautri - bija gan visādas izpriecas, gan arī dejošana bija netālu. Kornvolā jau negāja tik ļautri un nebija nekas tāds. Toronto gāja forši un Niagārā - vēl foršāk. Otavā bija interesanta sardzes maiņa un lielais muzejs, bet Tērvetē man patika, ka meitenes varēja strādāt virtuvē.

Inga Zemdega (13 g. v.)

Man ļoti patika šis brauciens. Biju priecīga par festivalu norisi, par jauko cilvēku attieksmi, bet visvairāk man patika laba atpūta Sidrabenē, ekskursija pa Toronto un Niagāras ūdenskritums. Es iepazinās ar daudziem kanadiešiem. Man daudzi no viņiem likās interesanti un ļoti jauki cilvēki, un es nolēmu ar viņiem sarakstīties. Varbūt, kādreiz vēl redzēsīsimies.

Ļoti daudz ko redzēju un piedzīvoju. Man ļoti negribās braukt projām - atkal uz mājām, jo es ļoti iemilēju šo zemi un grūti šķirties. Es gribētu atkal aizbraukt uz Kanadu, bet tikai kopā ar "Zelta Sietiņu".

Ieva Gudermane (14 g. v.)

"KRISTUS DĀRZS" NO CITAS PUSES

Pēc pārvilkšanās uz Kristus Dārzu, dzirdēju, ka iekšējā iemitnieku sabiedriskā dzīve jau no sākuma gadiem ir bijuse ļoti rosīga. Kāpēc lai ne? Var teikt, visi pirmie ienācēji bija savos labākos brieduma gados, pilni ar piedzīvojumiem un zināšanām kultūrālā laukā, kas viss prasījās pēc izlādēšanās. Tas arī tika bagātīgi darīts, un tādēļ sākuma gadus ar pilnām tiesībām var saukt par Kristus Dārza Zelta laikmetu, kad gandrīz nepārtraukti pa nedēļas nogalēm gāja vaļā mazi, sīki sarīkojumi, kā teātra skeči, priekšlasījumi, deklamācijas un tamlīdzīgas izdarības laika nosīšanai vai savas dzīves vakara stundu uzjautrināšanai.

Un tā kādreiz, apmēram, pirms gada "uzrāvu" sienas plakātu ar atbildi "Kas patiesībā ir Kristus Dārzs?", kur uzbildēju vienu izdzisušu vulkānu, turpat blakus uzķēcināju kādu atšālējušos šampānieša pudeli un netālu nostāk izplūkušējušu zelteri. Jāatzīstas, bīdes sākumā nodrukāju, ka Kristus Dārzs ir garīgi un fiziski apskādēto latviešu klāsts. Nevaru pateikt, kā tas teiciens toreiz gadījās prātā, bet šodien jāatzīstas, ka tas bija par stipru teikts, vismaz publiskā rakstā. Lūdzu piedošanu, bet, kā tādos gadījumos tas notiek, atvainošanās nāk par vēlu. Kāda meitene, patiesībā ilggadīga pazīstama, stingri nobēra man pa oriņiem: "Ar to zīmējumu, Edvard, mūsu draudzībai beigas un pagalam uz visiem laikiem!" Iemitnieku komitejas lēmums bija pilnīgi noraidošs, un lūgums - Kristus Dārza vadībai plakātu noņemt. Saprotams, tas tā tika izdarīts, un pašreiz vienīgais "grēkzāis" pušķo manas istabas sienu. Nu ir tā, kā visi ārzemnieki saka, ka latviešiem esot gan labs humors par visiem cietiem, tikai ne pašiem par sevi.

Tālāk varētu rakstīt veselu romānu par veco latviešu ļaužu dažādām kaitēm un nelaimēm, un viņu uzvešanos, kad dzīves novakare neatvairami pienāk pie durvim. Beigās lai katrs lasītājs spriež pats par sevi, vai plakāts par Kristus Dārzu ir taisnīgs vai nepieklājīgs, par ko varētu labāk pārliecināties uz vietas.

Ar cienību: Ed. Tiltiņš

DAUGAVAS VANAGI, SASAUKSIMIES!

KANADAS ZEMES VALDES SĒDE

Šī gada 10. jūlija DV Kanadā zemes valdes sēde notika Brižu ģimenes vasaras mājā, Sidrabenē. To atklāja v. pr-dis G. Šūbiņš ar citātu no Andreja Egliša teiktā: "Mēs esam sūtīti, lai kalpotu Latvijai, latviešu tautai un Daugavas Vanagu organizācijai. To visu sacīdams, es domāju, vispirms par mūsu tautu, par viņas ciešanu ceļu krievu ārprieta radītās soda nometnēs un cietumos. Domāju par tiem, kas dzīvi palikuši un šodien mūsu tēvzemē pamesti tiepat kā aizmirstībā. Tie, kuriem bija jāstāv uz goda

pedestāliem, nobīdīti pie malas, tie, kuņiem bija jādzej no tautas goda kausa, tiem pasniedz aizmirstības vērmēļu dziru." Sekoja klusuma brīdis, kuņu vadīja biedrzinis J. Treimanis, pieminot aizsaulē aizgājušos biedrus: Pēteri Casno, miris 1. maijā - Montrealas nod.; Albertu Vitolu, miris 17. maijā - Toronto nod.; Arvidu Bērziņu, miris 3. jūnijā - Toronto nod.; Elviru Mucenieti-Saulīti, mirusi 26. jūnijā - Sv. Katrīnas nod.; Voldemāru Kļaviņu, miris 10. jūlijā - Toronto nod.

Sakarā ar zemes valdes loc. Ž. Bukovska atteikšanās no pienākumu pildīšanas, uz G. Šubiņa ierosinājumu, valdes darbā pieaicināja delegātu sapulcē vēlēšanu gaitā ievēlētos kandidātus - Vili Daboliņu kā sekretāra vietnieku un Ainu Selgu kā valdes locekli sevišķiem uzdevumiem.

Valdes locekļu ziņojumi liecināja par lielo rosību kopš maija mēneša sēdes. Pr-dis G. Šubiņš piedalījies rakstnieces Birutas Senkēvičas izvadīšanā, palīdzības darba plānošanas sanāksmē, kā arī tieši darba veikšanā. "Amber Printers" un "Latvija - Amerikā" akcionāru sapulcēs ievēlēts šo uzņēmumu valdēs. Aktīvi līdzdarbojies 5. Saeimas vēlēšanu darbā. Piedalījies DV organizācijas centrālās valdes sēdē, Straumēnos, Anglijā. Ņēmis līdzdalību Kičineras-Vaterlū nod. valdes sēdē. Vanadžu vad. Nora Pulciņa kārtojusi palīdzības darbu. 27. maijā noturēta paplašināta valdes sēde, kurā piedalījās pārstāves no 5 vanadžu kopām. Vanadzēs uzņēmusās Dārza svētku sarīkošanu Purvainē, kas tur notika 14. augustā. Izteica sirsnīgu pateicību LNAK Kultūras un Izglītības fondam par piešķirtiem \$ 3000.- Latviešu tautas tērpu, pa novadiem, gatavošanas brošūru izdošanai. Pr-ža vt-ks A. Kalupnieks ar referātu piedalījies Ročesteras apvienības rīkotajā Leģiona un Kurzemes cietokšņa atceres sarīkojumā; "Amber Printers" un "Latvija - Amerikā" akcionāru sapulcē, kur ievēlēts šo uzņēmumu valdēs. No 11.-13. jūnijam piedalījies DV org. centrālās valdes sēdē, Straumēnos, Anglijā (Skatiet viņa ziņojumu, ko publicējam MLB Ziņotāja augusta / Nr. 8./533. / numura 16.-18. lpp. -Red.). Palīdzējis pie delegātu sapulces protokola pārdrūkšanas. II vice-pr-dis un Saimnieciskās noz. vad. L. Ozols pildījis kasieņa pienākumus B. Logina prombūtnes laikā. Piedalījies A. Vitola un B. Senkēvičas izvadīšanā. Sadarbībā ar Aprūpes noz. vad. S. Leimani kārtota Ziemsvētku apsveikumu kartiņu izplatīšana. Uzturēta sarakste ar nodaļām, kā arī veikti pienākumi DV Grāmatnīcas vadības darbā. Finanču noz. vad. B. Logins, kas ilgāku laiku pavadījis Latvijā, varēja ziņot par tur redzēto un uz vietas paveikto darbu. Latvijā būdams, strādājis AP Finanču komisijā kā padomdevējs grāmatvedības jautājumos. Izstrādājis rokas grāmatu zvērināto revidentu un grāmatvežu sagatavošanai Latvijā. Apmeklējis Latvijas robežapsardzības vienības, iepazīstoties ar apstākļiem un vajadzībām. Apmeklējis arī Latvijas zemessargu štabu, kur Ģ. Kristovskim pasniedzis Montrealas nodaļas sūtījumu - velti. Vēl apmeklējis bērnu patversmes. Izmaksāti pabalsti: bērnu namiem un internātiem Rīgā, Elejā, Jelgavā un Daugavpilī \$ 4000.-, 35 daudz bērnu ģimenēm Latvijā - \$ 3400.-; Latvijas Kristīgās Medicīnas un Ģimenes centram - \$ 500.- (US). Aprūpes noz. vad. S. Leimanis kārtā medicīniskās palīdzības līdzekļu nosūtīšanu uz Latviju. Uz DV zemēm nosūtīti Ziemsvētku apsveikumu kartiņu paraugi. Nodaļām tos piesūtīs uz pieprasījumu. Tās pieprasāmas tieši S. Leimanim, 71 Allonsius Dr., Etobicoke, Ont. M9C 3N6, tel. 416-621-0184. Administrācijas noz. vad. M. Lejiņa izkārtējusi vēstulju papīra pasūtījumu. Nodaļām u. c. DV darbiniekiem nosūtīts jaunais DV darbinieku adrešu saraksts, kā arī veikti citi pienākumi. Kultūras noz. vad. M. Zvejniece veikusi iep. sēdes protokola uzrakstīšanu. Saņēmusi Zigmāra Ungura, Latvijā, lūgumu palīdzēt ar viņa grāmatas "Domu zīmes" izdošanas izdevumu segšanu un pārdošanu. Biedrzinis J. Treimanis ziņoja par biedru sastāvu. Sēdē bez jau iepriekš minētajiem piedalījās: A. Kalviņš, K. Rēvalds, Z. Akots, E. Daboliņa, H. Jakobsons, V. Lejiņš, A. Jēkabsons, M. Zvirgzdgrauda, O. Ieviņš, A. Briedis un K. Zenaitis. H. Jakobsons sēdes gaitā pastāstīja par DV vīru koŗa Kanadā darbību.

Sēdes tālākajā darba gaitā valde uzklaušija ienākušos rakstus. Ar 9. maiju izbeigusies Druvas nodaļas darbība. Biedri aicināti pievienoties Hamiltonas nodaļai. Brīvos līdzekļus, apm., \$ 600.- un nod. karogu ar A. Kalniņa un I. Purvas starpniecību aizvedīs uz Latviju. Nodaļas darbības izbeigšanu valde apstiprināja un nozīmēja M. Lejiņu nodaļas inventāra un dokumentu pārņemšanai un likvidācijas dokumentu parakstīšanai. A. Mun-

deciems savā vēstulē raksta par Gītas Šēferes acu operāciju, kas izdevusies sekmīgi. Viņš izska pateicību par materiālo un morālo atbalstu. Ar šī gada 26. janvāri Latvijā savu darbību uzsākusī DV CV pārstāvniecība, Rīgā, Jāņa Asara ielā Nr. 3, Rīgas pilsētas 4. kliniskās, Sarkanā Krusta slimnīcas telpās. Pasta kods - LV-1009, tel. 27 67 62, telex. 161241. Nolēma arī samaksāt uzturēšanas izdevumu Kanadas daļu, kas iznāk \$ 340.- par otro pusgadu.

Valde izdara naudas līdzekļu piešķirumus: Palīdzības akcijai "Latviešiem Latvijā - Latvieši Kanadā" \$ 3000.-, Kristus Dārzam telpu izbūvei \$ 2000.-, Aglonas baznīcas atjaunošanai \$ 2000.-, pieminēkļa atjaunošanai Balvos \$ 250.-, ceļa izdevumu piemaksai A. Pelēcim \$ 375.- un video filmas "G. Janovska un A. Pelēča dzīve un darbi" \$ 50.-.

Kičineras-Voterlū nodaļas vadībā notikušas pārmaiņas: jaunais valdes pr-dis ir Arvids Stumbris, 34 Ravine Dr., Cambridge, Ont., N1R 2W7, tel. 519-621-7650. Pr-ka vt-ks ir Z. Lakstīgala, 595 Greenfield Ave., V 19, Kitchener, Ont., N2C 2N7, tel. 519-9894-2984.

Pārrunās par DV Grāmatnīcā pārdodamajām precēm (grāmatas un c.) vienotās izšķiršanas atstāt Saimnieciskās noz. vad. L. Ozola pārziņā.

Aizrunātas telpas DV ASV un DV Kanadā valžu kopsēdei 18. un 19. septembrī, Sidrabēnē. Sākumu paredz 18. sept., plkst. 14:00. Vakarā, plkst. 19:00, notiks vanadžu izkārtotais sarīkojums "Kad miķelnīcas zied". Priekšdarbus un tehnisko darbu veiks N. Pulciņa un A. Kalupnieks. DV ASV valde savu sēdi varētu noturēt 17. septembrī.

A. Kalupnieks

SIDRABENEI 40 GADI

Atklāts piemiņas akmens mūžībā aizgājušam mācītājam
Ādolfam Čopam

Tas bija 1953. gadā, kad Toronto Sv. Andreja ev.-lut. draudze māc. Ā. Čopa ierosmē ieguva skaistu lauku īpašumu Brontes upes krastā - tagadējo Sidrabeni. Gadu tecējumā tā kļuvusi par ievērojamu latvietības cietoksni - latviešu kultūras centru. Tur iesāka darboties latviešu jaunatnes vasaras nometne, kas daudzus gadus bija lielākā brīvā pasaulē.

Ilgākus Sidrabēnē notiek Jāņu svinēšana, kas dažkārt pulcinājusi pat vairākus tūkstošus apmeklētāju. 1970. g. Jāņos, kad Dziesmu svētku laikā Sidrabēnē uzveda Birutas Senkēvičas lugu "Pardes zieds", Hugo Miķelsona režijā ar mākslinieka O. Grebzes dekorācijām, apmeklētāju bija ap 5000! Lieliski noorganizētie lielsarīkojumi pulcinājuši koŗus, deju grupas, dzejniekus, māksliniekus, lektoros, politiķus un tūkstošiem apmeklētāju.

Sidrabenes darba rūķa Pauļa Plīša ierosmē māksl. Otto Grebže izstrādāja skaistu brīvdabas baznīcas metu un Fricis Pavašars ķērās ar lielu dedzību pie darba. Brīvdabas baznīcu iesvētīja 1960. g. 24. jūlijā. Še notika pirmā un vienīgā latviešu jaunatnes nometņu konference, piedaloties darbiniekiem pat no tālās Kalifornijas. To vadīja jaunais māc. Juris Čālis. Piedalījās nometņu speciālisti, skolotāji, sabiedriski darbinieki u. c. Tā bija vienreizēji interesanta un labiem referātiem bagāta konference. Latviešu sporta apvienība Kanadā, savkārt, uzbūvēja Sidrabēnē sporta laukumu. To atklāja 1970. gadā. Jaunas rosības iespējas radās ar sabiedriskās ēkas uzbūvi 1978. gadā.

Nav iespējams atzīmēt tās daudzās čaklās rokas, kuŗas pašāizliedzīgi strādājušas Sidrabenes labā bez atlidzības.

Sestdien, 7. augustā, Sidrabene atzīmēja 40 rosmes pilnus gadus ar interesantu un neparastu programmu, ietverot tani arī nometnes bērņus. Agrā rīta stundā apmeklētāju pārpildītā brīvdabas baznīcā prāv. J. Čālis iesvētīja piemiņas akmeni māc. Ādolfam Čopam. Tajā ir ieraksts - Milestībā pieminam Sidrabenes dibinātāju, Sv. Andreja draudzes mācītāju Ādolfu Čopu. Saule un vairogs ir tas Kungs mūsu Dievs. Sidrabenes 40 gadu jubilejā, 1993. gada 7. augustā.

Ceremonijā piedalījās arī Sidrabenes bērnu nometne. Sekojošā dievkalpojumā dziedāja draudzes koris dirigenta Arvida Purva vadībā un nometnes koris Viktora Macko vadībā. Pie ērgēlēm bija Iveta Bertovska.

Sv. Katrinu Broka universitātes prof. Dr. Juris Dreifelds savā svētku runā pieskāŗās trimdas latviešu neatlaidīgajai cīņai

par Latvijas neatkarības atgūšanu, par politiskām norisēm Latvijā un veidiem, kā svešuma latvieši varētu vislabāk sekmēt Latvijas jaunuzbūvi. Kopš 1990. g. Latvija izgājusi caur 4 atšķirīgām revolūcijām vai fundamentālām maiņām.

Vispirms, Latvija atdalījās no Padomju Savienības un ieguva neatkarību. Ortrkārt, pārgāja no totalitāras valsts varas sistēmas uz demokrātisko. Treškārt, Latvija lēnām pāriet no sociālisma uz tirgus ekonomiju. Ceturtkārt, valsti veido un stiprina tā, lai tā spētu izdzīvot un lai tā atspoguļotu latviešu tautas intereses un garantētu latviešiem tautas izdzīvošanu. Tālāk J. Dreifelds konstatē, ka trešajā revolūcijā trimdas latvieši līdz šim devuši vismazāk. Padomi un programmas ir svarīgas, bet Latvijas latviešiem ir kapitāla trūkums, lai uzsāktu savu uzņēmumu. Īstā privatizācija tikai tagad sāksies. Vai varam cerēt uz lielāku trimdnieku interesi? Šajā jomā paveras vislielākās iespējas un arī vislielākie draudi. Ja izsolēs fabrikas un veikalus pārņems Maskavas mafiozi - cik brīva būs Latvijas nākotne? Kūtrums šajā jomā novedīs pie ekonomiskās dzīves kontroles nelatviešu rokās. Mums vajaga aktīvāk iesaistīties ekonomiskās dzīves aprisēs, varbūt, ne tik daudz ar humanitāro palīdzību, kā ar ieguldījumiem. Krievija ar KGB ierēdņu armiju cenšas iztēlot Latviju par represīvu, ultranacionālistisku, līdzīgu serbiem. Šai propagandai ir savi panākumi. Starp trimdas latviešiem ir daudz spējīgu žurnālistu, rakstnieku, profesoru, kas varētu šādu propagandu neutralizēt.

Tā bija vienreizēji spēcīga svētku runa izcilā sniegumā!

Jubilejas programma iesākās ar nometnes lieluzvedumu - Sidrabene 2033. gadā. Māksliniece Silvija Ludvika bija devusi vienkāršiem līdzekļiem dekoratīvu tērpu skatuvei. Uzveduma saturs - Sen atpakaļ uz marsa, kur cilvēki nekļūst veci, bija devies kāds sidrabenietis. Tagad, 2033. gadā, viņš kopā ar dēlu, lidojot daudzus gadus pa kosmosa tālēm, atgriežas Sidrabenē, lai noskaidrotu, vai tur vēl darbojas nometne. Marsietis (Macko ar dēlu) iebrauca Sidrabenē ar seno laiku Sidrabenes karogu, tērpušies marsistu dīvainos apģērbos.

Uzvedums bija labi sagatavots. To vadīja V. Macko. Pārējā programmā piedalījās visa nometne. Bija solisti, koris un orķestris. Tā iesākās ar fantastisku modes skati. Sekoja dziesmas, dejas, vingrojumi uz tramplina utt. Solistos bija bērni Kārlis Zaķis, Vilnis Blūms, Zinta Darkēvica, Madare Mežule, Niklāvs Macko ar flautu un vadītāja - Ilze Romanovska.

Pēkšņa, īslaicīga un spēcīga lietus gāze izjauca tās pēdējos 3 numurus. Pēc lietus iestājās labs laiks.

Brīvdabas skatuvē notika oficiālās apsveikšanas. Netrūka organizāciju rakstisko apsveikumu. No LNAK mutiski sveicināja tās padomes prezidija pr-dis A. Budrēvics. Sidrabenes pārvaldes pr-ks V. Kauliņš informēja par programmu "Pēdas Sidrabenē", kas izvadāja apmeklētājus pa Sidrabeni. Dažādās vietās, kas bija iezīmētas ar plakātu ar uzzīmētu pēdu, notika dažādas nodarības - pīrāgu cepšana (R. Jēkabsone), māla darbi (A. Filcs), stikla darbi (R. Bērziņš no Latvijas), audumi (G. Funnel, Suzanne Zaķe), Jāņu siera siešana (A. Leja), mūzikanti (V. Macko, A. Pērkonis un citi), arhīvs (Ž. Zentiņš), rotas (I. Ēdele). Bija arī stendi bērniem un Sporta apvienības organizētas futbola sacikstes.

Lielajā zālē visu dienu varēja skatīties A. Čopa uzņemtas filmas par Sidrabeni, kas bija pārkoportas video lentēs. Astoņi lieli, vēsturiski Sidrabenes albūmi saistīja apmeklētāju uzmanību. Bija arī savā laikā ļoti aktīvā Sidrabenes darbinieka Kārļa Zariņa albūms ar sidrabeniešu vasaras mājiņām.

Īsta, negaidīta atrakcija bija helikoptera nolaišanās. No tā izkāpa nometnes saimnieks Pēteris Kusmanis un apdāvināja bērnus. Par to nebija jāmaksā, bet tiem, kas vēlējas pavizināties, bija jāmaksā \$ 20. Tādu dalībnieku bija 8 braucieniem.

Lieliska bija kabare programma. To vadīja V. Macko, tērpi vakara tērpā. Margrieta Vandele, Inta Kusmane un John Muir skatuvei bija devuši profesionāla tvēruma dekoratīvo ietēru. Labi bija arī apgaismojumi. Galdi bija glīti klāti un zāle pārpildīta apmeklētāju. Programmu ievadīja Sidrabenei veltīta dziesma, ko dziedāja Anita Kamerāde, Iveta Bertovska, Ilze Romanovska (Mūzikas akadēmijas studente Rīgā) un Viktors Macko. Jānis Pālēns lasīja savu humoristisko, pantos salikto Sidrabenes vēsturi un arī Ķenča lūgšanu. Kuplejas ar Macko tekstiem mijās ar tautas dziesmām, asprātīgiem jokiem, dialogiem ar publiku, veidojot īstu kabare noskaņu. V. Macko veica

visu ar īstu profesionālu veiksmi. Programmas beigās visus pārsteidza neredzēti krāšņā ugunošana. Liela daļa kavējās dziesmās līdz četriem no rīta. Papildus programmu tur deva V. Macko, A. Pērkonis, M. Ķuze un A. Rubenis.

Kalnā darbojās kafējnicā "Raibā reņģe". Ļoti liela rosība bija arī Sidrabenes kafējnicā, kuņas vadītāja Dzidra Stirāja atzīmē, ka labas izpalīdzes bijušas DV vanadžu priekšniece Nora Pulciņa un Vijolite Alksne. Bija liela izvēle, kas varēja apmierināt ikvienu gārdēdi.

Sidrabenes pārvaldes pr-ks Valdis Kauliņš ļoti apmierināts ar daudzajiem palīgiem. Apmeklētāju, neskatoties uz sliktā laika pareģojumu, bija ap 500. Īpaša pateicība pienākas saimniekam P. Kusmanim, kas blakus saviem pienākumiem bija palīgs daudzās lietās, darbojoties no agra rīta līdz vēlam vakaram.

Draudzes pr-ce Inta Briede pateicās sarīkojuma komitejai par idejām un nesavtīgo darbu. Tāpat arī draudzes mācītājs prāv. J. Čālis, pieminot visu bijušo Sidrabenes pārvaldes priekšnieku vārdus.

Apmeklētāju vidū bija daudzi, kas savā laikā bijuši nometnē kā bērni un bijušie Sidrabenes darbinieki.

Šajā dienā Sidrabenes 41. nometnes bērni teica ardievas skaisti pavadītai vasarai.

Bērnu iemīļotais V. Macko ir ļoti apmierināts ar šīs vasaras bērniem un vadītāju sastāvu (daļa bija no Latvijas). Nodarbību programma bijusi pārbagāta, un interešu grupu vadītāji bijuši isti lietpratēji. Bērni daudz mācījušies. Ikdienas izmantota arī peldētava. Īpaša vērība veltīta kārtībai teltīs un nometnes disciplīnai. Daži vecākie bērni iesaistīti kā palīgi vadītājiem. Mēģinājums izrādījies sekmīgs. Ikviens pildījis uzdotos pienākumus ar sajūsmu un labu pienākuma apziņu. Sportā bijusi liela dažādība. V. Macko pateicās Jānim Zentiņam par nometnei dāvinātajām 8 basketbola bumbām.

Nometnes žurnāls "Zils un Balts" ar Viļņa Blūmas vāka zīmējumu, sniedz ieskatu nometnes dzīvē pašu bērnu skatījumā vārdos un zīmējumos ar humora piedevām. Piemēram, zīlējumi, ko darījis šīs dienas vadītāji 2033. gadā: Edgars - dzīvos Floridā un sauļosies; Krista - ķīmijas inženiere Nasā; Ilze - vēl dziedās rokgrupā Latvijā; Anita K. - mācītāja Doma baznīcā; Viktors - vēl joprojām cirkus vadītājs; Paige - pludmales sargātāja Kristus Dārzā; Laima - apprecējusi baātnieku; Anita V. - neviens par viņu neko nav dzirdējis; Iveta - apkalpos vecos ļaudis viņu mītņē; Andra - bērnu dārza skolotāja utt.

Izcilus saimniece, kā vienmēr, bijusi Rasma Gaile.

Pieskaņoties latviešu valodas nepratējiem, ir tomēr jāatzīst, ka vēl nav tā isti mēģināts atrast veidu, kā sagatavot viņus pārējiem nometnes posmiem, kur valda latviešu valoda. V. Macko pielaiž, ka te varētu daļēji līdzēt, ja blakus parastām nodarbibām būtu arī kautkas līdzīgs skolai. Nepratējiem varbūt varētu turpināt šādu programmu, pārejot uz valodas pratēju nometni. Iespējams, ka tas prasītu liekus izdevumus, bet arī to var atrisināt. Vai Nomentes komiteja par tādām iespējām domājusi? Daļa bērnu uzturētos nometnē visu laiku, un tas dotu nometnē arī kuplāku bērnu skaitu. Klibo arī savlaicīga informācija.

Ž. Zentiņš

VAI ĶĪNA RĪKOS OLIMPIĀDI 2000. GADĀ?

Kur notiks Olimpiskās spēles 2000. gadā? Divpadsmit Starptautiskās Olimpiskās komitejas locekļi apceļo dažādas iespējamās ilstētas, lai izpētītu vietējo apstākļu piemērotību spēļu sarīkošanai. Diezin, vai viņus jebkur citur uzņems tik ķēniskīgi, kā tas noticis Ķīnās galvaspilsētā Pekinā. Ķīnieši uzskata, ka, uzticot viņiem spēļu sarīkošanu, pasaules lielvaras ieskaitītu Ķīnu sev līdzīgu valstu aprindās. Turklāt sagaida, ka spēļu norise dotu kādus 130 milj. dolāru tiru atlikumu. Prestižs un peļņa ir iemesli, kādēļ Ķīnas valdība ir tik ārkārtīgi ieinteresēta, lai Olimpiāde notiktu Pekinā un nevis Berlīnē, Brazīlijā, Istanbulā, Mančesterā vai Sidnejā, kas arī kāro spēļu rīkotāju godu.

Kas tik viss nedarīs Pekinā, lai labvēlīgi noskaņotū komitejas locekļu prātus! Pirmkārt, jau vairākās pilsētās daļās noslēgta apkure, lai melnie ogļu dūmi nepiekūpinātu gaisu. Taksīšu šofēriem un ātro uz kodu ielas pārdevējiem ieteikts vairākas dienas palikt mājā, lai augstie viesi pie gadījuma neiestrēgtu satiksmē

un tiem acīs nerēgotos taukaino kumosīņu tiesātāji ielās. Kādi 330 tūkstoši skolnieku pirms viesu ierašanās citīgi uzspodrināja visas satiksmes norādījumu zīmes pilsētā.

Tas vēl nekas. Valdība komitejai pasniedza arī dāvanu - divas greznas emaljētas vāzes, kas katra ir kādu 40 tūkstoš dolāru vērtā. Bet tas arī tikai sākums. Ķīnas valdība nolēmusi jaunajam Olimpiskajam muzejam Lozannā, Šveicē, uzdāvināt vienu no saviem vērtīgākajiem vēsturiskajiem dārgumiem - cilvēka lieluma terakotas figūru. 1974. g. izrakumos atrada veselu armiju šādu figūru. Pēc tām tiko vairāki muzeji visā pasaulē, bet Ķīna līdz šim noraidījusi pat 100 miljonu dolāru piedāvājumus par vienu figūru.

Labā iespāida radišanai pat atbrīvoja no cietuma dažus prominentus disidentus, ieskaitot Tšapaņmena laukuma demonstrāciju vadoni Van Danu. Un Pekinas Komunistiskās partijas sekretārs žurnālistiem teicis, ka Starptautisko Olimpisko Komiteju uzskatīt kā Dievu. Hm! Bet komunisti taču Dievu neatzīst!

Kā raksta Ņujorktaimsa korespondente Šerila Vudana (Sheryl WuDunn), Ķīnas valdības centieni iespāidīgi choreografēt Olimpiskās Komitejas apmeklējumu lieku reizi atgādina dzelzaino kontroli, kas Ķīnā aizstāj politisko brīvību. Piem., kādā lielā veikalā, kuņā iegriezās komitejas locekļi, visiem pārdevējiem bija stingri pavēlēts stāvēt pamatstājā, valkāt īpaši izsniegtos baltos cimdus un vēlīgi uzsmaidīt ciemiņiem. Hm! Uzsmaidīšanas mudinājums tīri labi noderētu arī dažu citu valstu veikalu pārdevējiem!

- Pretstatā Ķīnas valdības pūlēm, vienkāršie ļaudis, kuņiem vairākas dienas bija jāiztiek bez apkures un elektrības, cer, ka Pekinu neizvēlēšies par Olimpisko spēļu vietu. Viņi atceras 1990. gada Āzijas spēles, kad pilsoņiem bija "brīvprātīgi" jāziedo līdzekļi spēļu sarīkošanai.

Jautājumu par spēļu vietu starptautiskā Olimpiskā Komiteja izlems 23. septembrī.

Biruta Sūrmane,
Radio Brīvā Eiropa, Ņujorka

PAŠU RAŽOJUMI LATVIJĀ

Iepriekšējos gados, apciemojot Latviju, tautieši žēlojās, ka neko nevarot nopirkt, ko vajagot, jo paši neko neražojot. Galvenā nodarbība bija, t. s., "šīverēšanās" - viens otram kaut ko pārdeva, lai labi nopelnītu. Ja to nedarot, esot grūta dzīve. Neviens gan nejaudāja, cik ilgi varēs tā "šīverēties" bez ražošanas.

Šogad jau redzami Latvijas ražojumi. Jūnijā notika izstāde ar Latvijas un ārzemju ražojumiem, vairākumā lauksaimniecības mehānizācijas produktiem. Rīgas nomalē, Ramavā, Bauskas ielā, izveidota pastāvīga izstāžu vieta. Zem jumta ir 2500 kvadrātmetri un ārpusē 0.7 ha laukums. Kopš 1993. gada sākuma nodibināts uzņēmums ar pastāvīgu saimniecisku darbību. Tas organizē izstādes, dara izmēģinājumus, lauksaimniecības mehānizācijas aprūpi, kā arī dod padomus lauksaimniekiem. Izstāde ir apvienota ar tirgu. Turpat uz vietas var iegādāties izvēlētos ražojumus.

Jūnijā rīkotajā izstādē "Latvijas rūpniecība sadzīvei" piedalījās 55 Latvijas uzņēmumi. No š. g. 8. - 17. novembrim notiks plaša Latvijas lauksaimniecības izstāde, kuņā aicinās piedalīties ārzemju firmas. Izstādes veikals ir atvērts visu gadu. Tajā var iegādāties traktorū un citas lauksaimniecības mašīnas, to daļas, dažādus mājsaimniecības produktus, traukus, elektriskos piederumus, darba rīkus, auto rezerves daļas un c. Pieņem pasūtījumus no vairāk kā 40 firmām. Izstādes uzņēmumā ir speciālisti, kas līdztekus pamācībām veic dažādus remontdarbus.

Dziesmu svētku laikā izstādē bija daudz apmeklētāju. Tie varēja iepazīties ar traktoriem, kam jāuda no 6 - 75 zirgu spēkiem. Tie ražoti Minskā, Baltkrievijā. Vienam divriteņu traktoram bija Kanadas Briggs-Stratton firmas 8 zirgu spēku motors. Šie mazie divriteņu traktori ļoti noderīgi mazām dārzniecībām. Traktoram nāk līdz divriteņu transportpiekabe, arklis, ecešas, kultivātors, frēze un zāles plāvējs. Var piekombinēt ripzāģi. Pīrkt var vai nu visu komplektu vai atsevišķus priekšmetus. Latvijā ražoto mašīnu un darba rīku klāsts bija liels. Tajā bija sējmašīnas, kartupeļu stādāmās mašīnas, arkli, ecešas, kultivātori, frēzes, mākslīgo mēslu sējmašīnas, graudu kaltes, labības vērtījamās (pa vecam - "pucmašīnas"), gan ar cilvēka spēku,

gan ar elektrību dzenamās. Arī transporta piekabes ar saldējamām ierīcēm. Pīnsaimniecības vajadzībām Latvijā ražotas slaucamās mašīnas, nerūsošā tērauda piēna dzesinātāju tvertnes, veclaicīgās ar roku griežamās centrifūgas, dažādas sviēsta ķēnes jeb kuļāmās iekārtas.

Bez lauksaimniecības mašīnām un darba rīkiem bija citi pašu ražojumi. Starp tiem varēja atrast darba rīkus, elektriskos piederumus, velosipēdus pieaugušie un bērniem, gumijas apavus, apģērbus, somas, mājturības tīrīšanas līdzekļus un kristalu, ko dēvē par "Līvānu kristalu". Jāsaka, ka Latvija ir mācījusies daudz no citām zemēm un mēģina tās atdarināt.

Izstādi atstājot, nāca prātā teiciens: "Kas to varēja domāt, ka visu to ražo Latvijā?"

Praktiski priekšlikumi

Ja grib kādam Latvijā palīdzēt, jaskatās, vispirms, vai vajadzīgo var dabūt Latvijā. Noteikti tur ražojumi būs lētāki kā ārzemēs, un, patērējot vietējos ražojumus, taps palīdzēts Latvijas trūcīgajai saimniecībai. Mašīnas ar motoriem Latvijā vēl neražo, tādēļ jāpērk citu zemju ražojumi. Pašreizējos apstākļos praktiskāk un ekonomiskāk iznāk krievu ražojumi, kaut gan mums labāk patīktos tirgoties ar citām zemēm. Tā vēl ir nākotnes cerība. Tīrgū ir ļoti vienkāršs 18 zirgu spēku traktors, ko kopīgi plānojuši krievi ar ķīniešiem. Šāda mašīna vienkāršāka vairs nevar būt. Kāds lauksaimnieks, kam šāds traktors ir, teica, ka strādājot labi. Cena tikai ap \$ 1000.-. Zviedru firma "Sandwick" pārdod mežsaimniecībai vajadzīgos produktus - motorzāģus un c. Tiem vajadzīgas rezerves daļas, kuņām ir zemākas cenas, kā Amerikā pīrktajiem, kuņiem daļas nav dabūjamas. Amerikā pīrktiem zviedru firmas "Husquqrna" zāģiem rezerves daļas esot arī Latvijā.

Ja Jums nepieciešama informācija, variet zvanīt man, tel. 416-839-1257.

Dr. A. Vanags

INDIĀŅU ĀRSTNIECĪBAS VEIDS - ZONU TERAPIJA

Saruna ar 2. Rīgas pilsētas slimnīcas zonu terapistu
Jāni Gaibišeli

Žurnāls "Veselība", ko reizi mēnesī izdod Rīgā, ārste Voitāne 1992. g. janvāra numurā bija ievietojuši rakstu "Saruna ar Dr. Ficsgeraldu", iepazīstinādama lasītājus ar viņa ieteikto dabīgās ārstniecības metodi - zonu terapiju (Reflexology). Tani laikā Dr. Voitāne strādāja 7. Rīgas pilsētas (Gailezera) slimnīcā, sadarbojās ar terapistu Jāni Gaibišeli un kļuva par zonu terapijas atbalstītāju. Savā rakstā viņa pieskārsās zonu terapijas vēsturei. Dr. Ficsgeralds ap 20-tiem gadiem strādājis kādā indiāņu rezervātā. Būdams ļoti humāns un dievticīgs, ieguvis indiāņu draudzību un uzticību. Tie iepazīstināja viņu ar vairāk nekā 1000 gadu seno indiāņu ārstniecības metodi - pēdu masāžu. Atgriežoties darbā kādā slimnīcā, viņš ķērās pie šī ārstniecības veida zinātniskas pētīšanas. Ar spēcīgu mikroskopu palīdzību atrada, ka nervu gali, kas izvītoti cilvēka pēdās, laiku pa laikam pārklājas ar sāls un skābju kristaliņiem. Tādā gadījumā nervam atbilstošais orgāns paliek slimš, jo nerviem zūd iespēja pievadīt tam barību - asinis. Lai slimnieku izārstētu, ar dziļās masāžas palīdzību jāattīra nervu galus no kristaliņu nogulsniem. Tādā veidā var izārstēt slimniekus, kuņiem parastā ārstniecība nevar palīdzēt.

Terapists J. Gaibišels šo terapiju vairākus mēnešus praktizē Toronto. Ir pārliecināts, ka šī terapijas metode ir popularizējama. Diemžēl, šai dabiskās ārstniecības sistēmas iepazīstināšanai nav mācības iestāžu. Anģļu valodā par to izdotas tikai 2 grāmatas.

Zonu terapija nav tikai vienkārša kāju pīrktu masāža. Ir jāzin, kur atrodas attiecīgo orgānu nervu gali, jāprot tos atrast. Terapija ir samērā sāpīga. Jo orgāns slimāks, jo lielākas sāpes.

J. Gaibišels slimnīcā strādā ar grūti ārstējamiem vai neārstējamiem slimniekiem. Daudz bērnu Latvijā piedzimst ar smagām alerģiskām un bronchiālām astmām, ar slimu mugurkaulu un citām slimībām. Panākumi teicami. Gaibišels atzīmē, ka ar zonu terapijas palīdzību, meklējot nervu saknes un tos masējot, varot pārbaudīt visa ķermeņa veselības stāvokli - uzstādīt diagnozi. Piemēram, cukurslimniekiem esot 12 pīrktu zarnas vājums un tā nespējot pārstrādāt uzturu. Pārbaudot aizkuņģa

dziedzeņa darbību, atrodam, ka tas ir novājināts un neizdala 12 pirkstu zarnai vajadzīgo sulu. Seko aknu pārbaude un atrodam, ka tās nepieņēdā aizkuņģa dziedzerim vajadzīgo vielu, un tā iesākusies cukurslimība, ko neārstē parastā medicīna. Bet ar attiecīgo nervu masāžu atbrīvo nervu galus un iesākas atveseļošanās.

Zarnu terapija iedarbojas arī uz iekšējo sekrēciju dziedzeriem un nostiprina visu nervu sistēmu. Parasti jau pirmā sažāva uzlabo asins cirkulāciju, rādot, ka slimības pazīmes mazinās.

J. Gaibišiem arvien interesējusi medicīna. Starpcitu, viņa dēls ir ārsts un slimnīcas direktors ārpus Rīgas. Viņa rokās mašīnrakstā nonākusi Ficšgeralda mācība par zonu terapiju, tā viņu ļoti ieinteresējusi. Ilgu laiku slimība piemeklējusi viņa meitu, aktīvu sportisti. Neviens ārsts nespējis palīdzēt. 1984. g. viņš iesācis meitu ārstēt ar zonu terapijas palīdzību. Panākumi pārsteiguši ārstētāju. Meita pilnīgi izārstēta un strādā Latvijas televīzijā. Nākošais panākums ir drauga Imša izārstēšana, kas bija uz gultas kā neārstējams no insulta sekām. Pēc 2 mēnešu ārstēšanas ar zonu masāžu, draugs izveseļojās.

Redzēdams, ka šī ārstēšanas metode izrādās sekmīga, Gaibušels griežas pie Rīgas veselības daļas vadītājas, ārstes Grigānes ar ierosinājumu popularizēt zonu masāžas ārstēšanas metodi plašākai izmantošanai. Ierosinājumu pieņem un J. Gaibišels sāk strādāt slimnīcā sadarbībā ar ārstiem kā zonu terapistu. Viņš iepazīstina 10 ārstus, no kuriem 2 paši iesāk tās pielietošanu.

J. Gaibišels ir palīdzējis arī vairākiem šejienes latviešiem.

Ž. Zentipš

VĒSTULES

APSTĀKĻI LATVIJĀ

Es šovasar nodzīvoju pa Rīgu. Valija ar savu lielo ģimeni (suni un kaķi ieskaitot) gribēja uz 10 dienām aizbraukt uz laukiem. Bet sola sliktu laiku. Žēl gan. Ja braukšana tik dārga un ja nevar isti baudīt vasaras priekus, labāk nebraukt nemaz. Dēls pa brīvajām dienām brauca zvejojot. Es pāris reizes aizbraucu līdz par mašīnas sargu. Reiz pat salasīju puslitrū meža zemeņu. Mellenes aug dzijāk mežā, tās meklēt negāju.

Pie mums, Rīgā, dzīvokļu aplaupīšana turpina pieaugt. Reiz zagļi bija mēģinājuši izcelt Valijas dzīvokļa durvis no engēm. Nebija līdz galam izdevies. To atklāja suns, lēkdams pret durvīm ar savu svaru. Tās palika kaļājoties, lai gan bija ar atslēgu aizslēgtas. Tā var sacīt, ka tas lopiņš savu maizīti godīgi nopelnā. Arī lifts Valijas mājā samaitāts. Huļīgāni izdedzinājuši pogas. Tās vairs to nedarbina. Nu jākāpj 9. stāvā kājām. Neviens ne labo.

Pamazām sākam vingrināt smadzenes ar jaunās naudas apgūšanu. Kamēr vecā nauda vēl apgrozībā, ir ko palauzīt galvu rēķinu mākslā. Īpaši veciem ļaudīm. Ir pat bijuši krāpšanas gadījumi, kad latu vietā vecenītei izdotas kaļalaika monētu ripiņas. Daudziem nav brīļļu, jo tās nu maksā dārgi, nevar vairs nopirkt. Bet bez brilles jau to naidīņu neiepažīsī. Šmugulētājiem pavēries atkal jauns darba lauks. Valsts kasē joprojām tādš caurums, ka tā nekādi nevar un nevar piepildīties. Gluži kā tai pasakā par ganiņu, velnu un cepuri. Pensionāriem vēl ilgi būšot jādzīvo ar Ls 15 mēnesī. Bet mirt arī nedrīkst. Piederīgiem nebūs naudas ar ko ierakt zemē. Apbedīšana šodien izmaksā ļoti dārgi. Slimnīcās mirušos piederīgie reizēm pat neņemoties vairs apbedīt. Lai to darot uz valsts rēķina! Kaut nu ātrāk reiz uzceltu to krematoriju. Pelnus tad varētu sabērt kastītē un turēt kaut vai uz kumodes.

Klapatas par apbedīšanas lietām šodien pārrunāja pat pa radio. Bet ar to jau nekas negrozīsies. Kaprači plēsis kā plēsuši par bedres rakšanu. Tik vien būs tā labuma, ja sāks tomēr mirušos kremēt, ka neviens zaglis tevī no kapa ārā vairs neraks, labi zinādams, ka tur apakšā tikai pelnu čupiņa vien būs. Nebūs vairs ordeņu un zelta gredzenu ko ņemt... Un saulīte spīdēs atkal spoži un rasiņā mazgāsies rīts, un gotiņas kūti maus mū, mū, un saimniece spainīti pieniņu slauks... Kā redzi, esmu sākusī apgūt visiem līdzī vecās ziņģes (tāpat, kā tur, Valmierā). Tev tur, Amerikā, to vis nemācis, tāpēc brauc vien šurp uz Rīgu tās gudrības smelties. Tā es sevi uzjautrinu, kad man reizēm uznāk skumīgs prāts, domājot, ka drīz no manis arī tikai kaulu čupiņa

paliks. Tāda pati, kā no Jāzepa Vitola. To parādīja arī TV skatītājiem. Laikam, lai tie vēlāk nerunātu, ka viņa pišļi tai zārkā nemaz nav bijuši.

Nu, gaidīsim, vai Kārļa Ulmaņa meklētājiem paveiksies ar viņa pišļu meklēšanu. Pašreiz darbi pārtraukti. Tos atsāksot rudenī. Domāju, ka pēc tik ilgiem gadiem tos būs grūti atrast, un diezin vai tos vispār atradis.

Es pašreiz lasu jauniznākušo grāmatu par Jāzepu Vitolu un domāju, ka cilvēku attiecības mūsu zemē maz mainījušās pēdējo 70 gadu laikā. Arī toreiz 20- un 30-tajos gados, kad Vitols atgriezās Latvijā, nodibināja Latvijas Konservatoriju un mēģināja iesaistīt mūsu mūziķus un to draugus kādā mākslinieku kopā, kas būtu līdzinājusies savulaik pirms kara mūzikas mecenāta Beļajeva "piektdienām", viņš sadūries ar mūsu cilvēku neuzticību, vienaldzību, pat nenovēlību. "*Mūsu loģi aizklīsterēti ar nenovīdības un neuzticības papīra drīskām*", skumīgi atzinis Vitols. Un tā viņš šeit juties tāds kā izstumts no mākslas dzīvā ritma, jo viņam šeit nav bijis neviena, ar ko kopā papriecāties par kopīgiem centieniem, par kopīgiem panākumiem. Ja J. Vitols spētu piecelties no kapa, viņš varētu atkārtot šos vārdus.

Nekas nav mainījies. Tā pati neizpratne, vienaldzība, neuzticība, un galvenais - skaudība, nenovīdība. Katrs politiskais grupējums Saeimā skatās ar lielu neuzticību uz pārējiem un skauž, ja kādam vairāk paveicies. Miļlais Dievs, dodī jel šiem cilvēkiem prātu! Pašreizējā situācijā mums vajadzētu aizmirst visas nesaķaņas un būt kā vienam mūrīm pret ienaidnieku, citādi būs jāraud gaužas asaras. LNNK vadopi stūrgalvīgi turas pie savām domām, nav elastīgi, un tāpēc es viņus vairs diez kā neceinu.

Pasaulē jau notiek tik daudz nelaimju bez cilvēka ziņas - plūdi Misisipi, zemestrīce Japānā, kas cilvēkiem atnesuši lielu postu. Būtu jele vismaz nomierinājusies un nestridējusies savā starpā! Bet daudz ir to, kas grib spēlēt "pirmo vijoli", nedomādami par to, ka orķestri ir patīkamāk klausīties nekā atsevišķa instrumenta spēli. Bet cerēsim, ka gaisma pārspēs tumsu!

E.

ATKLĀTA VĒSTULE JŪLIJAM POČAM

Visiem zināms, ka Latvijā ir 2 DV grupējumi. Lielākajā - Nacionālo DV Latvijas Apvienībā (NDV LA) - ir pāri par 3000 biedru, un tie savās rindās neuzņem bijušos Komunistu Partijas biedrus, kandidātus un Padomju varas funkcionārus. Mazākuma grupējums, biedru skaits ap 650, nav par savu biedru sastāvu tik izvēlīgs. Pat viens no bijušajiem priekšniekiem (U. Pakalniņš) ir bijis Kompartijas kandidāts. Šis atšķirības biedru klasifikācijā arī ir viens no galvenajiem iemesliem domstarpībām un šķērslis apvienošanās mēģinājumiem. Rietumu DV savās delegātu sapulcēs ir pieņēmuši lēmumus un rezolūcijas, ka Latvijas DV lietās neiejausies un ka savas domstarpības tiem ir jākārtu pašiem.

Laiks 9. jūnija/93 rakstā "DV organizācijas darbinieku sanāksme" J. Počs, aprakstot 23. maija informācijas darbinieku sanāksmi Straumēnos, ar veselam saprātam neizprotamu loģiku secina, ka ar vienas grupas (3000) deklarējumu, ka tā nav otras grupas (650) sastāvdaļa, atkrit visi argumenti pret iejaukšanos LDV lietās. Nav iespējams izlobīt, vai tas ir J. Poča personīgais jeb visu sanāksmes dalībnieku atzinums. Ja augstāk minēto varētu uzskatīt par tādu neizdevušos joku, tad nākošais J. Poča apgalvojums jau ir daudz nopietnāks. J. Počs raksta, ka **DVCV ir apstiprinājuši LDV par "tiesisko mantinieci DV organizācijai Rietumos."** Mūsu vietējais DVCV loceklis A. Kalupnieks par šādu apstiprinājumu vai lēmumu neko nezina. Šāds apstiprinājums izklausās pēc politiska testamenta. Vai DVCV šādu "apstiprinājumu" var vai drīkst pieņemt bez delegātu sapulču lēmumiem? Vai šis lēmums būtu pieņemts kādā no slēgtajām sēdēm? Ko par šo Poča "apstiprinājumu" domā pārējie DVCV locekļi? Vai minēto "apstiprinājumu" Počs publicējis pats savā ierosmē jeb saziņā ar pārējiem DV Prezidija locekļiem?

Ja ne vairāk, Počs varētu vismaz paziņot, kur un kad šis apstiprinājums ir noticis, balsojuma rezultātus un kuņi DVCV locekļi ir bijuši "par" un "pret" šo apstiprinājumu. Vai pastāv iespēja, ka J. Počs zin kautko vairāk kā parastie ierindas vaņagi, un tā neviļus un nepārdomāti būtu aizsteidzies notikumiem priekšā?

Z. Akots, DV Toronto nodaļas vaņags

Goda vārds! Rīgā uz ielas rokā iespiesta lapa ar tieši šādu tekstu:

DĀRGIE DRAUGI!

Mēs pārstāvam amerikāņu kompāniju KELLOGGA, kura ir pirmajā vietā pasaulē "cereals"—graudaugu produktu brokastīm—ražošanā. Tagad KELLOGGA kompānijai ir filiāle un rūpnīca Latvijā—KELLOGGA LATVIJA.

KELLOGGA'S dibināta gadsimta sākumā, un tā ir desmit labāko Amerikas kompāniju sarakstā ar visaugstākiem ražošanas standartiem un darījumu ētiku jau vairāk nekā 80 gadu.

Mūsu rūpnīcas ir visos kontinentos.

KELLOGGA'S produkciju realizē 130 pasaules valstīs.

KELLOGGA'S vēsture ir tradicionālo amerikāņu brokastu pārtapšana par visas planētas iecienītām brokastīm.

Pats populārākais mūsu kompānijas produkts ir KELLOGGA'S CORN FLAKES, ko izgudrojoši kompānijas dibinātāji W.K. KELLOGGA un ārsts G.H. KELLOGGA.

Daudzu valstu iedzīvotāji ir papildinājuši savas ierastās brokastis un izvēlējušies KELLOGGA'S CORN FLAKES, jo šis produkts ir:

- * kvalitatīvs—gatavots no labāko dabīgo žāvētu kukurūzas
- * garšīgs
- * veselīgs—vitamīniem bagāts
- * gatavs lietošanai un viegli pagatavojams

Mēs rekomendējam to lietot ar svaigu pienu, bet pēc Jūsu vēlmes, to var lietot arī ar kefīru, jogurtu vai sulu.

KELLOGGA'S CORN FLAKES iepakojums nodrošina produkta svaigumu pat pēc kārbas atvēršanas.

KELLOGGA'S CORN FLAKES ir ātri pagatavojamas.

Brokastu pagatavošana ģimenei aizņem ne vairāk kā 2 minūtes. Jūsu prombūtnes laikā pat bērniem neradīsies problēmas pagatavot sev garšīgu ēdienu. Izmantojot KELLOGGA'S CORN FLAKES pusdienās, Jums ir iespēja taupīt darba laiku, to var lietot katrreiz, kad nepieciešams ātri, viegli un garšīgi pāēst. Ērti ņemt līdzi ceļojot.

Regulāra KELLOGGA'S produktu lietošana stiprinās Jūsu veselību. Zinātniski pierādīts, ka valstis, kuras uzturā galvenokārt lieto graudaugu produktus, saslimšanas gadījumi ar sirds-asiņsvadu slimībām, aptaukošanos un vēzi ir ievērojami mazāk nekā valstīs, kur tradicionāli ēdienkartē izmanto galas ēdienus, tāpēc ka graudaugi ir bagāti ar vitamīniem un organismam nepieciešamām šķiedrvielām, kas veicina gremošanas trakta darbību.

KELLOGGA kompānijas produkti Amerikā ieguvuši popularitāti gadsimta sākumā lielu pārmaiņu laikā, kas bija saistīts ar jaunu dzīves veidu konkurenci apstākļos, kad cilvēki nevarēja atļauties tērēt savu laiku ēdiena pagatavošanai.

Jaunais dzīves veids prasīja jaunu, lietošanai gatavu, garšīgu un veselīgu ēdienu.

KELLOGGA kompānija ir laimīga dot savu ieguldījumu Latvijas atdzimšanā, jaunas sabiedrības veidošanā un veselīga dzīves veida nodrošināšanā. KELLOGGA kompānijas rūpnīca Latvijā veicinās arī citu Latvijas nozaru un firmu attīstību un augšupeju.

KELLOGGA'S CORN FLAKES—ar mums brokasto visa pasaulē!

Ar cieņu un vislabākiem novēlējumiem,

KELLOGGA KOMPĀNIJA

Dārgie kelogieši!

Jūsu dūšīgā lapa ieradās kā liels pārsteigums! Nemāku uzsaukt nevienu 'Kellogg' firmas darbinieku, ne Latvijas filiālē, ne galvenā birojā Kaujupītē (Battle Creek), Mičiganas štatā, kur nu vēl kādu autentisku Kelogu un, lai kā rakņājos atmiņās (arī ballīšu u.c. miglaināku momentu purā), neizlobas kur un kā mūsu 'draudzība' būtu tik kvēli iedegusies, ka pēkšņi paguvusi iesvilt 'dārgo' rindās. Angļi teiktu: nav neviens mūs formāli iepazīstinājis. Bet nekulturny arnīši piedauzīgi 'pieteiksies' svešam, nobrauks uz 'Tu' vai otrs grib, vai ne. Tātad uzrunāti 'potenciāli pircēji', neviens cits... un pieredze māca: nedraudzējies ar to, kas tev taisās ko pārdot.

Ja 'korpānija', draugi, ir 'Kellogg', kāda tai slimība piemetusies ar 'Kelloggapostrofsunes'? Mūsu valodā apostrofus nelieto lai apzīmētu piederību! Vai tik nav kāds gramatikā trīsrāminus izcīnījis Garezera absolvents firmas blēņas pārāk jūsmīgi tulkojis... un tā Latvijā ievadam ne vien kapitalisma proces, bet arī jauna veida paviršību—kā piedevu 'palīdzībai'.

Drizāk: 'Kelogu firma 80 gadus turas ASV 10 labāko klubā un izceļas gan ar ražojumu kvalitāti, gan ētiku biznes darījumos'. Bet: 'labāko' izvērtēšana nopietni sākas tikai pēc Otrā pasaules kara; tad ņēma klāt arī citus rādītājus, piem., peļņu; nav firmas, kas no tabulas pirmām desmit vietām nebūtu izkritusi uz vienu, vai vairākiem gadiem. Teiktais, tātad, ir bleķis. Arī tāda veida reklāmām 'realizē produkciju' (resp., tās nemitīgi ražo firmas vārdkaļi).

Kukurūzu pārslīņas (slavenās 'FLAKES') 'pārtapušas' (re, metamorfozel) 'par visas planētas iecienītām brokastīm'? Draugi, miljoni to nezina Ķīnā, arābu valstīs, Krievijā. Varbūt firmas 'misija' (ne 'vēsture') ir tādu globālu mērķi panākt, lai tad varētu godīgi teikt, ka pasaule 'ar mums brokasto' (gan ne vienlaikus, vienkopus!). Pie tam—uzmanīgi! Ka tikai kāds to 'ar mums' nepārprot kā mājienu firmas ierēdņiem 'pārtapt' šašļikos... vai pārslās...

'Produktu' apjūsmo bez gala—un jēgas. 'Garšīgs'? Kā kuram. 'Veselīgs'? Salīdzinājumā ar—? Bet... 'pagatavojams'? Piena pieliešanu, un momentā cukura, augļu, vai cita kā 'rekomendēta' (ieteikta?) uzbēršanu drudzainākā izdorna netēlos kā 'pagatavošanu'. ('Pat bērns' to var.) Un cik 'ērti' pārslām ceļojumā ņemt līdzi to pienu, cukuru, augļus, karotes, bļodas? Ļoti interesants ir apgalvojums, ka pārslas 'taupa darba laiku' tā, kā bankā: vēlāk 'to var lietot katrreiz, kad nepieciešams'... patiesi, tādu spēcīgu fenomenu šeit gan nebijām ievērojuši!

Nav, draugi, arī 'pierādīts', ka šīs pārslas maģiski 'stiprina' veselību. Ir gan 'zinātniski' (un izvēlīgi) izcelts no statistikas 'fakts', ka tur, kur gaļas tik pat, kā nav (tāpēc ēdienreizēs 'galvenokārt' jālieto graudaugi) ar minētām kapitalisma sirds-tauku likstām saslimst 'mazāk'. No otras puses tomēr derētu minēt, ka mēs, savukārt, mazāk ciešam no bada, dizintērijas, tifa, bērnu slimībām, utt.—un savā 'traktā' dzīvojam krietni ilgāk. Arī tā ir diezgan 'veselīgi'...

Kelogiem izdevies samērā jauks, bet tomēr kosmiski nenozīmīgs izgudrojums. Viss. To tagad notēlot kā ideālu, plānotu 'atbildi' nevaļīgu strādnieku 'prasībām'—kuras izcēlušās urbanizācijas 'maiņu' posmā gadsimta sākumā un it kā turpinājušās bez apstājas līdz šai dienai—ir ciniska pāris vēstures fragmentu piešūšana firmas reklāmai un, kopumā, aplamība. To laiku steigu un 'konkurenci' (i ne vienu, ne otru pārslīņas neatspēkoja!) nevar salīdzināt ar ejošo (kurā pārslīņas arī neko daudz nelīdz); turklāt, jauni 'apstākļi' vienmēr izraisa jaunus dzīves veidus—un ievieš jaunus ēdienus, piem., līdzīgi slaveņos 'burgerus'. Vai tos katru dienu neiztirgo lielākā skaitā, kā pārslu kārbas? Kāpēc?

Pie beigām nopietni: Kellogg firma var būt izteikti 'laimīga' ar iespēju veidot 'pārbaudes' biznesi Latvijā, tīla pozīcijā uz lielo Krievijas tirgu ja viss izdodas labi—bet tas ir un paliek peļņas pasākums, nekāds 'ieguldījums atdzimšanā'. Lielas firmas tādus 'ieguldījumus' izkārtu izdevīgās vietās, bez emocijām. Tas arī maz dos 'jaunas sabiedrības veidošanai'; nopietnāki faktori būs krievu armijas un migrantu izvākšana, vispārējas latviskas kārtības ieviešana. Ar 'veselīgu dzīves veidu' tāpat: vispirms jāattīra tauta, vide, cilvēku attiecības—tad lai nāk kukurūzu pārslīņas. Un kā fabrika 'veicinās citu Latvijas nozaru' (kādu?) attīstību? Pirks kukurūzu no jaunsaimniekiem? Pārdos tiem pārslas par lētu naudu? Ziedos tās trūcīgiem, bērņu namiem, daudz bērnu ģimenēm?

Piedāvāto 'cieņu', re, mazliet rūpīgāk jāizdomā; laba vēlējumiem jāizskan skaidrākā valodā.

.....Juris Mazulis.....

ATKLĀTA VĒSTULE

DV KV priekšsēdim G. Šubiņam un valdei:

Šī gada delegātu sapulcē DV Toronto nodaļas valdes loceklis un ārējās informācijas daļas vadītājs Verners Cinis demonstratīvi noņēma savu DV biedra nozīmi un augstāko apbalvojumu un atklāti vērsās pret DV organizācijas augstāko vadību, atsakoties nozīmi nēsāt tik ilgi, kamēr vadībā darbosies mūsu visu zemju demokratiski ievēlētais DV priekšnieks - Jānis Frišvalds.

Publiski nostājoties pret organizācijas augstāko vadību un pazemojot organizācijas nozīmi un augstāko apbalvojumu, Verners Cinis grauj organizācijas morāli un ar tādu nostāju nedrīkst sastāvēt DV organizācijas biedru rindās, it sevišķi vēl ieņemt Ārējās informācijas daļas vadības posteni DV Toronto nodaļas valdē.

Gunārs Šubiņš, pieņemot glabāšanā Verneram Cinim Centrālās valdes piešķirto apbalvojumu - zelta nozīmi - līdz laikam, kad Jānis Frišvalds vairs nebūs vadībā, ir atbalstījis V. Ciņa rīcību.

Šāda rīcība nav pieļaujama, ja gribam pastāvēt kā nedalāma, vienota un stipra organizācija.

Vidvuds Lejiņš,
Etibicoke, Ont.

ROSOLS?

Paldies par MLB Ziņotāju. Sevišķi interesanti ir Jūsu raksti un Jūsu rakstīšanas veids un satura atklāšana. Kā Jums agrāk rakstīju, būtu derējis vienu otru rakstu paredīgēt, saīsināt. Tā nav preses brīvība, ja iespējā visu, ko atsūta. Tā ir anarchija, labākā gadījumā rakstītāju diktatūra un lasītāju mocīšana. Bieži reliģisko un politisko rakstu autori maļ sen zināmas un neizdiskutējamas problēmas, par ko lasītāji vairs galvas nelauza. Preses brīvība sākas no redaktora galda. Ja redaktoram nav brīvas rokas veidot laikrakstu, tad tur iznāk tikai rosols. Protams, dažiem garšo rosols! Man nepatīk, ka MLB Ziņotājā ir pārspiesti daudzi citur lasīti raksti, bet neba visi lasa visus izdevumus (Laiku, Latviju-Amerikā, Brīvo Latviju, Jauno Gaitu, DV Mēnešrakstu u. c.).

Aleksandrs Arvids Zariņš,
Austrālija

@ **Redakcija**, salīdzinot ar citiem izdevumiem, pārspiež maz. Tas tomēr nav aizbildinājums. Ja kādreiz gadās, ka atsevišķi raksti lasīti arī citur, iemesls ir tas, ka daudzi rakstītāji tagad savus rakstus piesūta no 3-4 izdevumiem reizē, cerībā, ka ievietos vienā vai visos. Tur nekādu problēmu nesaskatām. Itin bieži raksti MLB Ziņotājā parādījušies pirmkārt un tad tikai citos izdevumos. Un, tik tiešām, daudzi MLB Ziņotāja lasītāji nesapņem daļu vai pat visus vēstules rakstītāja pieminētos latviešu trimdas izdevumus.

MLB Ziņotāja satura - rosola veidošanā redaktors uzņemas visu atbildību. Viss saņemtais netiek iespiests un raksti tiek isināti. Un par to arī ir jāsaņem nenovēršama kritika. Visiem neizpatīk. Ar izpatīkšanu nenodarbojamies, tas vienkārši neatmaksājas un nav iespējams. Sakām paldies ikvienam, kas atļina laiku un nāk ar saviem ierosinājumiem. Cenšamies tos iespēju robežās ievērot.

Red.

CITS KOMENTĀRS

Ar lielu prieku lasīju MLB Ziņotāja šā gada jūlija numuru: a) "r" konsekventi lietāts; b) lietāts "o" burts; c) pareizi lietāti attieksmes vietniekvārdi "kas" un "kuŗš"; d) visvairāk priecājos, ka, pārspiezdami no "Literatūras un Mākslas" 1993. gada 14. maija numura "Atgriešanos" (nominatīvs "Atgriešanās"), esat pārcēlušies šai rakstā okupētās Latvijas sakropļoto pareizrakstību oficiālajā!

Lai Dievs mums palīdz ciņā par mūsu nabaga sērdieniti - dzimto valodu un tās pareizrakstību! Ciņa būs grūta, nedrīkstam pagurt.

Aleksis Kalniņš,
Čikāgā

"VATERLAND, DU BIST VERLOREN!"

Epigramma par tekošo momentu

"Latvija - daudztautu zeme," profesors Andris Kreija ("Akadēmiskā Dzīve", Nr. 34, 1992. g.)

"Daudzkultūru valsti, kāda būs nākotnes Latvija, ar vecām fašistiski iekrāsotām formulām nevarēs iztikt," profesors Andrievs Ezergailis ("Jaunā Gaita, Nr. 191, 1993. g.)

Arvids Pelše, Augusts Voss, Boriss Pugo
(šai rindai mūsu vēstures gaitā
nav noteicams sākums, ne izlēšams gals!) -

Maskavas satrapi ar lielu varu,
ar bezrūpīgu dzīvi un bez sirdsapziņas,

tie palīdzēja pa gaŗajiem okupācijas gadiem
ar migrantu divīzijām

pārvērst Latviju daudz-tautību zemē,
kur daudz-kultūru valsti

un vēl nekur nepiedzīvotā "tautu draudzībā"
tapa jaunā, krieviski runājošā padomju tauta.

Cik ļoti savās trimdinieku sāpēs vēlējāties,
kaut vecajiem Peļšēm, Vosiem, Pugo nekad,
nekad nebūtu piedzimuši tādi pēcnācēji!

Līdz piepeši ar negaidītām gudrībām mūs pamodināja
latviešu profesori Rietumos:

re, lielā zinātniskā mierā viņi paziņo,
ka pieņem zināšanai

Peļšes, Vosa, Pugo un pārējās sabiedrības
(a neierobežotu rīcības brīvību)
roku darbu par "fait accompli". 1)

Latvija, viņuprāt, esot daudz-tautu zeme.
Tāpat, dito, Latvija nākotnē būšot
daudzkultūru valsts.

Bet tie, kas domās vai darbos gribēs,
lai būtu citādi un taisnīgāk,

tie lai zina jau šodien:
"Jaunās Gaitas" Ezergailis neskoposies

(tāpat kā reiz žīdu bende
kaprāļ-majors Viktors Arājs 2)
ar lodēm neskopojās!)

un fašistu titulu piešķirs un dāsni dalīs
pa labi un pa kreisi...

"Fünfundzwanzig Professoren,
Vaterland, Du bist verloren!" 3)

Aivars Ruņģis

1) Nodarīts darbs

2) Pēc latviešu žurnālu un laikrakstu piemēram, "Universitas", "Laiks" u. c. tradīcijas aiz Viktora Arāja vārda būtu jāatzīmē arī viņa akadēmiskā piederība - lett.

3) No Vācijas politiskās vēstures dokumentiem:
"Dievdesmit pieci profesori (pie teikšanas),
tēvzeme, tu esi pagalam!"

vai, mēģinot atdzejot:

"Divundesmitpieci profesori ja ko teic,
tie vienā paņēmiēnā tēvuzemi veic!"

Redakcija gaida Jūsu vēstules! Lūdzam tās rakstīt, ja iespējams, ar rakstāmmašīnu un vienas rindas atstarpī. Tas ievērojami atviegļina pārrakstīšanas darbu. Rakstītājiem jāuzdod pilns vārds un uzvārds, adrese un telefona numurus. Vēstules jāparaksta. Rakstiet kodolīgi un par tematu! Ievērojiet iesūtīšanas termiņu - ik mēneša 15. datumu!

Dievs bija labi atpūties pēc lielās zvaigžņu un planētu laišanas debesu lokā. Tagad, apskatot visu to, tas likās varens darbs. Varens gan. Tomēr tur trūka kautkas, to nojauca arī Dievs. Vajadzētu kaut ko skaistu, kautko tādu, kas vēl nekur nav bijis, tā prātodams, Dievs apskatīja savu laidumu. Tukšas, tukšnešainas bija planētas, kas gan cēli riņķoja ap savām saulēm, tomēr tur nekā skaista nebija. Šoreiz Dievs bija nodomājis radīt kautko skaistu, ne varenu, kā līdz šim, bet skaistu. Skaistu izgudrot nemaz nav tik viegli, kur nu vēl radīt. Tā Dievam pagāja miljoniem gadu, līdz viņam bija skaidrs, kas ir skaists. Šoreiz debešķīgi skaists, tā sprieda Dievs un sāka rīkoties.

Pieradis radīt un laist varenas lietas, Dievam ap šo sīko skaistumu vajadzēja atkal pēmties daudzus miljonu gadus, līdz beidzot tas bija paveikts.

Tā bija maza, pavisam nomaļus pamesta planētiņa. Dievs viņu nosauca par zemi un sāka šo zemi veidot. Tai jābūt skaistai. Tādai kā vēl nekur debesu plašumos. Šāda atziņa Dievam patika. Pagāja daudzi miljonu gadi, bet Dievs jau gadus neskaita, un zeme pieņemas skaistumā. Vispirms Dievs laida gan zāli, gan kokus, gan puķes, gan upes, un kur tad vēl skaistos ezerus. Viss tas bija harmoniski saskaņots.

Tad upēs un ezeros, Dieva laistas, saradās visādas zivis un cita dzīvība. Pašam par to vajadzēja priecāties. Beidzot, lai visu nobeigtu, Dievs zemei deva gan putnus, gan dzīvniekus, gan visādus kukaiņus un rāpuļus. Katram sava vieta un darāmais darbs. Tas viss bija gadu miljoniem veidots un tagad Dievam, visu to redzot, radās priecīgs prāts par labo veikumu.

Tā kādu laiciņu priecājies (kādus divdesmit miljonu gadus) Dievs nolēma mazliet atpūties. Darbs likās labi padarīts un atpūta pēc tik pamatīga veikuma arī derīga.

Velns, ar ko Dievs lāga nevarēja sadzīvot, pa to laiku nāca apskatīt Dieva laidumu. Velns neticēja savām acīm. Kautko tik skaistu pat sapņos viņš nebija redzējis. Radās dusmas, skaudība un griba visu to izpostīt. Bet kā to veikt?

Velnam ar Dievu bija noruna - neaiztikt vienam otra laidumu. Nevarēja to visu samīt un apgāzt. Vajadzēja kautko tādu, kur Dievs nevar piesieties. Velns sāka gudrot. Pēc dažiem miljoniem gadiem izgudroja arī: es ielaidīšu savu laidumu Dieva zemē, iedēšu tur savu olu. Likšu viņam Dieva laisto zemi postīt. Par to bagātīgi atalgošu. Teikšu, ka tāda ir tā Kunga griba, un vai tad es neesmu Kungs pār visu, ko esmu laidis? Tā Velns virs zemes laida savu dzīvnieku. Nosauca to par Cilvēku.. Cilvēkam viņš uzdeva postīt un iznīcināt visu, ko Dievs ir laidis virs zemes. Iznīcināt tik pamatīgi, ka zeme atkal kļūst par tukšu planētu. Par to Velns cilvēkam apsoliya valdnieka godu virs zemes un mīlzum daudz zelta.

Cilvēks tad arī centās. Iznīca veselās dzīvnieku un putnu sugas. Cilvēks izgudroja visādas mašīnas ar ko ātrāk un pamatīgāk sabojāt Dieva pasauli. Ezeros reti vairs bija zivis, no gaisa lija inde, kas pamazām saindēja zemi. Iznīcināja kukaiņus, nebija kukaiņi, pazuda putni. Putni un dzīvnieki sāka dzimt kropļi, arī cilvēki dzima kropļi, jo pašiem vajadzēja savu indi ēst.

Velnam tas neko nenožīmēja, jo viņš lika cilvēkam vairoties līdzīgi parazitam. Lai savu postīšanas darbu pastiezinātu pirms Dievs nav pamodies, Velns lika cilvēkam savā starpā kauties. Nieku jau tur nosita, bet izgudroja arī vien briesmīgākus ieročus, kas palīdzēja pie dabas postīšanas. Beidzot Velns iedeva cilvēkam Dieva lielās spēka lādes atslēgu, ko pa kluso, Dievam guļot, bija pievācis. Tagad cilvēks tika pie Dieva lielās spēka lādes. Te nu arī

Velns nobijās. Ja nu cilvēks savā dullumā palaiž visus Dieva spēkus vaļā - ko tad? Tad pajuktu ne tikai zeme ar visiem Dieva brīnumiem, bet arī Velna valsts būtu pagalam. Nē, muļķa cilvēkam Dieva lielo spēka lādi nevar dot. Velns atņēma atslēgu, bet atstāja cilvēka ziņā vienu mazu puteklīti, vienu atomiņu, ar ko muļķītis var spēlēties. Cilvēkam atomiņš tā iepatikās, ka sāka spēlēties gan dienu, gan nakti. Ar atomiņu varēja sagandēt ūdeņus, gaisu un zemi. Tā ātri vien cilvēks varēja kļūt visas zemes valdnieks. Un cilvēks tik ļoti gribēja būt zemes valdnieks. Tad nevajadzētu vairs pūlēties un strādāt. Varētu sēdēt savā valdnieka tronī un priecāties. Zelta būtu gana, un par zeltu var dabūt visu, tā solīja vagari, un vagari jau zin tā Kunga prātu un gribu. Vēl tikai nieks un viss tas būs cilvēka rokās. "Ejat un valdāt pār zemi un visiem dzīvniekiem un dabu!" tā māca vagari, un tas ir pareizi.

Cilvēks gāja. Velns par katru nopostītu novadu vāgariem atmērija sieciņu zelta. Cilvēkam zelts tā iepatikās, ka neko citu viņš vairs nevēlējās. Viņš centās, centās, un Velns atbēra jaunu sieku.

Dieva laistie dzīvnieki un putni redzēja, ka beigas ir klāt. Jāmodina Dievs, lai nāk un glābj viņus no Velna cilvēka.

Izvēlēja Cīruli, kā Dieva miļāko putnu, lai skrien un modina Dievu.

Cīrulis pamodināja Dievu, pastāstīja par Velna nedarbu. Dievs sadusmojās par šādu sava darba apsmiešanu. Viņš lika Vēja mātei šos cilvēka pērkļus noslaucīt no zemes. Sacēlās briesmīgi viesuļi. Cilvēku mitekļi bruka un šķīda, bet kur tu visu pasauli noslaucīsi. Tik daudz spēka arī Vēja mātei nebija. Tad Dievs sauca Zemes māti, lai tā nokrata no zemes šos Velna radījumus. Zemes māte dusmās sakustināja zemes garozu. Uguns un akmeņi lidoja, jūras izkāpa no krastiem, cilvēku nami un tilti bruka, daudzus apraka, daudzus aizskaloja jūra, bet kur tu visu pasauli apraksi. Arī Zemes mātes spēkos nebija Velna cilvēku dabūt prom no zemes. Ko nu? Tikai dažī mirkļi (mirklis Dieva mērā ir 100 gadi) vēl palikuši, līdz Velns būs savu darbu veicis.

Visi putni (kas bija palikuši) un visi zvēri sanāca kopā un gudroja. Gudroja arī Dievs. Tikai Dievam tā domāšana ir lēna. Vajadzēs atkal miljoniem gadu, lai izdomātu, kā šoreiz Velnu savaldīt. Putniem domāšana ātra. Tiem bija skaidrs, kā Velna cilvēku savaldīt.

Dzegūze, laika putns, teica savu domu: "Cilvēku varētu dabūt no zemes prom, ja viņš pats sevi iznīcinātu."

"Viņš jau vairojas ātrāk nekā savā starpā kaujoties viens otru nosit," šis Svēteļa iebildums likās pilnīgi pareizs.

"Bet ko tad?"

"Ne tā!" iesaucās Cīrulis. "Runāsim ar Dievu, lai tas groza šim Velna cilvēkam prātu."

"Prātu?" klakšīnāja Svētelis. "Velna cilvēkam jau prāta nav." Svētelis ir gudrs putns, tādēļ atbilde likās pareiza.

Putni gudroja, gudroja, gudroja, beidzot pareizo atbildi izgudroja: Dievs dos padomu. Tie, kas šo padomu ņems vērā, varēs dzīvot, tie, kas to apsmies, mirs briesmīgā nāvē. Tas putniem likās pareizi un labi. Tikai kādu briesmīgu nāvi Velna cilvēkam varētu sagādāt?

"Es zinu!" Dzegūze droši nāca priekšā. "Vajadzētu atrast tādu slimību, ko neviens nevar ārstēt. Tā saadīs visus Velna cilvēkus."

"Un kā ar tiem, kas izpratīs Dieva padomu?"

"Tos slimība liks mierā."

Tā nu visiem šķita pareiza atbilde. Tikai kur tādu slimību dabūt un kā to cilvēkam pielaizt?

"Es dabūšu, es zinu, kas cilvēkam visvairāk sāp." Šoreiz to pateica Čūska. Ja Čūska zin, tad tā lieta ir droša. Tā arī putni un zvēri ļāva Čūscai pilnu vaļu.

Cirulis aizlaidās pie Dieva pavēstīt zvēru un putnu lēmumu. Dievs domāja... No cilvēka mēs varētu tikt vaļā, bet, kas pasauli savedis atkal kārtībā? Kaut arī cilvēks tur nebūs, bet viņa postījumi paliks. Zeme, ūdeņi un gaiss ir pilns viņu radītās indes. Tā saēdis skaistos ziedus un arī jūs, putnus, zvērus un zivis. Viss tas ir iznīcībai pamests. Par vēlu jūs mani pamodinājat. Dievs noskumis pārstaigāja savu sakropļoto zemi.

"Vai Tu nevarētu? Tev taču ir tik daudz spēka! Ja Tu varēji radīt zemi un visu to skaistumu, kas tev nieks, savest to atkal kārtībā."

"Ar sapuvušiem baļķiem jaunu māju neceļ. Paies atkal daudzi miljoni gadu, līdz varēšu visu par jaunu laist."

"Un mēs! Ko lai darām mēs? Mēs, Tavi sapņu bērni, tavi skaistie putni?"

"Cirul, došu tev padomu: laidies atpakaļ uz zemi, dari, kā likšu. Varbūt tas jūs glābs. Varbūt glābs arī manu zemi. Bet ja jums neizdosies, sāksšu visu no gala. Tikai tad gan Velna radījumam vietas manā zemē nebūs."

Arvīds Memenis

AIZSAULES CEĻOS

VELTĪJUMS BIRUTAI

Cik skumja diena bij ar negaidīto ziņu man -
Vairs Tevis nav...

Tu pazudi tik klusi tur - aiz zvaigžņu miriādiem,
Kur lielais miers un klusums iestājies...

Tur visi mīļie, tuvie - no mums attālinājās...

Vairs nelidz sāpes, asaras un dārgas atmiņas. -

Tik lielais, svētais miers - tik svešs un -

neatsverams - zaudējums mums visiem palicis.

Ar Tavu īpatnējo, vienreizējo personību...

Tā domāt, runāt, rakstīt spēji tikai Tu...

- Lai lielais miers nu saviem spārnieniem

Tevi sedz, - un dvēsele gaismu redz!

1993. g. jūnijā

E. Gaigala

+ Etnografe, dzejniece, rakstniece, publiciste, redaktre, izcila organizatore, nešaubīga cīnītāja, PBLA Kultūras fonda humanitāro un sociālo zinātņu nozares Kr. Barona prēmijas laureāte, MLB Ziņotāja līdzstrādāniece, LPB Kanadas kopas goda biedre un LNAK padomes goda biedre

BIRUTA SENKĒVIČA - ZIEMANE, dz. Cērpiņa

dzimusi 1901. gada 11. novembrī, Jūrkalnē

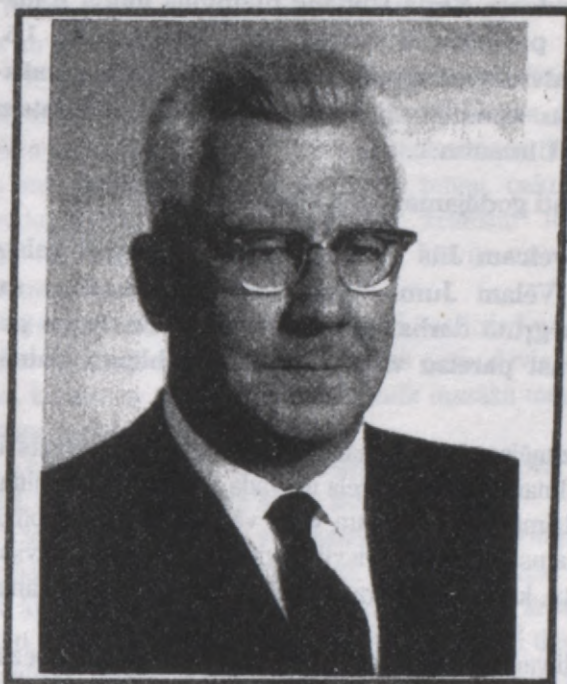
Mirusi 1993. gada 10. maijā, Toronto

INŽENIERIS SIGURDS MIKELSONS

Sigurds Miķelsons dzimis 1911. gada 2. martā, Bolderājā, pie Rīgas, kā vecākais no diviem dēliem. Pirmā pasaules kara laikā ģimene bēgļu gaitas pavadīja Igaunijā un Ukrainā. Tēvs ir artilērijas virsnieks, kas līdz 1920. gada vidum cīnās Ukrainas Nacionālajā armijā. Ģimene no Ukrainas Latvijā atgriežas tikai 1921. gada novembrī. 1923. gada janvārī tēvu pārceļ uz Liepājas kara ostu, kur ir Artilērijas laboratorijas priekšnieks Latvijas armijas pulkveža pakāpē.

1929. gadā Sigurds nobeidz Liepājas valsts ģimnaziju un rudenī viņu uzņem Latvijas Universitātes Inženieru zinātņu fakultātes mehānikas nodaļā. Pēc fakultātes kursa nobeigšanas strādā kā subasistents universitātes materiālu pārbaudes laboratorijā un gatavo savu diplomdarbu. To Sigurds aizstāv 1943. gada februārī un iegūst inženiera tehnologa grādu ar "Summa cum laude". Sigurds bija

korporācijas Selonija loceklis, piedalījās Prezidenta Konventa viru kori un bija aizsargs Dzelzceļnieku vienībā.

1944. gadā viņu mobilizē un iedala 15. divīzijas būvbatālijonā. Pēc kara nonāk gūstekņu nometnē Falling-Bostelē, Beļģijā.

Pēc atbrīvošanas no gūsta Sigurds salaulājas ar ārsti Veltu Šleseri Diburgas bēgļu nometnē.

Vācijas posmā Sigurds strādā ASV armijas Frankfurtes lidlauka izbūvē,

1951. gadā kopā ar ģimeni izceļo uz Ņūfaundlandi, kur dzīves biedre Velta strādā kā ārste St. John's slimnīcā, bet pats provinces ceļu tīkla izveidošanas projektā kā izbūves darbu vadītājs.

Lai būtu tuvāk lielākam latviešu centram, ģimene 1956. gadā pārceļas uz Montrealu, kur Sigurds strādā kā vecākais inženieris lielā Kanadas būvfirmā. Pēdējais nozīmīgākais darbs - Mirabelas lidostas būvdarbi.

Pensionējas 1976. gadā. Abi ar dzīves biedri Veltu pārceļas uz jaunu dzīves vietu Ontārio provincē (55 km uz rietumiem no Montrealas).

Sigurds savu dzīvi pavada raženā darbā, daloties mūsu tautas traģiskajā liktenī, veidojot savu dzīvi vairākkārt no jauna un vienmēr paļaudamies uz Dieva vadību.

Sigurda sirsnīgā attiecība pret dzimtas locekļiem, draugiem un it īpaši jaunās paaudzes interesēm un nākotnes plāniem ieguva viņam vispārēju cieņu un mīlestību.

Viņš mira 1993. gada 1. jūlijā, Korvolā, Ontārio. Pēdējā gaitā viņu izvadīja māc. G. Hūns 5. jūlijā.

Mierīgu atpūtu pēc garā dzīves ceļa!

E. J.

PATEICĪBA

Izsakām dziļu pateicību māc. G. Hūnam par mūsu mīļotā SIGURDA MIKELSONA izvadīšanu pēdējā gaitā. Sirsnīgs paldies ērgelniekam Andrejam Vitlam par sēru mūziku piemiņas svētkurī un izvadīšanā. Paldies H. Romans kungam par atvadišanos korp. Selonijas vārdā. Paldies dzimtas jaunajai audzei par goda sardzi un sirsnīgajām atvadu runām. Tāpat paldies par sveicieniem no Latvijas, kuņģus izteica ģimenes vecākā pārstāve. Mīļš paldies par līdzjūtību mūsu sērās, par piedalīšanos izvadīšanā, par līdzjūtības vārdiem, par ziediem un piemiņas veltēm.

**Velta Miķelsons
Kristīne
Pēters**

SVEICIENS VALSTS PREZIDENTAM

Prezidenta Kārļa Ulmaņa piemiņas fonds Kanādā savā paplašinātā valdes sēdē, kas notika 15. jūlijā, Latviešu centrā Toronto, pieņēma un parakstīja īpašu apsveikumu Latvijas valsts prezidentam Guntim Ulmanim:

Augsti godājamais prezidenta kungs!

Apsveicam Jūs ar ievēšanu augstākajā valsts amatā. Vēlam Jums labas sekmes, veselību un izturību grūtā darba veikšanai. Lai Dievs Jums palīdz atrast pareizu veidu Latvijas problēmu risināšanai!

Piezīmējams, ka jaunais Latvijas valsts prezidents ir Kārļa Ulmaņa brāļa mazdēls un vada prezidenta piemiņas fondu dzimtenē. Veltījis un velta vēl šodien daudz pūļu, apceļodams daudzas Krievijas vietas, meklējot Latvijas okupantu, komunistu varas nomocītā prezidenta miršanas vietu.

Sēdi vadīja pr-diis Dr. A. Vanags, kurš nesen atgriezās no Latvijas apciemojuma. Viņš pastāstīja, ka apsveicis prezidentu tālruņa sarunā, jo tai laikā bijušas grūtības viņu satikt personīgi. Nodevis fonda valdes velti prezidenta K. Ulmaņa dzimto māju - "Pikšu" atjaunošanas darbu sekmēšanai, kā arī prez. Lubānas pieminekļa uzpošanai. Nolicis pie pieminekļa ziedus. 9 mēnešos, kopš pēdējā apciemojuma, dzimtene ejot pretim civilizētai dzīvei. Kaut viss veidojas lēni un pamazām, Rīga sākot atstāt kultūras pilsētas iespaidu.

Sēdes dalībnieki dalījās iespaidos par aizvadītā 15. maija atceres sarīkojumu un piemiņas brīdi pie pieminekļa Jorkas kapsētā. Tur Kapu svētku dienā, svētdien, 12. septembrī, plkst. 10:30 atkal būs piemiņas brīdis ar ziedu nolikšanu.

Pēdējās ziņas vēsta, ka prezidents G. Ulmanis 28. septembrī piedalīšoties Latvija Universitātes dibināšanas atceres sarīkojumā Ņujorkā un 29. septembrī Apvienoto Nāciju sesijā.

O. Kļavenieks

ZIEMSVĒTKU SŪTĪJUMS DZIMTENEI

Lai montrealiešu sūtītie palīdzības saiņi laikus saņemtu piederīgos un tautu dzimtenē, DV Montreals nodaļas valde sākusī domāt un organizēt nākošo sūtījumu, jo ir iespējams, ka šoreiz sūtītāju un nogādājamo saiņu skaits būs liels. Tādēļ ir ļoti svarīgi uzzināt saiņu un kubikpēdu skaitu, lai varētu izlemt tvertņu sagādi.

Visus saiņu sūtītājus šim Ziemsvētku sūtījumam valde aicina pieteikties līdz 15. septembrim, uzdodot saiņu un to kubikpēdu skaitu -

Mārai Valdmanei, tālr. 484-0712,
Ērikai Vitīnai, tālr. 482-2694,
Jānim Norvelam, tālr. 683-3342,
Viesturam Hūnam, tālr. 352-1359

Reizē ar pieteikšanos pierakstītāji reģistrēs pieteikšanās datumus, un tādā kārtībā notiks saiņu iekraušana tvertnē. Iespēju robežās tā būs sava veida drošība, ka saiņi aizies ar nākošo transportu. Atgādinām vēlreiz, ka pilnīga garantija par saiņu saņemšanu netiek dota nevienam, jo daļa darbības ir ārpus Montreals nodaļas valdes kontroles. Vēlamies arī norādīt, ka vēl pagaidām maksa par nosūtīšanu ir \$ 6.- par kubikpēdu un par piegādi mājās - \$ 9.- par saini. Vai šis likmes paliks tādas arī pieņemšanas dienās, par to neesam droši. Viss atkarājas no

nolīguma starp LNAK-DV KV un sadalitājiem Latvijā. Ceram, ka maiņu nebūs!

Saiņi tiks pieņemti:

5. oktobrī, no plkst. 14-17,
6. oktobrī, no plkst. 14-17,
7. oktobrī, no plkst. 16-19.

Neparedzētas maiņas izziņosim centrā uz paziņojuma dēļa vai arī piezvanot saiņu iepriekš pierakstītājiem. Pārliecināties, lai jūs būtu droši, ka nav kaut kas mainījies!

Ar prieku varam ziņot, ka Ziemsvētku saiņu sūtījumam jau dažas čaklas un rosīgas dvēseles sākušas vākt drēbes, apavus, bērnu rotaļlietas un citus noderīgus priekšmetus brāļiem un māsām dzimtenē. Nākamā ziema tautai dzimtenē nebūs vieglāka par aizvadīto. It sevišķi grūti apstākļi, mums neiedomājamā mērā, ir daudz bērnu ģimenēm, veciem pensionāriem, bijušajiem izsūtītiem un veciem leģionāriem, kuriem pensijas nauda nesez pat pārtikas sagādi.

Laika tecējumā mums ir jau apzinātas drošas personas un iestādes sūtījumu pareizai sadalei. Būtu skaisti, ja mums pietiktu saiņu tos visus iepriecināt. Lūgumi vēl arvien ienāk no jau zināmām slimnīcām un ārstiem pēc medicīnas un tāpat no bērnu un jauniešu svētdienas skolām un bērnu namiem.

Varam ziņot, ka vienmēr mums atsaucīgā un sirsnīgā Ulza Valtera ģimene ir atkal atsūtījusi \$ 287.- bērnu vitamīnu iegādei.

Skrastiņu Indulis

LATVIJAS UNIVERSITĀTES GADA SVĒTKI OTAVĀ

Latvijas Universitātes 74 gadu dibināšanas atceres atzīmēšana notiks

šī gada 25. septembrī, plkst. 19:30

Otavas latviešu ev.-lut. Miera draudzes
sarīkojumu telpās, 83 Main ielā.

Akadēmisko runu par tematu "Baloni un zinātnieki, astoņpadsmitā gadu simteni" teiks Toronto universitātes, vēstures un filozofijas institūta profesors Dr. Jānis Langins. Minētajā institūtā viņš par mācībspēku kļuvis 1989. gadā. Viņa pētniecības lauks ir inženieru vēsture, sevišķi inženieru skolas 18. un 19. gadu simteņos.

Oficiālajai daļai sekos iepazīšanās ar referentu un kavēšanās pie atspirdzinājumiem.

Visi laipni aicināti piedalīties šajā sarīkojumā.

Ieeja pret labprātīgiem ziedojumiem.

Tuvāka informācija, zvanot Viesturam Šķidram, tel. 613-224-7474.

Riko Otavas latviešu akadēmiskā saime.

v. š.

* 1999. gadā Kanadai būs jauna teritorija, ko sauks par Nunavut'u un kas aizņems 1/5 daļu valsts zemes. To apdzīvo Inuitu ciltis.

Kooperatīvu sistēmas sekmīgā izveidošanā Kanadas valsts dienestā līdz aiziešanai pensijā toreiz obligātajā 65 gadu vecumā nozīmīgu darbu šeit veica otavieties Aleksandrs Sprūdžs. Viņš izpelnījies neskaitāmas atzinības par savu veikumu inuitu un indiāņu cilšu labad. To piemin žurnālists R. Labērzs (R. LaBerge) "The Atlantic Co-operator" 1993. gada marta izdevuma 7. lpp. - "Some Southern inspiration for a Northern miracle" rakstā.

...Ir jau augusts, diena pēc 5. augusta, diena pēc Latvijas "brīvprātīgās" iestāšanās PSRS!

Paldies, liels paldies Tev un visai Draudzei par, tiešām, vērtīgo sūtījumu. Paldies par medikamentiem. Paldies visu 43. bataljona zemessargu vārdā!

Tavu pēdējo vēstuli saņēmu nesen, t. i. 30. jūlijā, kuŗā Tu raksti, ka ierodies Latvijā ar lidaparātu no Frankfurtes 16. jūlijā. Jā, vēstule Saldu sasniedza pat laicīgi. Nelaime tā, ka es atrados samērā ilgstošā militārajā mācību nometnē Cēsis. Tagad viss zemessardzes komandējošais sastāvs ir atestēts, t. i., visiem piešķirtas dienesta pakāpes. Es tagad esmu zemessardzes dienesta majors. Šīs dienesta pakāpes ir ciešā saistībā ar atalgojumu, kas tagad ir krietni augstāks. Ir iespējams pat samaksāt par dzīvokli, paēst un aiziet uz kādu koncertu.

Cerēju, ka Tu, pēc ielidošanas Rīgā, apmeklēsi arī Saldu, ka būs iespējams kaut ko vairāk pateikt par notikumu gaitu Latvijā. Bet, kā redzams, krustojoties, ceļi kaut kur paiet garām.

Ir ievēlēta Saeima, izveidots Ministru kabinets, pilnā apjomā atjaunota Satversme, darbojas kārtības rullis. Ir zināma virzība uz priekšu, uz patiesākas neatkarības nostiprināšanu, un tanī pat laikā zināma vilšanās. Vēlēšanu rezultāti savā ziņā daudzus pārsteidza, un kas to varēja paredzēt, ka LTF neiegūs vismaz 4% vēlamo balsu, ka "Līdztiesība" samērā pārliecinoši iekļūs Saeimā! Kas attiecas uz Latvijas Ceļu, LZS, LNNK, tad te prognozes vairāk vai mazāk piepildījās. Saldus rajonā LC, kā arī citur Kurzemē uzvarēja pārliecinoši, LZS ieguva 18% balsu un pat vairākos pagastos uzvarēja. Kuzemes vēlēšanu apgabalā LZS sarakstos figurēja arī mana kandidatūra. Nedaudz pietrūka, lai pārkāptu Saeimas sliekšni. Lai gan Saldus rajonā uzvarēju pārliecinoši, bet tā vēl nav visa Kurzeme.

Un tā mums tagad bez jau minētā ir stabils Lats, neatkarīga (no valsts) prese, sava muiža, sava skaistuma karaliene, sava pieeja valodas likumam. Ir savs vācietis Zigerists, ir savs nenotiesājams Rubīks - abi Saeimas deputāti, ir sava internacionāla, suverēna mafija, atzīta gan *de jure* un *de facto*, sava policija, drošības dienests, armija, savs keks un sekss. Kā gan mums nav?! Ir pilni veikalu plaukti un, iedomājies tik, pat labas mantas, kvalitatīvas un vērtīgas, ir daudz ziņkārīgo, ir apātisko, ir ielas meitas, ir daudz tūristu (pamatā no Rietumiem, pensiju vecumā un ir ļoti daudz savu pensionāru, savu trūkcūcietēju, savu nenodrošināto un neaizsargāto.

Bet nav... nav naudas, nav sakārtotības likumdošanā un likumizpildē, nav apņēmības un uzņēmības, nav sapratnes un izpratnes, nav veselības.

Nē, es neesmu kļuvis un nekļušu pesimists. Tā ir tāda paš aizsargāšanās reakcija, sīka ironija par to, kas, patiesi, šodien valda Latvijā. Milzu apmēra kontrabanda, iedomājies no daudzām desmitu tūkstošu tonnu cukura un graudu, muitas nodoklis iekasēts par "veselām" 100 tonnām! Nu, saki vienam cilvēkam, ka Latvija nav superbrīvvalsts!

Man piedāvā (valdošā LC un LZS koalīcija) pārņemt muitas departamenta vadību. Principā esmu devis piekrišanu, lai gan ne tikai muiža (pat daudz mazākā mērā) ir vainīga, ka latvju zeme vaļā stāv!

Ceru, ka Saeima un Ministru kabinets spēs, kaut daļēji, sev atvēlētajā laikā sprīdī sakārtot Latviju.

Pie visa tā pa kājam vēl maisās Krievijas armija, vēl joprojām Latvijā okupantu ir vairāk nekā tās armijas kaŗavīru, kuŗi pie tam ir daudz labāk bruņoti, daudz labāk apgādāti, to atalgojums ir daudz augstāks (Vienīgi tiem katastrofiski trūkst patriotisma, kas tos pārvērs bruņotā bandā, kas var kļūt ārkārtīgi bīstama un ir principā neprognozējama ārkārtas situācijā).

Mūsu rajons ir galīgi no šīs sērgas atbrīvojies, pat virsnieku ģimenes kopā ar saviem kaŗotājiem ir aizvākušās (Bijušais poligona "virspavēlnieks", vari iedomāties, dien Vācijā!).

Bieži list, buksē dubļos traktori un kombaini, buksē lauksaimniecības un zemniecības kārtotāji. Graudus iekuļ, labību pļauj, bet cik maksās, par ko maksās, kur bērs, kam pāršos, istas skaidrības nav (gan jā saka - Zemkopības ministrijā). Paši zemnieki gan Kuldīgas, gan Limbažu un citos rajonos organizējas un atrod labības noieta gan Polijā, Baltkrievijā un citur. Tikai atkal tas viss notiek pašdarbības ceļā. Bet varbūt tas ir pareizi? - lai tikai kungi nebāz sprunguļus ritepos!

Zvārdes pagastā jau vairākas ģimenes sāk zemes un būves darbus. Ari 5. Saeimas deputāts Pēteris Elferts (atgriezies no ASV uz palikšanu Latvijā). Zāle nopļauta un pārvērsta sienā, pieaug govju skaits, tikai pienu kaut grāvi lej, cenas neatbilst patērētā darba un enerģijas daudzumam. Importa margarīns pārpludina visus tirgus un veikalus (atkal kontrabanda).

Zemessardze elpo un cinās, galvu nenolaiž, lai gan jūlijā tai pilnīgi pārtrauca finansējumu, bet izdzīvoja un turpina dzīvot. Nezāle nezūd! Par spīti visam, tā ir galvenais bandītu bieds.

Imants

Kaŗavīri un zemessargs - foto G. Birkmanis

Lauris - sēpu laikā

CIEMOS PIE PENSIONĀRIEM

Pensionāru 5. augusta sanāksme bija viena no visinteresantākajām šo vasaru, jo tajā bija daudz savu piedzivojumu stāstītāju - gan ciemiņi no Latvijas un tēvzemes apmeklētāji, kas bija atgriezušies no dziesmu svētkiem un pēc tam pavadītām nedēļām tālajos ciemos pie radiem un paziņām.

Jaunais zobārsts Edv. Balulis, kas saņēmis darbu Daugavpils klinikā, pastāstīja, ka valsts klinikas esot par brīvu, bet privātajās - jāmaksājot. Pacienti porcelāna krogus parasti nevarot atļauties, kādēļ pērkot baltā metāla vai zelta.

Ekonomijas studente Gunita Kakteniece gatavojoties bakalaura grāda iegūšanai (4 gadi), pēc tam mēģināšot apgūt arī maģistra (vēl 2 gadi). Tie studenti, kas iestāšanās konkursā ierindojoties pirmajās 20 vietās, universitāti apmeklējot par brīvu, nākamajiem, kuņģus uzņemot, esot jāmaksājot skolas nauda, bet viņa nezināja cik. Tagad mācot arī tirgus ekonomiju. Lai dabūtu labāk atlidzinātu darbu, jāprotot svešvalodas un tas jāatrod privātas sabiedrībās, jo valsts darbi esot vāji atlidzināti. Darba izredzes neesot spožas.

Vanadzū pr-ce Ērika Vitiņa apmeklējusi bāreņu namus, kas esot tīri, pat krievu bērni runājot latviski. Kāds bārenis viņai apjautājies: "Kāpēc Tu tik maza?" Viņai patīcis braukt ar troleju. Viņa ieteica palīdzības saiņos ievietot kožlājamo gumiju un zalvetes.

A. Bremze žēlojās, ka viņai visur bijis jāstopas ar krievu valodu, jo māsa dzīvojot Maskavas priekšpilsētā. Satiksmes līdzekļos 1 ceļš maksājot 4 sant. Pie Ls 12.50 mēnesi pensionāriem nekāda lielā braukšana neiznākot. Svinējusi Jāņus Valmierā, kur esot bijis daudz ļaužu (ap 30.000). Izraugot labāko dziedātāju balss vietā maisā iemests kartupelis. Uzvarētāji iemantojuši 2 ar 1/2 maisus. Izdevīgi esot noguldīt naudu bankā un dzīvot no augstajiem augļiem. \$ 2.000.- noguldījums ienesot \$ 40.-

mēnesi (ASV), ar ko varot itin pienācīgi iztikt. Mudināja citus, kas vēlētos saviem radniekiem izpalīdzēt, pielietot šo veidu, lai izvairītos no lielajiem naudas pārvešanas izdevumiem.

DV nod. pr-ks J. Norvels, kas apmeklējis laukus, ar asarām acis minēja, cik bēdīga dzīve esot jaunsaimniekiem, kas nevarot pārdot graudus un kam esot jāsasencas ar nelegāliem miltu ievadumiem no Lietuvas. Kartupeļu raža esot laba, bet lielā lietus dēļ to varbūt nevarēsot ievākt. Esot arī bagāta ābolu raža, bet trūkstot cukurs. Vajagot arī apavus. Viņš vainoja valdību lauku izvarošanā. Nacionālpolitiski tauta sagaidot par daudz no tikko ievēlētās Saeimas.

Viens otrs no klausītājiem pavaicāja pa jautājumam un saņēma tiešas atbildes.

Apvienības pr-dis V. Paegle patlaban atrodas Latvijā. Viņa vietā saietu vadīja vt-ks J. Metums, sākumā pieminot mūžībā aizgājušo Žani Valdheimu, bet vēlāk priekšnesumā izsmidinādams apmeklētājus (skaitā ap 70) ar nolasīto Ačuka feļetonu, kuņģā apskatīta cīņa ar nikotīnu, kas bija tik reāli iekrāsota, it kā tā notiktu šodien.

Biedrziņes V. Varslavānes vietā, kas devusies vasaras atpūtā un pavada to Tērvetē, dzimšanas dienu svinētājus, skaitā 10, apsveica Krūmāja. Pie azaida galda bija rosīga čalošana un domu izmaiņa.

Ar septembra mēnesi apvienībai būs 2 sanāksmes mēnesi. Turklāt 12. septembrī paredzēts izbraukums uz Tērveti. Braukšana ar privātām mašīnām. Līdz jāņem pašu sagatavoti groziņi.

Vēl jāpiezīmē, ka pensionāriem, kas ir Montrealas latviešu kredītsabiedrības biedri un kas savas naudas lietas kārtoti caur to, tagad iespējams savus darījumus veikt divi stundas pirms sanāksmju sākuma. Tas ir ievērojams atvieglinājums, par ko visi ir sevišķi pateicīgi. Turklāt mūsu pašu bankā šobrīd ir izdevīgas augļu un aizdevumu likmes, ievērojami labākas kā citās līdzīgās iestādēs.

Š.

MONTREALAS LATVIEŠU
KREDĪTSABIEDRĪBA

PIEDĀVĀ jums sekojošus pakalpojumus:

NOGULDĪJUMI:

Tekošā kontā zem \$ 2,000	2.75 % gadā
no \$ 2,000 - \$ 4,999	3.50 % gadā
virš \$ 5,000	4.50 % gadā

AIZDEVUMI:

Hipotekas uz 1 g., vajējas	6.65 % gadā
Hipotekas uz 1 g., slēgtas	6.25 % gadā
Hipotekas uz 2 g., slēgtas	7.25 % gadā

PERSONĀLIE AIZDEVUMI;

Uz noteiktu termiņu un
atmaksas veidu 8.75 % gadā

AUTOMOBĪĻU IEGĀDEI 7.75 % gadā

NAUDAS PĀRSŪTĪŠANA UZ LATVIJU

(tuvāka informācija birojā).

Domājiet pirkt auto mašīnu? Jāatjauno hipoteka? Vajaga naudu mājas remontam? - Griežaties pie mums. Salīdziniet mūsu augļu likmes ar citām finanču iestādēm!

BIROJS atvērts:

katru otrdien, no plkst. 17:00 - 20:00;
katru pensionāru saietu ceturtdienu,
no plkst. 11:00 - 13:00.

BIROJA tālrunis - 514-634-4082

Steidzamos gadījumos variet zvanīt katrā
laikā Albertam Caunem, tālrunis
484-0272

VALDE

PĀRDODAMA

3 GUĻAMISTABU VASARAS MĀJIŅA

TĒRVETĒ

Lūdzam zvanīt: Montrealā 1-514-744-5595

Tērvetē 1-819-242-6289

PIEDĀVĀJUMS

pastmarku krājējiem

"Par Jūsu nezīmogatām Faunas pastmarkām par \$ 10.- pēc Skota (Scott) kataloga dodu pretim USSR nezīmogotas pastmarkas \$ 20.- Skota kataloga vērtībā pēc manas izvēles."

Pieejamas arī jaunākās Latvijas pastmarkas.

Rakstiet -

Ērikam Lūriņam, P. K. 524, Rīga LV - 1098
Latvija

PIEDĀVĀJAM
TIKAI LATVIJAS RAŽOJUMUS

Sainis Nr. 1:	1 kg sviests
	1 kg siers
	5 x 250 gr gaļas konservi
	5 kg milti
	3 kg putraimi
	2 kg mannā
	5 kg cukurs
	3 kārbas šprotes
	saldumi \$ 2 vērtībā

Saiņa cena ar pievešanu mājās Kan. \$ 35.00

Piedāvājam arī Latvijas ražojumus slimnīcām un bērnu namiem par ļoti zemām cenām. Cenas uz pieprasījumu.

Pasūtīnājumus pieņem:

Uldis Valters, P. O. Box 538, Brownsburg, Que
Canada J0V 1A0

IZAICINĀJUMS

Pēc Latvijas apciemojuma

Ja nav vēl šodien gaisma mūsu mājās,
Vai tādēļ atliek tikai skumt un nīkt?
Ja katrs savu ņem un saimnieks savā sētā,
Vai tādēļ jāpeļ kopā darams darbs?

Nē, nevaram mēs atrauties no tautas
Un vainot citus, par to kļūdām brēkt!
Mēs visi mantojam šo zemi tādu,
Mums kopā viņa jāuzkopj!

Tas jādara mums katram savās spējās,
Lai zinām katru dienu nobeidzot;
Ka esam centušies par to, cik varam,
Un kopā varam dzīvi uzlabot.

Vai cīrul's beidzis laukos dziesmu?
Vai svētel's neturpina laimi nest?
Vai meži, lauki beiguši ir zaļot?
Vai avots, upe neturpina veldzi dot?

Jā, Dieviņš beidzis nav mūs milēt,
Tik paši negribam to sirdi just.
Mums piesārņotās dvēseles ir jāglābj,
Ja negribam mēs savai tautai zust.

Jo tauta celsies lielam svētam darbam,
Liks malā pudeles un sliktus tikumus.
Par spīti postam, ko mums "draugi" deva,
Mēs redzam, ka tik paši varam pacelties.

Mēs varam pacelt savas galvas lepni,
Jo pārdzīvots ir atkal ilgstošs murgs.
Mūs noglāsta tā pati mīļā saule,
Kas agrāk izcēla no posta mūs..

Tad kopsim, sargāsim šo zemi mīļo,
Un celsim ēkas saimēm ražēnām;
Kad vajag, sadosimies rokās, brāļi, māsas,
Lai koptu dzīvi bagātu un cēlu..

Tad istenosies mūsu dziesmu vārdi,
Tad atkal mirdzēs mūsu gaismas pils,
Tad dvēseles mums atkal staros tīras,
Tad pateiksies mums mūsu mīļais Dievs.

Frankfurtē, 1993. g. 31. jūlijā

J. T.

MONTREALAS LATVIEŠU BIEDRĪBAS ZIŅAS

* 13. novembrī, plkst. 10:00, Latviešu centrā, 3955 Provost ielā, gadskārtējais **MLB MĀJAS CEPUMU, GARDUMU un DAŽĀDU PRIEKŠMETU TIRDZIŅŠ**.

Tam, kā iepriekšējo gadu, esam aizrunājuši visu Latviešu centru, lai sarīkojumā ērti varētu justies itin visi tā apmeklētāji. Tā kā sarīkojums ir viens no nedaudzajiem, kas biedrībai dod līdzekļus tās darbības mērķu īstenošanai, darbā jāaicina **talcinieki un labvēļi - Jūs!**

Tirdziņam vajadzīgi mājas cepumi, ievārijumi, skābēti gurķi, skābēti kāposti, rudzu maize, pirāgi, piparkūkas un citi gardumi, kā arī rokdarbi, kokgriezumi, lietiskās mākslas priekšmeti, apsveikumu kartiņas utt. Citiem vārdiem, itin viss, ko šādā tirdziņā var pārdot un kas, it sevišķi, varētu saistīt mūsu viesu, kanadiešu uzmanību un kas varētu noderēt Ziemsvētku dāvanām.

Lai arī lūdzam visus līdzšinējos un, it īpaši, **jaunos** labvēļus šī gada **tirdziņa** talciniekos.

Tirdziņa laikā darbosies arī **ēdnīca**, kurā varēs iegādāties padzērienu, maizītes, kūkas un siltas pusdienas.

Gatavojaties šim vispārējam notikumam, ar kuŗu reprezentējamies mūsu vietējā sabiedrībā un aiciniet līdz savus kanadiešu paziņas.

Pieteikšanās un plašāka informācija:

Elga Čops,	- tālr. 684-2522
Gita Lukstiņa	- tālr. 685-2218
Marga Lūse	- tālr. 488-7615
Velta Ozola	- tālr. 626-3501
Anita Poriete-Bedard	- tālr. 697-6624
Ilgā Štauvere	- tālr. 457-9832
Dagmāra Ziediņa	- tālr. 694-2817

MLB bibliotēka, kas atrodas Latviešu centrā, 3955 Provost ielā, parasti ir atvērta pensionāru **saietu** laikos, apmēram, no plkst. 12:00 - 15:00 (skatiet Sabiedriskās dzīves laikrādī!). **Bibliotēkārš Jānis Birze** sasniedzams, zvanot **684-4391**.

Lūdzam lasītājus atgriezt bibliotēkā lasīšanai paņemtās grāmatas, lai tās būtu pieejamas arī citiem.

Esam itin daudz grāmatu nosūtījuši uz Latviju. Sūtīsim vēl, ja būs pietiekami dubultnieku. Pirms likvidējam savus grāmatu krājumus, apsveiciet grāmatu nodošanu MLB bibliotēkai, iepriekš sazinoties ar bibliotēkārū.

Dubultnieki par ļoti minimālu cenu ir pieejami pirkšanai. Būs īpašs galds MLB gadskārtējā tirdziņā š. g. 13. novembrī.

5. decembrī esam paredzējuši retu KONCERTU, ko izpildīs pasaulē plaši pazīstami latviešu mūziķi - vijolniece **RASMA LIELMANE** un piānists **ARTŪRS OZOLIŅŠ**. Koncerts notiks Lašinas pilsētas valdes nama zālē.

Gatavojaties šim vienreizējam notikumam! Plašāka informācija turpmākajos MLB Ziņotāja numuros.

Biļetes būs iepriekšpārdošanā. Tās varētu būt arī laba dāvana. Un neaizmirstiet aicināt līdz savus paziņas, labas mūzikas cienītājus.

Kļūstiet par Montrealas Latviešu Biedrības biedru! Iestāšanās \$ 5.-, biedru maksa \$ 10.- gadā

KOPĒJAIS ZIEMSVĒTKU UN JAUNGADA APSVEIKUMS

Šī gada MLB Ziņotāja decembra numurā atkal publicēsim šo kopējo apsveikumu, kuŗā var piedalīties jeb kuŗš interesents un kas nav atpirkšanās no apsveikumu kartiņu sūtīšanas.

Ērtības labad un lai taupītu laiku, **automātiski pieņemam**, ka šī gada sveicienā **piedalās** visi iepriekšējā gada dalībnieki.

Ja nu tomēr kaut kādu iemeslu dēļ to nevēlaties darīt, lūdzam to nekavējoties paziņot MLB Ziņotāja redakcijai, tālr. 514-457-9832.

Protams, kā arvien, īpašus sveicienus gaidām no mūsu draudzēm, organizācijām un privātajiem uzņēmumiem. Lūdzam atsūtīt vēlamo tekstu.

Piedalīšanās pret labprātīgu ziedojumu.

Pieteikšanās termiņš: šā gada 25. novembris.

Čeki rakstāmi uz **Montreal Latvian Society** vārda un adresējami - **SVEICIENS**, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfe, Quebec, H9X 2R2, vai A. Poriete-Bedard, 113 Highgate Avenue, Pointe Claire, Quebec H9R 2X5.

Gaidām jaunus dalībniekus!

* Ik pa 5 gadiem reizi mākslinieki **Alise un Ludvigs Kalniņi** Latviešu centrā, 3955 Provost ielā, rīko savu **jaunāko mākslas darbu IZSTĀDI**.

Šogad tā notiks 18. un 19. septembrī, Latviešu centra dibināšanas 10 gadu atceres ietvaros. **Atklāšana - 17. septembrī, plkst. 19:30.**

Skate būs atvērta 18. un 19. septembrī no plkst. 12:00 - 18:00.

Esam uzzinājuši, ka Alise Kalniņa rādīs vismaz duci jaundarbu, bet Ludvigs - pusduci skulptūru. Abi ir veiksmīgi savas mākslas pratēji un vienmēr iepriecinājuši savus cienītājus. Tas, droši vien, nebūs citādi arī šoreiz. Pakārtojiet savu laiku tā, lai varat skatē iegriezties un lai varētu nopietni iepazīties ar mūsu redzamo mākslinieku patreizējiem meklējumiem.

Šī gada 19. augusta angļu valodas rīta laikraksta **GAZETTE** numurā **LASĪTĀJU VĒSTUĻU** nodaļā ievietota šāda Alberta Caunes vēstule, kuŗai pievienota pekistu partijas līderļa Ž. Parizo (Jacques Pärizeau) foto uzņēmums:

Cutting up Canada

In response to aboriginal leaders' denunciation of the separatist movement, Parti Quēbécois leader Jacques Parizeau told reporters (Gazette, July 30) that they could not legally secede from an independent Quebec. "That, by all legal interpretation, is humbug. You cannot cut country in two."

I wander what he thinks he is trying to do to Canada. Isn't he trying to cut Canada in two? Isn't that, according to his own interpretation, "humbug?"

I bet that his answer, looking straight in the eye will be: "But that is not the same thing."

AIZSAULES CEĻOS

1993. gada 8. augustā miris **OSVALDS RASIŅŠ**. Viņš dzimis 1915. gada 31. martā, **Krustpili**.

1993. gada 22. augustā mirusi **ELZA NOVAKOFS**. Viņa dzimusi 1904. gada 2. novembrī. **Vieglas smiltis!**

SABIEDRISKĀS DZĪVES LAIKRĀDIS

Biežāk lietoto telpu adreses: Sv. Jāņa igauņu baznīca, kur notiek dievkalpojumi, 4345 Marcil ielā.
Ev.-lut. Trīsvienības draudzes nams - 3438 Rosedale Avenue, telefons 489-3224
Montrealas latviešu sabiedriskais centrs - 3955 Provost ielā, Lašīnā, telefons 634-4082

- 1. septembrī, plkst. 19:30, Latviešu centrā, A/S "Bebri" kārtējā sanāksme.
- 9. septembrī, plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības kārtējā sanāksme.
- 12. septembrī, plkst. 9:00, Tērvetē, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **izbraukums uz Tērveti.**
Jāņem līdz **groziņi.**
- 12. septembrī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, ev.-lut. Trīsvienības draudzes **kārtējais dievkalpojums.**
- 15. septembrī, plkst. 19:30, Latviešu centrā, Montrealas latviešu sabiedriskā centra **valdes sēde.**
- 16. septembrī, plkst. 19:30, Latviešu centrā, Montrealas Latviešu Organizāciju Padomes **sanāksme.**
- 18. septembrī, plkst. 18:00, Latviešu centrā, Montrealas Latviešu Sabiedriskā Centra **10 gadu pastāvēšanas**
gada svētki. Skatiet paziņojumu 32. lpp.!
- 19. septembrī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latv. ev.-lut. Trīsvienības draudzes **kārtējais dievkalpojums.**
- 23. septembrī, plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **kārtējā sanāksme.**

- 2. oktobrī, plkst. 14:00, Tērvetē, latv. ev.-lut. Trīsvienības draudzes **Pļaujas svētku dievkalpojums. Azajds.**
- 3. oktobrī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudzes **Pļaujas svētku dievkal-**
pojums.
- 5. oktobrī, plkst. 14:00, Latviešu centrā, **palīdzības saiņu pieņemšana līdz plkst. 17:00.**
- 6. oktobrī, plkst. 14:00, Latviešu centrā, **palīdzības saiņu pieņemšana līdz plkst. 17:00.**
- 6. oktobrī, plkst. 19:30, Latviešu centrā, A/S "Bebri" **kārtējā sanāksme.**
- 7. oktobrī, plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **kārtējā sanāksme.**
- 7. oktobrī, plkst. 16:00, Latviešu centrā, **palīdzības saiņu pieņemšana līdz plkst. 19:00.**
- 16. oktobrī, plkst. 18:00, Latviešu centrā, latv. ev.-lut. Trīsvienības draudzes **gadskārtējais rudens bazārs.**
- 21. oktobrī, plkst. 13:30, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **kārtējā sanāksme.**
- 24. oktobrī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latv. ev.-lut. Trīsvienības draudzes **kārtējais dievkalpojums.**
- 31. oktobrī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latv. ev.-lut. Trīsvienības draudzes **Ticības atjaunošanas die-**
nas dievkalpojums.

- 3. novembrī, plkst. 19:30, Latviešu centrā, A/S "Bebri" **kārtējā sanāksme.**
- 4. novembrī, plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **kārtējā sanāksme.**
- 13. novembrī, plkst. 10:00, Latviešu centrā, Montrealas Latviešu biedrības **gadskārtējais Mājas gardumu un**
lietiskās mākslas un citu priekšmetu TIRDZIŅŠ ar pusdienām un palaunagu
Lielajā sarikojumu zālē. Plašāka informācija turpmākajos MLB Ziņotāja numuros.
- 20. novembrī, plkst. 14:00, baznīcā vēl nav zināma, **Latvijas valsts dibināšanas 75 gadu atceres dievkalpo-**
jums un koncerts. Piedalīsies mūzikālais ansamblis "Dzirksts" no Toronto.
plkst. 16:00, Latviešu centrā, **Latvijas valsts dibināšanas 75 gadu atceres akts.**
Montrealas Latviešu Organizāciju padomes izkārtojumā.
Plašāka informācija turpmākajos MLB Ziņotāja numuros.
- 27. novembrī, plkst. 11:00, Latviešu centrā, DV Montrealas nod. vanadžu **Gadskārtējais Ziemsvētku tirdziņš.**
- 5. decembrī, plkst. , **Lašīnas pilsētas valdes namā, vijolnieces Rasmus Lielmanes un piānista**
Artūra Ozoliņa KONCERTS Montrealas Latviešu biedrības izkārtojumā. Biļe-
tes iepriekšpārdošanā.

Vēršam Jūsu uzmanību uz faktu, ka nevaram garantēt absolūtu SABIEDRISKĀS DZĪVES LAIKRĀŽA
pareizību. Neskaidrību gadījumos aicinām sazināties ar pasākumu organizētājiem.

* **Aicinājums talkā!** Lai MLB Ziņotājs varētu sekmīgi iznākt arī turpmāk, redakcijai vajadzīgi līdzekļi. Tikko mums bija jāizdod \$ 1000.-, lai atvietotu iespējamo rullī drukājamai mašīnai un jāsamaksā tehniķim par darbu. MLB kasē vasaras laikā līdzekļi neienāk un tā ir tikpat kā iztukšīta. Daļa lasītāju vēl nav nokārtojuši savus maksājumus par 1993. g.. citi pat ilgāk. **Lūdzam atsaukties ar samaksu un iespējamu ziedojumu!** Domājam, ka MLB Ziņotājs to ir pelnījis.
Redakcija

MONTREALAS LATVIEŠU SABIEDRISKAIS CENTRS

r i k o

sestdien, 18. septembrī, plkst. 18:00,
Centrā, 3955 Provost ielā,

CENTRA PASTĀVĒŠANAS 10. GADA SVĒTKUS

Piedalās:

Montrealas Latviešu Jauktais koris "Atbalss"
Tautas deju vienība "Ačkups"
Dziesmu ansamblis "Mērnieku Laiki".
John Rimeikis deju mūzika (īsta, ne skaņu lenšu)

IEEJA: \$ 20.00 no personas. Cenā ieskaitītas siltas vakariņas bufetes veidā, kā arī kūkas,
kafija un GLĀZE šampānieša.

PILNS BĀRS

VIETAS pie galdiņiem rezervējamās, zvanot J. Bilinskim, tel. 630-0310.

Laipni ielūdz

Centra valde

MLB Ziņotāja septembra numuru izdalām lasītājiem uz rokas 29. augustā, 1. un 9. septembrī. Pārējos eksemplārus nododam Kana-das pastā 30. augustā. Laipni lūdzam lasītājus paziņot jebkuŗu adreses maiņu. Ziņojiet par katru izdevuma nesapņemšanas gadījumu nekavējoties, lai varam izpētīt apstākļus. Lūdzam nokārtot abonementa maksājumus par tekošo gadu ar atbildes pastu! Par to jums sevišķs paldies! Red. **1993. IX MLBZ 1200 e**

COLLINS CLARKE

MACGILLIVRAY
WHITE

FLOWERS
by
GARDNER

Funeral Directors

• 5610 Sherbrooke St. W.,
Montreal — Business Office
514 - 483-1870

ALĪSES KALNIŅAS LUDVIGA KALNIŅA

GLEZNU UN SKULPTŪRU SKATE

Montrealas Latviešu Sabiedriskajā Centrā,
3955 Provosta ielā, Lašīnā

Atklāšana - 17. septembrī, plkst. 19:30

Skate atvērta 18. un 19. septembrī, no
plkst. 12:00 - 18:00

LK

MONTREAL TRUST

COURTIER IMMOBILIER

7401, boul. Newman
LaSalle (Québec)
H8N 1X3
Bur. : (514) 366-4633
Rés. : (514) 488-7615
Fax : (514) 366-5975

Uldis Lusis, B.A.
Agent immobilier
Real Estate Agent

PAKALPOJUMI

nekustāmo īpašumu tirdzniecībā.
Zvaniet! - Tel. 514-488-7615

MLB ZIŅOTĀJS / ISSN 0227 - 2433

IZDEVĒJA: Montrealas Latviešu Biedrība, 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfē, Quē., Canada H9X 2R2, tālrunis 514-457-9832

REDAKTORS: Mārtiņš Štauers, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfē, Quē., Canada H9X 2R2, tālrunis 514-457-9832

ADMINISTRATORE: Anita Poriete-Bedard, 113 Highgate Ave., Pointe Claire, Quē., Canada H9R 2X5, tālrunis 514-697-6624

MLB ZIŅOTĀJA ABONEMENTA MAKSA: \$ 27.50 gadā; MLB biedriem, pensionāriem un kaŗa invalīdiem \$ 22.50; gaisa pasta piemaksa uz ASV \$ 6.00, uz citiem kontinentiem - \$ 20.00 gadā; atsevišķas burtnīcas - pret \$ 2.50 ziedojumu.

Lappuŗu sleju maksas: mazākais paziņojums \$ 20.-, 1/4 lpp. - \$ 25.-, 1/3 lpp. - \$ 30.- pilna lpp. - \$ 60.-, paziņojumu sagatavošana - \$ 20.-; čeki rakstāmi uz **Montreal Latvian Society** vārda. MLB Ziņotājs, tāpat kā MLB, ir bezpeļņas pasākums.

MLB Ziņotājs iznāk ik mēneŗa sākumā. Materiāli tekoŗajam numuram iesūtāmi vai nododami redakcijā līdz ik mēneŗa 15. datumam. Par izdevumā publicēto rakstu saturu atbild to autori. Redakcija var rakstus isināt. Raksti un vispārējās ziņas nepauŗ ne MLB valdes, nedz redakcijas, nedz tās darbinieku ieskatus iztirzātos jautājumos. Rakstu autoriem jāuzdod pilna adrese, telefona numurs un jāparakstas. Redakcija iesūtītos rakstus neuzglabā un nesūta atpakaļ.

MONTREAL LATVIAN SOCIETY
ASSOCIATION LETTONE DE MONTREAL

SEPTEMBER
1993
SEPTEMBRE

MONTHLY BULLETIN MLB ZIŅOTĀJS
BULLETIN MENSUEL MLB ZIŅOTĀJS

Envoyé par la Association Lettone de Montréal; Sent by Montreal Latvian Society - 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfē, Quē., Canada H9X 2R2, tel. 514-457-9832